VANDAAG

Sitek waarschuwt voor 'onder-
sexperts' p.2
Op Curacao 6 partijen naar
erkiezingen St Maarten 8
.3
io Capriles: Curacaoënaars
azetten op Aruba p.5
Groot voetbaltoernooi voor
asisscholen p.7
Bonaire: Aandacht voor drug-
preventie p.11

CAPRILES
...Aruba...

108STE JAARGANG — NO.: 45 ZATERDAG 23 FEBRUARI 1991

AMIGOE

Preke

V-day
or
G-day?

RAK AANVAARDT NIEUW VREDESPLAN SU

Vashington eist snel vertrek uit Kuwayt

Ultimatum VS van de hand gewezen

WASHINGTON/MOSKOU/BAGHDAD - De Amerinse president George Bush heeft zijn Iraakse otgenoot Saddam Husayn vrijdag in een ultitum tot zaterdag 12:00 uur (13:00 uur Ant. tijd) de gegeven om binnen een week uit Kuwayt te dwijnen. Baghdad heeft het ultimatum echter handalig"genoemd, en geeft de voorkeur aan een desplan dat de Sovjetunie als antwoord aan Bush' imatum voorstelde. Van Iraakse zijde ontkent men men de politiek van de verschroeide aarde toepast Kuwayt. Dit was beweerd door president Bush. beelden uit Saudi-Arabie en Kuwayt moeten deze chuldiging ondersteunen.

De regering van Irak "onderrijft volledig" het vredesn van de Sovjetunie en dersteunt" het. Dit heeft morgen (zaterdag) op een te persconferentie in skou, de Iraakse minister Buitenlandse zaken eq Aziz gezegd. Aziz had rvoor 36 uur intensief proken met Sovjetonderdelaars en president hail Gorbatsjov. Hij ontde dat Irak een tactiek 'de verschroeide aarde' past in het door dat land ette Kuwayt, zoals de Ameaanse president Georg sh vrijdag beweerde. "De enigde Staten willen dit kbaar gebruiken om hun essieve positie te rechtvaaren. Zulke voorwendsels nergens op gebaseerd", us Aziz.

ALLE RESOLUTIES

Iraakse minister reaerde in zijn **korte verklag niet op het ultimatum de VS hebben gesteld en een uur (Ant. tijd) oopt.** Eerder in de afgeen nacht had een woordrder van de Sovjet-regeg al gemeld dat Baghdad sitief" was over het zesnten-plan van de Sovjetie ofwel over de "tweede gepaste versie van de voorllen", zoals deze woordrder, Karen Karagezjan, noemt.

Aziz las tijdens de persferentie de zes punten eens voor waarin onder er staat dat de Iraakse epen zich "volledig en voorwaardelijk" uit wayt zullen terugtrekken' 21 dagen, te beginnen de na het ingaan van een akt-het-vuren. Het zesnten-plan is door de VS afgewezen. Volgens president Bush voldoet het niet aan de eis voor een onmiddellijke, volledige en onvoorwaardelijke terugtrekking van de Iraakse troepen uit Kuwayt. Bush en andere leiders van de anti-Iraakse coalitie staan erop dat Baghdad tegemoetkomt aan alle resoluties van de Verenigde Naties.

GEEN GEVOLGEN

Washington geeft Saddam Husayn "tot zaterdag op het middaguur de tijd te doen wat hij moet doen: zijn onmiddellijke en onvoorwaardelijke terugtrekking uit Kuwayt te beginnen", aldus Bush vrijdagmiddag. Vanmorgen voegde het Witte Huis hieraan toe dat het accepteren van het vernieuwde Sovjet-vredesplan door Irak niets aan de situatie verandert en geen gevolgen heeft. Irak moet **antwoorden op het ultimatum dat door de internationale coalitie is gesteld.** Aldus de Witte Huis-woordvoerder vanmorgen.

Als Saddam niet voldoet aan het Amerikaanse ultimatum zal Saddam zijn volk dan aan "verdere ontberingen" blootstellen, zo verzekerde vrijdagmiddag Bush. In Baghdad schoof de regerende Revolutionaire Commandoraad de Amerikaanse eisen als "schandalig" terzijde. Het koos voor het boven genoemde Sovjetplan. "We bevestigen dat Irak vrede wil en er serieus aan werkt het succes van het Sovjetplan mogelijk te maken, maar niet uit vrees voor de dreigementen van George Bush." Zo liet men weten vanuit Baghdad.

De Amerikanen eisen tevens dat de Iraakse troepen binnen 48 uur Kuwayt-stad hebben verlaten en Washington eist verder dat Irak de terugkeer van de wettige regering toelaat. Binnen die termijn moeten ook alle krijgsgevangenen en buitenlanders die nog vastzitten worden vrijgelaten, en moeten de stoffelijke resten van gesneuvelde militairen van het bondgenootschap zijn overgedragen. Ook moet Irak alle vluchten boven Irak en Kuwayt staken, behalve die van transportvliegtuigen die militairen uit Kuwayt evacueren, alle explosieven en valstrikken verwijderen, en aangeven waar zich land- en zeemijnen bevinden. Elke schending van het protocol zal tot "een onmiddellijke en felle respons" leiden.

140 VAN 950

De voorwaarden die het bondgenootschap stelt bieden Saddam Husayn "een kans om zijn land te redden", maar woordvoerder Marlin Fitzwater gaf toe dat Iraks verschroeide aarde-tactiek in Kuwayt weinig ruimte laat voor optimisme. De afgelopen 24 uur hebben Iraakse troepen in Kuwayt een kwart van de olievelden aldaar in lichterlaaie gezet, aldus een Amerikaanse militaire woordvoerder in Riyad vrijdag. Volgens **brigadier-generaal Richard Neal staan nu 140** van de 950 oliebronnen in brand.

Vrijdag werd in Moskou de hele dag onderhandeld over de vernieuwde versies van het donderdagavond aangekondigde acht puntenplan, waarmee Irak zich kon verenigen maar dat in de ogen van de geallieerden niet ver genoeg ging. Uiteindelijk kwam er een zespunten-plan uit de bus. Ook president Gorbatsjov was actief betrokken bij dit overleg.

Na de discussie met Aziz sprak Gorbatsjov anderhalf uur met Bush aan de telefoon. Gorbatsjovs woordvoerder noemde dit onderhoud "een diepgaande en alomvattende analyse van de huidige situatie in de Golf". Hij benadrukte dat Moskou Irak nog steeds als de agressor

Vervolg op pagina 11

Hoofdrolspelers in Moskou

■MOSKOU - *Twee hoofdrolspelers aan Sovjet-kant bij de pogingen tot een vergelijk te komen in de Golf-crisis: president Michail Gorbatsjov (rechts) en zijn minister van Buitenlandse zaken Aleksandr Bessmertnych. Zij hebben de afgelopen dagen urenlang vergaderd met de Iraakse minister van Buitenlandse zaken Targe Aziz.*
(AFP-satellietfoto)

Regering, parlement en grondwet aan kant geschoven

Thais leger aan macht

BANGKOK - Het leger heeft in Thailand de macht overgenomen. De nieuwe machthebbers hebben toegezegd dat Thailand een constitutionele monarchie blijft. Voorlopig is wel de grondwet aan de kant geschoven samen met regering en parlement. De coup werd bekend gemaakt in een verklaring van de stafchef van de Thaise strijdkrachten, generaal Sunthorn Kongsompong.

Een anonieme woordvoerder van het leger heeft vanmorgen (zaterdag) de staat van beleg afgekondigd voor geheel Thailand. Hij deed dit via de door het leger beheerde televisie-omroep. Tegelijkertijd maakte de woordvoerder, die anoniem bleef, bekend dat het parlement is ontbonden en de grondwet buiten werking is gesteld. Nadere bijzonderheden over de staat van beleg of over een eventueel daarmee gepaard gaand uitgaansverbod gaf hij niet. Wel zei de woordvoerder dat Thailand een constituionele monarchie zal blijven.

GEARRESTEERD

De afgezette premier Chatichai Choonhavan werd gearresteerd op de luchthaven van Bangkok. Hij was van plan om met een vliegtuig naar de noordelijk gelegen stad Chian Mai te vertrekken. Dit hebben verslaggevers gemeld. Tot nu toe is van verzet door aan de premier loyaal gebleven troepen geen sprake. De coup lijkt zich dan ook zonder bloedvergieten te hebben voltrokken.

Chatichai, een 68 jaar oude voormalige generaal, werd in 1988 Thailands eerste op democratische wijze gekozen premier sinds tien jaar. Hij leidde het land naar economisch voorspoedige tijden en wist de toeristenindustrie enorm te stimuleren. Maar zijn relatie met het leger bleef gespannen en leidde tot talloze aanvaringen. De militairen beschuldigden hem ervan niet op te treden tegen corrupte hebzuchtige en incompetente politici. Maar volgens burgers is het leger alleen uit op het najagen van eigenbelang. De benoeming afgelopen woensdag van een voormalige legerchef, generaal Arthit Kamlang-Ek, tot onderminister van Defensie bleek de druppel te zijn die bij de militairen de emmer deed overlopen. Deze generaal is een grote rivaal van de huidige legertop.

Sinds de met absolute macht beklede vorsten in 1982 van het toneel verdwenen heeft het leger al vijftien maal geprobeerd de macht te grijpen. De laatste poging tot een staatsgreep was in 1985.

Brand in Kuwayt uitgebreid

RIYAD - Irak heeft zaterdag nog meer olievelden in Kuwayt in brand gestoken. Volgens satellietfoto's branden er tenminste 179. Dit hebben Amerikaanse legerautoriteiten zaterdag in de Saudische hoofdstad Riyad bekend gemaakt.

"Volgens onze telling gaat het om 179 olievelden. De rook maakt een juiste schatting moeilijk. Waarschijnlijk branden er nog meer", aldus een hoge legerfunctionaris. Britse en Amerikaanse piloten zeiden dat de rook hen hinderde bij de uitvoering van hun bombardementen op doelen van het Iraakse leger. Volgens functionarissen van het Amerikaanse ministerie van Defensie zijn de branden overwegend in het zuidelijke deel van Kuwayt maar breiden zij zich uit naar het noorden, naar het olieveld Rumailah. Irak meent recht te hebben op de exploitatie van dit olieveld dat is gelegen bij de grens tussen Kuwayt en Irak.

Olieprijs in VS lager

NEW YORK - De olieprijzen waren vrijdag lager.

In New York sloot de aprilnotering van West Texas intermediate op 17, 91 dollar per vat (159 liter), 0,59 dollar lager dan op donderdag. De oliehandel was niet onder de indruk van de mededelingen dat Irak bezig is de hele olie-industrie van Kuwayt te vernietigen. De noteringen gingen naar beneden omdat ook de oliehandelaren de Golfoorlog op korte termijn zien aflopen.

Bush legt laatste hand aan ultimatum

■ WASHINGTON - *President George Bush (links) en zijn minister van Buitenlandse zaken James Baker leggen in het Witte Huis de laatste hand aan de verklaring welke Bush even later voor de tv zou afleggen en waarbij hij Saddam Husyan een week de tijd geeft om te beginnen met het vertrek van zijn troepen uit Kuwayt.*

Doden bij ongeregeldheden:

Albanese regering naar huis gestuurd

BELGRADO - Albanie eft bijna de hele regeg naar huis gestuurd. een de minister van fensie en zijn collega buitenlandse handel chten blijven zitten. t heeft het Joegoslavie persbureau Tanjug meld. De ontslagen lgen op de massale rust die het land aan Middellandse Zee de elopen dagen teisterde.

vrijdag deden zich gewelddige incidenten voor in de ofdstad Tirana. Dit richtte de Albaanse teleie. Voor de militaire acanie zou zijn gevochten tus politie en betogers die plan waren een buste de vroegere sterke man ver Hoxha neer te halen. manifestanten zouden op politie hebben geschoten. arbij kwam een agent om leven en werd een andere wond. De politie beantordde het vuur, aldus de evisie. Drie betogers den gedood en verscheie gewond. Tientallen mensen werden aangehouden.

De Albaanse televisie berichtte dat het parlement de regering naar huis heeft gestuurd. Het decreet was ondertekend door president Ramiz Alia, de opvolger van Enver Hoxha, die het land veertig jaar lang, tot 1985, met harde hand en op Stalinistische wijze regeerde. Volgens Tanjug is er een tijdelijke presidentiele raad in het leven geroepen onder leiding van Fatos Nano, de voormalige secretaris-generaal van de regering. Nano vervangt premier Adil Carcani. Minister van Defensie Kico Mustaqi en minister van Buitenlandse handel Shane Korbeci blijven op hun post.

In de hoofdstad Tirana deden vrijdag geruchten ronde over een militaire staatsgreep. Deze zijn niet bevestigd. Het treffen tussen betogers en politie en de vermeende couppoging van conservatieve militairen zouden met elkaar in verband kunnen staan.

Napalm ingezet door geallieerden

RIYAD - Een militaire woordvoerder in de Saudisehe havenstad Dhahran zei dat de Amerikaanse troepen napalm - sinds de Vietnamoorlog een zeer omstreden wapen - hebben ingezet.

Volgens de woordvoerder wordt de napalm - een stroperige, licht ontvlambare substantie - alleen gebruikt om greppels gevuld met benzine in de Iraakse verdedigingslinies in brand te steken. Hierdoor wordt een hindernis voor oprukkende tanks weggenomen bij een eventueel grondoffensief. De woorvoerder benadrukte dat de napalmbommen niet worden gebruikt tegen de Iraakse militairen.

Vorige week zeiden militaire woordvoerders in Riyad nog dat napalm niet zou worden gebruikt in de Golfoorlog. Napalm werd ook gebruikt in de Tweede Wereldoorlog en de Korea-oorlog (195-53). De bruinige massa bestaat voor 96 procent uit benzine en werd in de Vietnamoorlog in de vorm van bommen of vlammenwerpers gebruikt om gebieden te ontbossen.

Bij personen kunnen verstikkingsverschijnselen optreden door de dampen. Mensen die in aanraking komen met napalm krijgen ernstige brandwonden. De wereldopinie reageerde tijdens de Vietnamoorlog geschokt bij het zien van een foto van een naakt negenjarige meisje, dat verwondingen had opgelopen nadat haar kleren op haar lichaam waren verbrand. Vrijdag werden grote aantallen napalmbommen in vliegtuigen geladen.

President India maant parlement

NEW DELHI - De Indiase president, Ramaswamy Venkataraman, heeft donderdag in het parlement de jaarlijkse begrotingszitting geopend en de afgevaardigden gewaarschuwd hun zielige meningsverschillen opzij te zetten om de sombere economische en politieke situatie te boven te komen, die nog wordt verergerd door de Golfoorlog. Waarnemers en commentatoren in New Delhi voorzien moeilijke tijden voor de minderheidsregering van premier Chandra Shekhar, die wordt gedoogd door de Congres (I)-fractie van oud-premier Rajiv Gandhi en enkele kleine partijen.

Dollar zonder veranderingen

Wall Street onder invloed van Golf

AMSTERDAM - In de koers van de Amerikaanse dollar is vrijdag per saldo geen verandering gekomen. De slotkoers op de wisselmarkt van Amsterdam bedroeg Nf 1,6820, even veel als op donderdag. De dollar begon weliswaar ruim een halve cent lager, maar trok gaande de dag geleidelijk aan. Wall Street was vrijdag in de ban van de Golf-ontwikkelingen. Uiteindelijk sloot de Dow Jones-index iets lager af.

De valuta-handel wachtte trouwens ook de hele vrijdag op een reactie van de VS op de vredesplannen van Moskou. De handel in Amsterdam was al gesloten toen Bush zijn ultimatum aan Irak stelde. In New York liet de dollar kort voor de mededelingen van de Amerikaanse president een kleine stijging zien, omdat er in de wisselhandel sprake was van enig optimisme over de afloop van de Golfoorlog.

De goudprijs kon nog wel reageren op het Amerikaanse ultimatum aan Saddam Husayn. In Zurich werd de handel vrijdag afgesloten op 359,30 dollar per ounce (31,1 gram). De slotprijs van donderdag bedroeg 363,50 dollar per ounce.

De gang van zaken op de effectenbeurs van New York is vrijdag geheel beheerst door de ontwikkelingen rond de Golfoorlog. Het ultimatum van president Bush aan Saddam Husayn gaf de handelaren eindelijk de nodige zekerheid en bovendien deed het ultimatum de hoop op een snel einde aan de Golfoorlog herleven. Niettemin eindigde de Dow Jones-index van de dertig grootste industriele fondsen met een verlies van 2,46 punten op 2889,37 punten. Er werd een forse omzet van 216 miljoen aandelen bereikt na 176 miljoen op donderdag. Van de verhandelde fondsen waren er 807 hoger en 735 lager.

Cova: "Pas op voor pseudo onderwijs experts"

"Sitek zal altijd voor gelijkheid strijden"

WILLEMSTAD — De door de onderwijsvakbond, Sitek, gevoerde stakingsacties waren uniek. Vriend en vijand zijn het er over eens dat de eenheid onder de Sitek-leden tot sucses van de acties heeft geleid. 'Zij hebben meerdere malen getracht onenigheid onder ons te zaaien, maar zijn hierin niet geslaagd', aldus de Sitek-voorzitter, Errol Cova. Meer dan duizend leden van de vakbond waren gisteravond op Landhuis Stenen Koraal aanwezig waar het eerste jubileum van de stakingsacties op grootse wijze werd gevierd. SI/FOL-gedeputeerde Nelson Monte en minister Stanley Inderson waren ook aanwezig. Rechter mr T. Kolfschoten werd ook door de Sitek uitgenodigd om de viering bij te wonen. Maar deze bedankte daarvoor. 'Er mag geen verwarring bestaan over mijn functie als rechter en de persoon Kolfschoten', aldus de rechter in een schrijven aan Sitek.

Volgens Cova is het niet normaal om stakingsacties te herdenken. Maar de door de Sitek gevoerde acties waren uniek. Trouwens de rechtbank zelf heeft de acties rechtmatig verklaard.

De acties karakteriseerden zich door de grote eenheid die onder de Sitek-leden heerste. 'Meerdere malen trachtten 'derden' deze eenheid te verbreken. Zij zaten in Fort Amsterdam, Concordiastraat of Penstraat, strategiën te bedenken om ons te breken in plaats van met oplossingen te komen. Dit is hen niet gelukt', aldus de vakbondsleider.

Cova waarschuwde voor wat hij de 'verouderde structuur' van het vakbondswezen op Curacao noemde. Komt er niet spoedig een verandering hierin, dan zal de vakbondswereld onder haar eigen gewicht bezwijken.

SCUD

'Saddam Husayn heeft van de Sitek geleerd hoe hij zijn scud-raketten moet lanceren. Hij was erbij toen de gezaghebber met een ei werd bekogeld. Toen waren er wel geen 'patriots' om onze scud te onderscheppen', verklaarde Errol Cova onder veel hilariteit van de aanwezigen.

Hij verklaarde het een en ander om te illustreren waartoe de leden in staat zijn wanneer zij geprovoceerd worden. Het incident voor het gebouw van het Bestuurscollege werd als voorbeeld aangehaald.

'De vrouwelijke leden van de Sitek werden door tegenstanders voor 'shi shi's' (straatvrouwen) uitgescholden. Maar dankzij die shi shi's krijgen alle gehuwde vrouwen die bij de overheid in dienst zijn gelijk loon voor gelijk werk', aldus Cova.

Deze moedige rol van de vrouwelijke leden in acht nemend heeft het Sitekbestuur besloten een monument op te richten. Het werd door de bekende Curacaose artiest en Sitek-lid, Wilson Garcia, ontworpen. Ook werd de inzet van de vrouwelijke leden in verschillende strijdliederen vereeuwigd.

RECHTSZAAK

Volgens de Sitek-voorzitter heeft de onderwijsgedeputeerde, Mendes de Gouveia, weldegelijk 3000 en 1500 gulden aan subsidie voor een Antilliaanse organisatie in Nederland in het Bestuurscollege goedgekeurd. Het was dezelfde organisatie die Mendes de Gouveia later tot 'man of the year' uitriep.

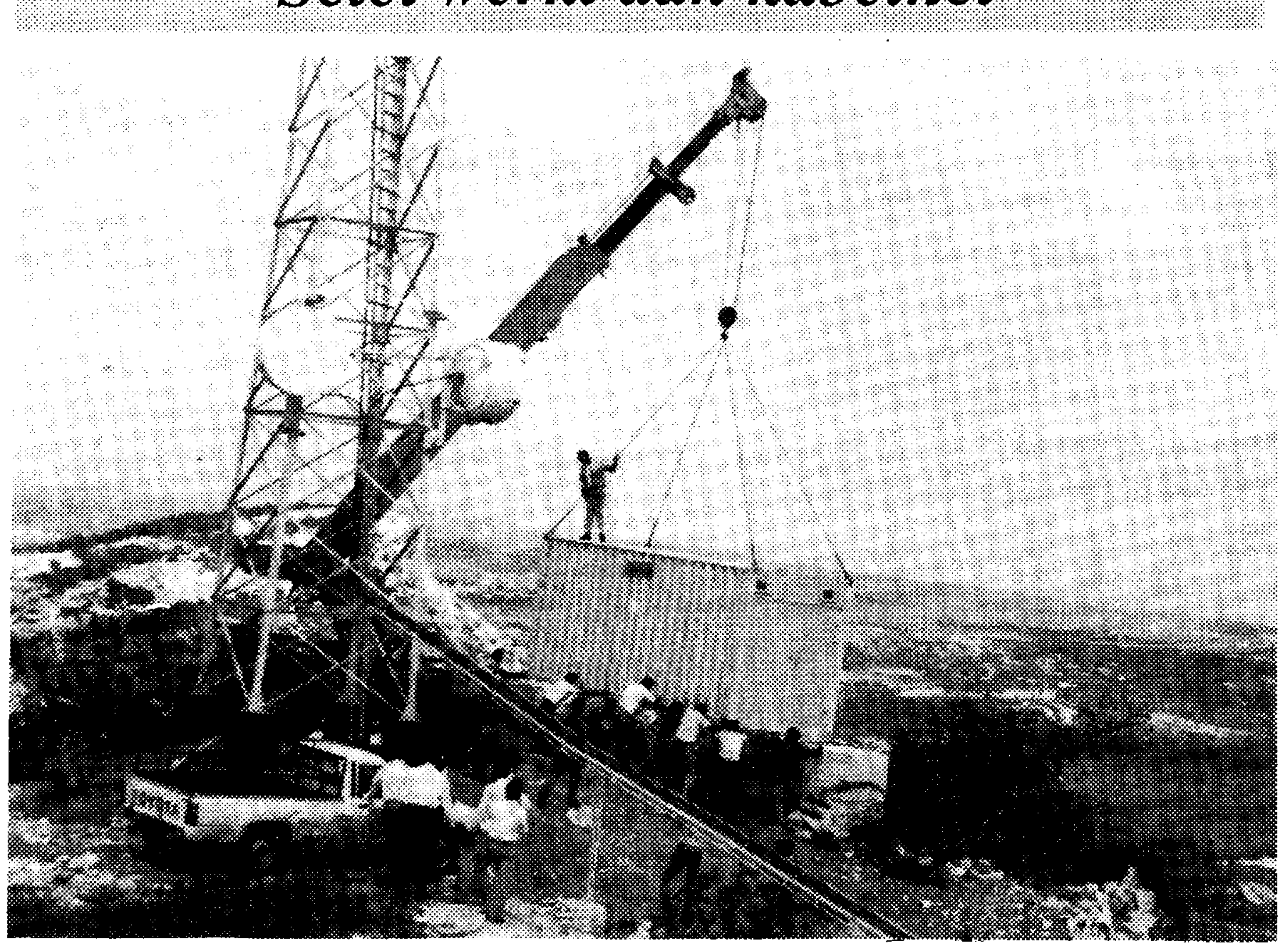
'Het kan zijn dat zij het besluit hebben vernietigd toen zij erachter kwamen dat het volk het niet zou accepteren. Maar feit is feit. Mendes de Gouveia verklaarde ons voor het gerecht te zullen slepen. Wij wachten daar nog steeds op. Wij dagen hem uit om juridische stappen tegen ons te ondernemen.

De organisatie in Nederland riep Mendes de Gouveia uit tot man van het jaar omdat hij zogenaamd het onderwijs op Curacao herstruktureerde, aldus Cova. 'Het moet een andere Mendes de Gouveia zijn of bedoelen zij een ander eiland, daar wij van herstucturering van het onderwijs niets hebben gemerkt'.

Sinds de Nederlandse regering zich bereid heeft verklaard fondsen ter beschikking van het Antilliaanse onderwijs te stellen, heeft de Sitek een zeer merkwaardige ontwikkeling geconstateerd. Verschillende consultancy bedrijven op Curacao hebben pseudo pedagogen en didactici in dienst genomen, die later de overheid moet gaan 'adviseren'.

Cova noemde deze consulenten 'ratten' die gebruik van de situatie maken. Hij waarschuwde voor diegenen die plotseling onderwijs experts zijn geworden.

Setel werkt aan kabelnet

■*WILLEMSTAD — Om het bestaande telefoonnet te verbeteren en uit te breiden, werkt Setel aan het bestaande net. In het kader daarvan is 21 februari het installatie-materiaal getransporteerd van Seru Pretu naar Piscadera, waar het derde Radio Basis Station wordt geïnstalleerd. Dit station wordt niet alleen gebouwd om de lijnencapaciteit met duizend te vermeerderen, maar ook om de ontvangst van signalen over het gehele eiland te garanderen. Bovendien geeft het systeem de mogelijkheid voor simultane communicatie.*

Reudink waar met pensioe

WILLEMSTAD — C Reudink heeft gisteren dens een feestelijke gezellige receptie in centrum voor blin afscheid genomen van Meteorologische Diens de Sosiedat Nashonal Siegunan. De aanwezig waaronder premier Ma Liberia-Peters minister Inderson, w sten Reudink fijne p sioenjaren toe.

De twee bewindslie zeiden allebei in hun t spraak dat Reudink u stekend werk he gedaan. Zowel voor naam en faam van 'meteo' en de blinden de Nederlandse Antill en Aruba. Ze beloofd ook dat er vanuit de ov heid meer geld en aa dacht zal komen voor sp ciale hulpbehoevende gr epen als de blinden.

Cees Reudink was hoo van de Meteorologische Di nst. Tevens is hij sec taris en oprichter van blindenstichting. H werkte 28 jaar voor meteo en zette zich jaar volledig in voor blinden. Reudink ga samen met zijn vrouw, overigens gisteren ook de bloemetjes werd gez in Florida wonen. beloofden vaak terug komen naar Curaçao. Tj oude liefde roest niet...

WILLEMSTAD —Tijde de algemene jaarvergaderi van de damesorganisat Osculda hebben de leden e nieuw bestuur gekozen vo 1991. Voorzitster geworden Ifna Leonora,

"Donkere huid heeft eigen problemen"

Biochemicus biedt oplossing voor elke type huidprobleem

WILLEMSTAD — 'Ieder huidprobleem kan in principe worden opgelost. Acne, huidverkleuringen, rimpels, overbeharing, niemand hoeft daar mee rond te blijven lopen want er is iets aan te doen', zegt dr Danne King resoluut. Hij verblijft momenteel, op uitnodiging van huidverzorgingsinstituut Carie, op Curaçao waar hij vele demonstraties en workshops verzorgt voor geïnteresseerde schoonheidsspecialistes en ook voor het publiek. Zondagochtend 24 februari zijn er demonstraties in het ITC en 's avonds in het Flamingo Beach Hotel op Bonaire.

King is een, vooral in Amerika, beroemd biochemicus gespecialiseerd in huidbehandelingen, die moeilijk te plaatsen is in de gevestigde orde van huisartsen, schoonheidsspecialisten en plastisch chirurgen. Hij is een beetje van allemaal, biedt alternatieven voor een chirurgische ingreep en werkt nauw met een aantal van hem samen.

Al meer dan twintig jaar geleden begon hij uit onvrede met zijn eigen huidproblemen te zoeken naar andere oplossingen dan die op dat moment voor handen waren. Het op gang brengen van een natuurlijk proces is volgens hem de enige manier om huidproblemen echt te lijf te gaan. Smeermiddeltjes veranderen niets aan de essentie van het probleem en King is dan ook allerminst te spreken over de gangbare cosmeticahuizen die volgens hem met interessante semi-wetenschappelijke kreten aan symptoombestrijding doen.

In de loop der jaren ontwikkelde King, een amabele spraakwaterval die van zijn demonstraties bijna voorstelling maakt, vanuit zijn achtergrond als biochemicus een geheel eigen serie huidbehandelingen en verzorgingsprodukten. Hij deed dat in samenwerking met anderen zoals het medisch chemisch team van dr Homer en dr Johnson, die al aan het pionieren waren met natuurlijke methoden voor serieuze huidbehandeling.

'Natuurlijke methode' staat in dit geval niet slechts voor het gebruik van planten, het wil zeggen dat de gebruikte middelen de huid zelf via natuurlijke processen aan het werk zetten om weer gezond te worden. King, niet gehinderd door bescheidenheid, zegt dat alle huidproblemen die niet aangeboren zijn — inclusief het meestal hardnekkige acneprobleem — verholpen kunnen worden.

King is momenteel ook vooral bekend door zijn specialisatie in de behandeling van de gekleurde etnische huid. Hij heeft zich in de jaren tachtig toegelegd op onderzoek op dit tot dan toe onontgonnen terrein. De donkere huid vraagt door zijn andere samenstelling dan de blanke huid ook een andere behandeling. De kennis die hij opdeed en de behandelingen die hij ontwikkelde bracht hij over op jonge specialisten uit minderheidsgroeperingen en hij ontwikkelde ook een speciale verzorgingslijn.

Nog steeds is King bezig met het overdragen van zijn kennis en methoden op anderen. In Zuid-Afrika heeft King nu een programma opgezet om jonge huidtherapeuten te trainen middels een studentenuitwisselingsproject.

Op de Antillen geeft King dezer dagen instructie aan schoonheidspecialistes die zijn behandelingnen (binnenkort gaan) toepassen. De demonstraties laten het verbluffende resultaat zien dat met de behandelingen bereikt kan worden. Het publiek kan zondag met de methoden van dr King kennismaken. In het auditorium van het ITC geeft hij vanaf half tien een lezing en enkele demonstraties.

Concerten in CPA

Coco en Kuhn :weer samen op de planken

WILLEMSTAD —Op 27 en 28 februari verzorgen Julian Coco (gitaar) en Magdalena Kuhn (fluit) twee concerten in het Centro Pro Arte op Curacao. Het duo Coco/Kuhn zal op 27 februari enkele lokale werken presenteren alsmede werken van C. Bach, G. Fauré en B. Bartók. Op 28 februari zullen evenzo Curacaoase muzieksoorten ten gehore worden gebracht en wreken van P. Locatelli, M. Ravel en M. de Falla. De concerten worden georganiseerd door de stichting Klassiek. Kaartjes kosten 30 gulden, inclusief een 'after-concert cocktail' met de artiesten.

De Curacaoënaar Coco en de Zwitserse Kuhn vormen al 22 jaar een muzikaal duo. Beide musici hebben een rijke ervaring en brachten enige jaren geleden onder auspiciën van het CCC een LP uit met werken van lokale- en klassieke componisten.

De recencies over de meest recente optredens van Coco en Kuhn in Nederland zijn lovend: "Coco en Kuhn hecht duo op hoog niveau' (Nieu Apeldoornse Courant) "Bewonderenswaardigsam gaan fluit en gitaar Kuhn Coco" (Eindhovens Dagbla "Emtionele taferelen bij ko fieconcert-Fabelachtige tec niek"(Helderse Courant).

Julian Coco werd op Cur cao geboren. In 1953 ging hi naar Nederland waar hij aa het Amsterdams Conservato rium zijn opleiding gitaar en contrabas volgde. Als contra basist maakte hij meer dan 25 jaar deel uit van het Utrecht Symfonie Orkest.

Magdalena Kuhn werd in Aarau, Zwitserland geboren. Zij studeerde bij Erich Padun aan het Conservatorium van Bern en vervolgde haar studie bij de beroemde fluitist Rene Le Ror in Parijs. In Zwisterland werkte zij als hoofdvaklerares aan het Conservatoruum in Biel. Haar huwelijk bracht haar naar Nederland waar zij 10 jaar hoofdleraar fluit was aan het Stedelijk Conservatorum in Arnhem. Momenteel is zij als eerste fluitste aan het Radio Symfonie Orkest van de NOB verbonden.

Voorstudie koelsysteem met koud zeewater begint

WILLEMSTAD — Het ingenieursbureau Energy & Automation gaat volgende week beginnen met het vooronderzoek naar de alternatieve energie-methode met diepzee-koudwaterpijpen. Met het koude zeewater van vier graden celcius, dat op vijfhonderd meter diepte met pijpen naar boven wordt gehaald, kunnen gebouwen gekoeld worden. De studie duurt twee maanden. Een aantal grote prestizieuze ondernemingen hebben de koppen bijelkaar gestoken om het vooronderzoek te financiëren. Franklin Rosheuvel van het ingenieursbureau verwacht dat het milieuvriendelijke systeem daarna binnen zes maanden ergens bij een bedrijf zal staan.

Josef van Ryzin, een ingenieur uit Hawaii kwam in december naar Curaçao op uitnodiging van de Commissie Technologie-beleid, om te vertellen over de diepzeekoudwaterpijpen. Hij zei toen tijdens een lezing dat Curaçao uitstekend geschikt is voor het systeem. "Jullie zouden gek zijn als jullie het niet deden. Het is een goedkope, milieuvriendelijke en eenvoudige manier om het electriciteitsverbruik voor koeling te vervangen".

VERHAAL

De energie-tak was, en is nog steeds, enthousiast. Ze moesten toegeven dat het verhaal van Van Ryzin erg aantrekkelijk klonk. Voor drie miljoen dollar staat het complete systeem er. Grote hotels, die samen op een installatie aangesloten zijn, zouden dan een miljoen dollar per jaar besparen aan electriciteit. Het pompsysteem gaat zeker tien jaar mee en de pvc-pijpen nog veel langer.

Van Ryzin stelde dat er eerst een vooronderzoek moest komen. Eventueel met een proefmodel. Franklin Rosheuvel van Energy & Automation denkt dat het niet nodig is om bij een bedrijf proef te draaien met het systeem. Hij vergelijkt het met een nieuwe auto kopen. "Je gaat toch niet eerst een auto aanschaffen om te bepalen hoe goed 'ie rijdt, en dan gooi je hem weg na een jaar en koop je vervolgens weer een nieuwe auto. Dat is geld weggooien."

Wel verwacht de ingenieur dat de eerste installatie niet groot zal zijn. Weer het voorbeeld van de auto: "Als je net je rijbewijs hebt en nog student bent koop je niet meteen de allergrootste auto die je kan vinden. Je begint met een kleintje en daarna ga je over tot een grotere". Rosheuvel kan niet vertellen welke bedrijven de voorstudie betalen. Ook niet wie de eerste zal zijn die het systeem aanlegt.

Biesheuvel

WILLEMSTAD — In verband met uitvoeringswerkzaamheden van Setel aan het project 'Fibra Optica' zal zondag 24 februari de weg vanaf de kruising Biesheuvel in de richting van Schottegatweg Oost zijn opgebroken. Het verkeer in de richting Biesheuvel en vice versa zal via bordjes worden omgeleid. Setel vraagt het publiek begrip voor het ongemak.

Onschuldigen nodeloos gegriefd

Citco neemt afstand van schandaalartikel

WILLEMSTAD — De directie van de Curacao International Trust Company (CITCO) heeft na enige aarzeling besloten toch te reageren op een artikel met de titel 'Zakkenvullers en proleten' dat 17 februari j.l. werd afgedrukt in de in Nederland verschijnende De Krant op Zondag. In een brief aan de hoofdredactie van die weekkrant wordt uitdrukkelijk bestreden dat CITCO, of een van haar dochterondernemingen in moeilijkheden verkeert. Ook wordt ten stelligste afstand genomen van de twee andere hoofdbeschuldigingen in dat artikel, namelijk dat de Nederlandsche Bank verscherpt toezicht op CITCO zou houden en dat CITCO betrokken zou zijn bij het witwassen van drugsgeld.

De leiding van CITCO maakt in de brief aan de hoofdredactie bezwaar tegen de journalistieke aanpak van het verhaal, dat 'bol staat van halve en hele onwaarheden, van insinuaties en feitelijke onjuistheden'. De scribent van het artikel wekt naar de mening van de CITCO-directie voortdurend de suggestie dat hij zijn gegevens heeft geverifieerd en CITCO om commentaar heeft gevraagd. 'Niets is minder waar', aldus de door president-directeur C.G. Smeets, vice-president H.P.G.A.M. de Rooij en vice-president L.C. Bergman ondertekende brief. CITCO vraagt De Krant op Zondag niet om rectificatie. Mr. C.G. Smeets: "Tot dat niveau verlagen wij ons niet. Wij zetten alleen de allerbelangrijkste zaken recht. Dat verhaal is zo'n mengsel van halve en hele leugens en bovendien worden zakelijke en privébelangen zo onjournalistiek gemengd, dat we elke alinea wel kunnen gaan aanvechten. Daar beginnen we niet aan. Iedereen die maar in staat is een jaarverslag te lezen, zal met gemak door al die leugens heenprikken." "We wilden aanvankelijk helemaal niet reageren. Verschillende zichzelf respecterende kranten hier op Curaçao hadden aan dat artikel ook in het geheel geen aandacht geschonken.

Maar inmiddels hebben via de fax wel tweeduizend mensen het onder ogen gekregen." "En nu moeten we dus wel van ons laten horen. Al was het maar om op te komen voor onze loyale, hard werkende medewerkers, die nodeloos zijn gegriefd. Dit laffe, valse, op onwaarheden berustende stuk heeft blijvend leed toegebracht aan onschuldige betrokkenen, zoals mijn vrouw. Kijk, ik ben van geboorte Curaçaoënaar. En een Curaçaoënaar laat zoiets niet over zijn kant gaan. Als iemand mij wil attaqueren, al dan niet terecht, dan is hij welkom. Maar een jonge vrouw belasteren die hier helemaal buiten staat, dat is op zijn zachtst gezegd laf." Heeft Smeets de indruk dat het schandaalartikel niet uit de koker van een journalist komt, maar uit die van een ex-medewerker die koste wat kost wil natrappen? "Aan die indruk kan ik me niet onttrekken", aldus president-directeur Smeets.

Nicastia en Nicolina BNA-commissarisen

WILLEMSTAD — Op voordracht van minister van financien Gilbert de Paula heeft de Raad van Ministers in de vergadering van dinsdag 19 februari j.l. besloten mr Nick Nicastia en Marcel Nicolina te benoemen als Commissarissen van de Centrale Bank van de Nederlandse Antillen. De nieuw benoemde commissarissen bezetten de vacatures die ontstonden met het vertrek van J. van Delden en R. Gibson uit deze Raad. De overige leden van deze raad zijn de heer Donald Bakhuis R.A., Lelia Pieternella-Pieters Kwiers en drs Siegfried Francisco.

Open house landhuis Brievengat

WILLEMSTAD —Morgen is er weer open house bij Landhuis Brievengat. Het publiek kan er van 10 uur 's morgens tot 3 uur 's middags terecht in en rondom het landhuis. Er zijn lekkere kriyoyo en Indische hapjes verkrijgbaar en de koffie staat klaar. Om 12 uur vindt er een optreden plaats van een Antilliaanse folkloristische groep. Iedereen is welkom, entree is vrij.

ZES PARTIJEN NAAR VERKIEZINGEN

Protest van PNP, SI-FOL en MAN

Ondersteuningsproces op laatste moment veranderd

WILLEMSTAD — Een totaal van zes Curacaose politieke partijen zullen aan de verkiezingen voor een nieuwe Eilandsraad op 12april aanstaande meedoen. Deze zijn de Democratische Partij (DP), de combinatie Frente Obrero/ Social Independiente (FOL/SI), Movimentu Antias Nobo (MAN), Partido Nashonal de Pueblo (PNP), Nos Patria en de Partido de Pueblo (PaPu). Meer dan 127 personen die de Nederlandse nationaliteit bezitten en die ingezetenen zijn van Curacao hebben zich op de verschillende lijsten verkiesbaar gesteld. Het ondersteuningsproces voor de verschillende lijsten zal aanstaande maandag 25 februari precies om 8 uur s'morgens aanvangen.

Met uitzondering van enkele politieke partijen, ging de opstelling van een kandidatenlijst bij verschillende partijen stroef. MAN was de eerste politieke organisatie die een kandidatenlijst presenteerde. Don Martina, die de partij van 1971 tot 1974 en dan van 1979 tot heden heeft geleid, zal bij de komende verkiezingen de blauwe lijst weer aanvoeren.

De Democratische Partij kampte met veel problemen bij het opstellen van de rode lijst. Verschillende kandidaten die oorspronkelijk op de lijst die door Raymond Bentoera wordt aangevoerd, voorkomen hebben zich op het laatste moment terug getrokken. Ada Sprockel Kroon, Monte Horsford en Raquel Reuyl Raven onder anderen. De partijleiding ontkende ten stelligste dat er problemen waren. Maar klaarblijkelijk maakte de partij een van de moeilijkste periodes in haar geschiedenis door.

De partijcombinatie FOL/ SI, die door George Hueck wordt geleid, had het minder moeilijk. Begin februari sloten de Frente Obrero en de Social Independiente een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor de komende verkiezingen. Toen al werd besloten om ex-gedeputeerde, Tolinchi Pietersz, niet op de lijst te plaatsen. Hij was zeer nauw bij de beruchte 'weekendhuis-gate' affaire betrokken. Pietersz zelf verklaarde tegenover de pers dat hij zich voor een 'tijdje' heeft teruggetrokken. 'Als een voetbalspeler één westrijd mist betekent dat niet dat hij nooit meer zal voetballen', aldus Pietersz. Hij zegde de bruine partij alle steun toe.

Nos Patria van Chin Behilia presenteerde een lijst met tien kandidaten voor de komende verkiezingen. Volgens Behilia is meer dan tien kandidaten overbodig. 'Wij zullen immers tien zetels behalen', verklaarde hij. De blanke partij behaalde één zetel uit de laatst gehouden Statenverkiezingen.

De links georiënteerde Partido di Pueblo (PaPu) zorgde voor een van de grote verrassingen bij deze verkiezingen. Zij presenteerden gisteren een lijst met slechts één kandidaat. Richard 'Yerba Seku' Hooi. Ook zij kampten met interne problemen. Andechi Albert, mede-oprichter van de partij, distantieerde zich van de partij. Hij was niet eens met het feit dat het partijbestuur een kortgeding tegen de overheid aanspande. Zoals bekend ondernam PaPu juridische stappen tegen de overheid om hen tot wijziging van het kiesreglement te dwingen. Volgens PaPu was (en is nog steeds) het ondersteuningsproces niet vrij en geheim.

Nog een verrassing in de Curacaose politiek kwam van Partido Nashonal di Pueblo. Het partijbestuur besloot een kandidatenlijst op te stellen zonder haar Statenleden (met uitzondering van Statenvoorzitter Rufus McWilliam, die tevens partijsecretaris is). In hun plaats kwamen niet minder dan 12 nieuwkomers op de lijst. De PNP-lijst is volgens waarnemers goed gebalanceerd. Maria Liberia Peters zal de lijst aanvoeren.

Verschillende veranderingen werden in het ondersteuningsproces door het Hoofdstembureau aangebracht. Zoals eerder vermeld zal het proces aanstaande maandagmorgen aanvangen. Het zal een week duren. De politieke partijen moesten 2000 gulden deponeren om aan het proces mee te doen.

Om het proces 'vrijer en geheimer' te maken, zullen dit jaar verschillende lokalen geopend worden, waar sympathisanten die een partij willen ondersteunen, hun handtekening op de lijst van hun voorkeur kunnen plaatsen. Zij moeten het een en ander in bijzijn van een beëdigd ambtenaar doen.

Diegenen die een lijst willen ondersteunen moeten in de rij voor het lokaal gaan staan dat de eerste letter van zijn/haar achternaam vermeldt. Deze verandering werd naar de Amigoe vernam, op het laatste moment aangebracht. Voordien konden ondersteuners in welke rij dan ook gaan staan.

PNP-secretaris, Rufus McWilliam, verklaarde vanmorgen dat zijn partij een protest tegen deze verandering te elfder uur bij het hoofdstembureau indiende. 'Het betekent dat wij alles opnieuw moeten gaan organiseren', verklaarde McWilliam.

Ook de FOL/SI en de MAN hebben een protest bij het Hoofdstembureau ingediend.

Eén kandidaat voor Papu:

Hooi in zijn eentje naar hoofdstembureau

WILLEMSTAD — ichard Hooi heeft zich steren als enige kandiaat op de Papu-kieslijst emeld bij het hoofdstemureau. Het besluit om aar met één man te omen is voor de Partido Pueblo een vorm van rotest.

Ja, als een protest tegen et feit dat er nog steeds een geheimhouding is", ldus Hooi. Sommige ensen binnen zijn partij nden dat de Papu princieel niet zou moeten meeen aan de verkiezingen, lderen vonden juist van el om op die manier iets te nnen veranderen. Het bestuur heeft daarom gisteren sloten alleen Hooi op de ndidatenlijst te zetten.

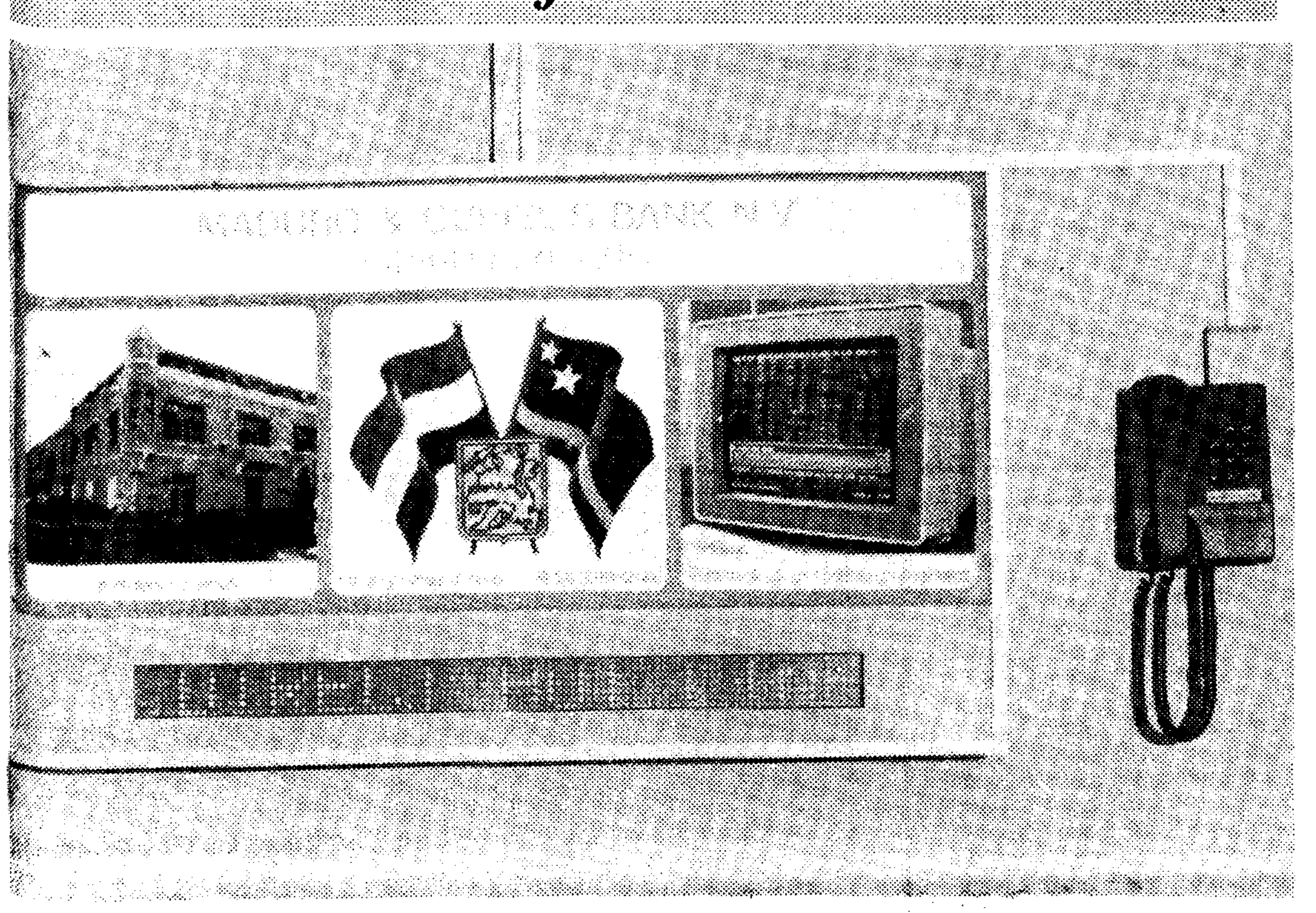
Hooi: "Wij rekenenen zeker één zetel, en als het er wel eer worden, drie bijvoorld, dan worden de overige ee als restzetels verdeeld der de andere partijen, daar zijn we van op de hoogte."

VERANDERING

Het verlies van een rechtszaak deze week wordt door de Papu-leider niet als een nederlaag beschouwd, maar eerder als overwinning. "Kijk maar, alles wat er is veranderd in de ondersteuningsprocedure, is door de Papu teweeggebracht..."

Ook in de toekomst zal de Papu de nodige (historische) veranderingen teweegbrengen voorspelt Hooi. De partij heeft vorig jaar in april al per brief het voorstel gedaan om als enige partij een driekleurige vlag te mogen voeren. Ook is er voorgesteld om 16-jarigen te laten stemmen en om de restzetels die overblijven bij verkiezingen ook te verdelen onder de kleine partijen die geen zetel hebben, zodat die toch kunnen meedoen aan de politiek.

Directe lijn MCB-hotels

WILLEMSTAD — De afdeng Investeringen van laduro & Curiel's Bank is nds kort via een directe lefoonlijn verbonden met een antal lokale hotels. Zakenensen (en belangstellende eristen) kunnen nu in onmidellijke verbinding staan met lle financiële centra van de ereld. De MCB beschikt over en directe satellietverbinding et de computers van de ffectenbeurzen. Deze laatste ntwikkeling is een vervolg p het onlangs op luchthaven lato (zie foto) geïntroduceerde nanciële informatiebord.

Op Sint Maarten: acht lijsten, 79 kandidaten

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — Acht partijen hebben gisteren op St Maarten hun kandidatenlijsten - met daarop in totaal 79 kandidaten - ingediend voor deelname aan de eilandsraadverkiezingen van twaalf april: een record in de St Maartense politieke geschiedenis. In totaal 9 zetels zijn er op dat eiland te behalen. Op Saba en Statius zijn daarentegen weinig opzienbarende details: op beide eilanden hebben de twee gevestigde partijen hun kandidatenlijsten overhandigd voor de lijstondersteuning.

Op St Maarten is de indiening van de lijsten voorafgegaan aan nogal turbulente ontwikkelingen binnen de partijen. Was het tot voor kort alleen de DP die deelnam, nu heeft deze partij behoorlijke concurrentie- veelal van de 'eigen mensen.'

Ex-Dp-er Millicent de Weever is lijsttrekker van de Progressive Democratic Party. Ze heeft DP minister Louis Gumbs weten over te halen op de PDP-lijst te verschijnen als kandidaat nummer vier. Op de PDP lijst verschijnt ook Dennis Pantophlet (2) die tot nu toe DP St Maarten gedeputeerde is. Louis Gumbs heeft, voor zover bekend, nog geen gehoor gegeven aan het verzoek van de partijleider Claude Wathey af te treden als minister. Hij heeft gisteren geen verklaringen afgelegd.

Opvallend op de DP-lijst is ook de afwezigheid van ex-gedeputeerde Joe Richardson. Hij verklaarde om 'persoonlijke en principiële redenen' niet op de lijst voor te komen. "Het spijt me voor mijn aanhangers, maar ik hoop ze het nog een keer uit te leggen." Deelname aan deze verkiezingen strookt niet met zijn geweten, voegde hij daaraan toe. Richardson die tot voor kort genoemd werd als de potentiële opvolger van Louis Gumbs, zei DP-er te zullen blijven. De DP gedeputeerden die niet overliepen naar de PDP, Patsy Flanders, Valerie-Gittersen en Cyril Richardson zijn niet op de DP-lijst te vinden.

De grote verrassing op de DP-lijst is Elko Rosario, die kort geleden uit de SPA van Vance James stapte Rosario en Wathey besloten de samenwerking aan te gaan omdat hun ideeën vele raakvlakken hebben, zo werd gisteren bekendgemaakt. Wathey zou zijn onafhankelijkheidsstreven hebben laten varen, zo wordt beweerd.

Op Saba en Statius is weinig spectaculairs te verwachten. Op Statius hebben de St Eustatius Alliance en de DP zich aangemeld; op Saba zijn dat de WIPM en de Saba Labour Democratic Movement. Partijleider van die partij, Vernon Hassell (tevens raadslid), verschijnt helemaal niet op 'zijn' lijst, die wordt aangevoerd door Lenny Hassell. De WIPM wordt aangevoerd door Will Johnson. Lijstaanvoerder van de Alliance van Statius is Raph Berkel, terwijl Julian Woordley lijsttrekker is van de DP Statius.

Sportdag Ennia

WILLEMSTAD — Ennia Caribe houdt morgen (zondag 24 februari) voor de tweede maal een sportdag voor haar personeel, assurantietussenpersonen en medewerkers. De sportdag op Rust & Burgh begint om half tien met een defilé en er worden 400 deelnemers verwacht voor onderdelen die uiteenlopen van softbal en eierlopen, tot kaarten en voetballen.

WILLEMSTAD —Twee geitendieven zijn gisteren door de politie achter slot en grendel gezet. Op de vlakte van San Pedro kreeg de politie de één van de mannen in de gaten toen hij vanachter de rotsen kwam wegrijden. Bij controle viel het in eerste instantie op dat de kleding die de man droeg met bloed besmeurd was. Verder vond de politie een uniform van iemand van een bewakingsdienst. Na een warrige verklaring gaf de 31-jarige man toe dat hij samen met een vriend zeven geiten had gestolen die ze inmiddels hadden geslacht. Daarop kwam de andere man van 41 jaar tevoorschijn van achter de rotsen, waar ook de ingewanden van de geslachte dieren werden aangetroffen.

Subsidie van Giskus redt Energie-stichting

WILLEMSTAD — De Antilliaanse Stichting voor Energie, FAPE, is op het nippertje van de 'dood' gered. Na een artikel in de Amigoe van 2 januari is de bedoelde minister, die drie jaar subsidie aan de FAPE 'vergat' te geven, in actie gekomen. De stichting krijgt een voorschot voor 1991 en een extern bureau zal de voorgaande jaarverslagen controleren. En als die papieren de goedkeuring wegdragen van dat bureau, ontvangt de FAPE binnenkort het subsidie-bedrag van de afgelopen drie jaar op haar bankrekening. De energie-stichting krijgt gemiddeld 100.000 gulden subsidie per jaar en doet onderzoek naar alternatieve energiebronnen.

Minister Giskus van Ontwikkelingssamenwerking en minister De Paula van Financiën besloten na het artikel dat de FAPE niet mocht 'doodbloeden'. De energie-stichting heeft blijkbaar teveel waarde om failliet te gaan.

De geldstroom vanuit het Departement van Ontwikkelingssamenwerking stopte in 1987, omdat de FAPE te laat was met inleveren van het jaarverslag. De Landsaccountantsdienst heeft nooit naar die papieren van verantwoordelijkheid gekeken.

FAPE-secretaris Franklin Rosheuvel vertelde de Amigoe in januari dat de overheidsaccountants het jaar 1990 gingen controleren. "Ze zeiden dat er niets van klopte en dat het zeker een half jaar zou duren om alle jaarverslagen vanaf 1983 na te kijken."

Daar kon de energiestichting niet op wachten. Ze hadden dringend geld nodig. Rosheuvel was in januari veel pessimistischer dan nu. Toen zei hij: "Aan het einde van deze maand is het geld echt op. Dan hebben we geen cent meer. We zullen dan onze vaste medewerkster moeten ontslaan en het gebouw uitgeschopt worden. Want de huur kunnen we ook niet meer betalen."

ALTERNATIEF

Een groot deel van de subsidie wordt besteed aan projekten op het gebied van alternatieve energie. In de moeilijke jaren hebben de bestuursleden van de FAPE een helpende hand geboden omdat het geld voor projekten grotendeels werd gebruikt om de stichting draaiende te houden. De bestuursleden stelden zich veelal beschikbaar om gratis onderzoek te doen.

De FAPE heeft bijvoorbeeld een koelmachine ontwikkeld die rechtstreeks aangedreven wordt op windenergie. Het bijzondere aan deze uitvinding is dat de schakering elektriciteit tussen de windmolen en de koelmachine ontbreekt.

AIRCO'S

Rosheuvel is enthousiast over hun bijzonderheid: "Overal ter wereld drijven windm... lens airco's enzo aan ... grote verschil met de w... wijde methode en de onze ... de elektriciteit. Die is er bij ons niet, de wind laat de compressor direct draaien. We hebben al een ton vol ijs gemaakt!"

PROEFMODEL

"Waarom deze uitv... niet verder is ge... een proefmode... FAPE geen geld had ... machine te verfraaien en aan het bedrijfsleven te laten zien", zegt de ingenieur.

De Energie-stichting is momenteel bezig de gegevens te verzamelen voor een Curaçaose en Bonairiaanse 'windatlas'. "Niemand weet precies hoe hard het waait. Wij meten op verschillende plaatsen en hoogten, zodat mensen die bijvoorbeeld een hoog gebouw neerzetten weten hoe hard de wind blaast en ze daar met de bouw rekening mee kunnen houden. Het is een arbeidsintensief karwei. Maar iemand moet het doen, want het is belachelijk dat die gegevens ontbreken op beide eilanden."

Setel en Abvo streven naar betere relatie

WILLEMSTAD —De directie van Setel en het bestuur van de ambtenarenvakbond Abvo hebben tijdens een vergadering op 13 februari de basis gelegd voor een betere relatie. Op die manier verwachten beide partijen door te gaan met een gedachtenuitwisseling over verschillende punten. Dit werd bevestigd tijdens een vergadering in aanwezigheid van gedeputeerde Jaime Fransisco.

Ook gaven de Setel-directie en het Abvo-bestuur te kennen dat, om een goede relatie te garanderen, respect voor elkaars standpunt en verantwoordelijkheid onmisbaar is.

Jaime Fransisco in zijn hoedanigheid als president-commissaris van Setel, maakte duidelijk dat hij het nodig achtte de partijen bijeen te brengen om een oplossing te zoeken voor de meningsverschillen die er bestaan tussen de twee partijen.

Een goede verstandhouding is volgens Fransisco belangrijk om in de toekomst tot een collectief akkoord te komen over de integratie met Landsradio.

ARUBA DAILY ENTERTAINMENT

GEZELLIG UITGAAN???
Natuurlijk met
RIUNITE ON ICE
Mercurius Trading Company

CATTLE BARON RESTAURANT
VANAVOND GEZELLIG UITGAAN?? Dan natuurlijk naar restaurant CATTLE BARON. Met internationale keuken, uitstekend voedsel, gezellige bar en prima service.
Diner 6 p.m. - 11 p.m.
L.G. Smith Boulevard 228.
Tel.: 22977.

Restaurant-Art Gallery
Gasparito 3
Phone: 37044-37144
Gasparito
Eens gezellig gaan eten, wij verwachten U.
Het zal U en Uw gasten zeker bevallen in onze unieke sfeer, goed verzorgd menu en keuken en service zoals nergens anders.
Tot vanavond in GASPARITO

A touch of France in Aruba
RESTAURANT La Vie en Rose
Open nightly from 6:00 - 11:00 pm.
Reservations suggested Telephone 23666
L.G. Smith Boulevard adjacent to Paradise Beach Villas

Drive-In
Today at 8:30 & 12:00
Sunday at 8:00
"FINAL CONDITION"
action-adventure 18 yrs.

Principal
Today at 8:30
Sunday at 8:30
" KILL LINE "
action 18 yrs.

TE HUUR
Ongemeubileerd appartement
(met 2 slaapkamers)
Ook mogelijk voor kantoorruimte
(met privé parkeerplaats), in Oranjestad
Huurprijs: Afl. 1000,— per maand
Voor afspraak: tel. 34831 (ARUBA)

playa linda beach resort

The Maintenance Department of Playa Linda Beach Resort is increasing his man-power, and we are looking for:

MAINTENANCE-MEN

Preferably M.T.S. / L.T.S.'ers with electrical background.

If you are interested, please apply in person on Monday February 25, 1990 between 9 a.m. - 12 noon or send your application with full documentation and picture to the **Personnel Department of Playa Linda Beach Resort, L.G. Smith Blvd. 87.**

Openbare Verkoop

Op vrijdag 15 maart 1991 zal des namiddags om 14.00 uur ten overstaan van notaris mr M.A. Eman of haar plaatsvervanger in de Monsieur Louis Room van Hotel Talk of the Town, L.G. Smith Boulevard 2, Oranjestad, krachtens artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba in het openbaar worden verkocht:

1. het recht van erfpacht tot 24 november 2042 op een perceel domeingrond groot 737m², gelegen te Santa Helena, kadastraal bekend als Eerste Afdeling sectie N nummer 639, met het daarop staande woonhuis, plaatselijk bekend als Pitastraat 17-P;
2. een complex van twee aan elkaar grenzende percelen eigendomsgrond in Oranjestad, met het daarop staande zakenpand, plaatselijk bekend Als J.G. Emanstraat 54 (China Store), welk complex bestaat uit de kadastrale percelen:
   — Eerste Afdeling sectie A nummer 431, groot 254 m²
   — Eerste Afdeling sectie A nummer 432, groot 84 m²;
3. een complex van twee aan elkaar grenzende percelen eigendomsgrond in Oranjestad, met het daarop staande woonhuis met restaurant en appartementen, plaatselijk bekend als Boerhavestraat 80/Seepetstraat 26, welk complex bestaat uit de kadastrale percelen:
   — Eerste Afdeling sectie E nummer 1006, groot 780 m²
   — Eerste Afdeling sectie E nummer 1005, groot 775 m²;
4. het recht van erfpacht tot 01 december 2022 op een perceel domeingrond groot 789m², kadastraal bekend als Eerste Afdeling sectie B nummer 545, met het daarop staande woonhuis plaatselijk bekend als Stadionplein 25.

De veilingvoorwaarden liggen vanaf 8 dagen vóór de veiling ter inzage op het kantoor van notaris Eman voornoemd aan de Pastoor Hendriksstraat 91 in San Nicolas.
Deze voorwaarden houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot zekerheid voor de nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

mr. M.A. EMAN, notaris
telefoon 45567

Oferta "Super Especial" riba TAPPAN microwave ovens!

Pa un tempo limita te cu 9 di Februari 1991...

TAPPAN **"EVEN COOK"**

- Big 1.3 Cu. Ft. Oven
- 3-Stage Cooking — Auto Defrost, Cook 1 & Cook 2
- Auto Defrost by weight for meat, poultry & fish
- 10 Power Levels
- "Even Cook" system — "stirs" microwave energy for uniform cooking results
- Removable Glass Cook & Serve Tray

Cash **Afls. 570,-**

TAPPAN. Microwave Oven
Features Handy Browning Element

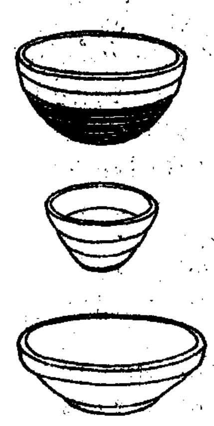
- 1,000 watt browning element to brown and crisp foods
- Handy browning and meal rack
- New "Even Cook" distribution of microwave energy
- Rotisserie glass cooking tray
- Brown and wood grain
- Variable power control - five different speeds plus defrost cycle
- See-through door

Model 56-3357
Cash: **Afls. 630,-**

WIMCO Oranjestad Tel: 22958-22959-21381
WIMCO San Nicolas Tel: 45162-45061

FANTASTIC GARDENS

Zojuist ontvangen:

- **Nieuwe zending ITALIAANSE KLEI POTTEN van 8 cm. tot en met 70 cm. o.a. ook 2 maten ORCHIDEEËN POTTEN.**
- **BOLLEN voor Caladiums Gloxinias, Dallas, Begonias, Hang Begonias, Cana's, Tuberose.**
- **Vele kleine bloeiende planten.**
- **GARDEN SCENE PLASTIC POTTEN allerlei kleuren en maten.**
- **MIRACLE GROW KUNSTMEST voor rozen, orchideeën, Ixora's enz.**
- **Grote sortering tuinslangen**
- **Grote zending planten uit Miami**
- **Pompen met drukvaten**
- **2000 liter reserve tanks**
- **Dripsysteem.**

FANTASTIC GARDENS
Tomatenstraat, Dakota
(vlak bij Dakota Laundry)

WAARSCHUWING

De commandant van de marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op dinsdag 26 februari 1991 van 07.00 uur tot 23.59 uur en op woensdag 27 februari 1991 van 00.01 tot 13.20 uur een gevechtsschietoefening gehouden zal worden op het terrein California. Er zal geschoten worden met scherpe munitie. Het onveilig zeegebied bedraagt 4000 meter, terwijl het gebied dat [illegible] zal worden met rode vlaggen en waarschuwingsborden.

HULP
met enige ervaring
GEVRAAGD

In huis van een bejaard echtpaar.
Gelieve op te bellen tussen 8 a.m. en 3 p.m. de nummers 47259 of 25409 (Aruba).

INSTALLATEUR
renombra ta
DISEÑA, CONSENA y PRACTICA TUR TRABAONAN DI CORRIENTE
pa bo
Nahar's CONTRACTORS N.V. i.o.
Balashi 65, Sta. Cruz, Aruba
Tel.: (297-8) 26477, Fax.: (297-8) 38516

MUZIEKLESSEN

- piano, - blokfluit
- gitara, - dwarsfluit
- bajo, - saxofoon
- cuarta, - trompet
- theoria, - trombone

Voor verdere inlichtingen:
Tel.: 46025

Lighthouse geplunderd

NOORD — Vermoedelijk weken nadat dit gebeurd is, deed een directielid van Divi Corporation bij de recherche aangifte dat het Divi Lighthouse restaurant te Westpunt leeg geplunderd was.

Dit moet in de periode van september 1990 tot februari 1991 gebeurd zijn. Het interieur werd geheel geplunderd, waarbij vermist worden: drie WC-potten, 4 wasbakken, 37 lichtinstallaties, 8 deuren, twee spiegels, een telefoon en een 1200 gallon gascylinder. Het voormalige restaurant bleef als een ruïne achter. De recherche stelt een onderzoek in.

ORANJESTAD — De [illegible] jarige Jossy Rober[illegible] Tromp, die afgelopen we[illegible] eind op weg te Turib[illegible] tegen een ondersteunin[illegible] mast van de ELMAR r[illegible] is donderdagmorgen [illegible] het dr Horacio Odu[illegible] hospitaal aan zijn verw[illegible] dingen bezweken.

Na het ongeval werd hij [illegible] zorgwekkende toestand [illegible] het hospitaal gebracht, w[illegible] direct operatief werd in[illegible]grepen. Hij bleef in levens[illegible]vaar verkeren. Het slac[illegible]offer had weinig ervar[illegible] met motorrijden; hij had [illegible] motor waarmee hij [illegible] hakte van een vriend[illegible] aan wie hij zijn auto [illegible] uitgeleend.

acq
Garage Cordia Aruba N.V.

Wij zijn begonnen met de uitbreiding van ons gebouw. In verband hiermee hebben wij plaatsingsmogelijkheden voor:

Warehouse Manager
minimum vereiste: Goede leidinggevende capaciteiten
Magazijnbedienden
minimum vereiste: LTS + ervaring
Monteurs
minimum vereiste: [illegible]
Uitdeukers en Spuiters
minimum vereiste: Ruime ervaring
Administratieve Medewerkers (sters)
minimum vereiste: MAO, HAVO
Ervaring met computers strekt tot aanbeveling

Geboden wordt:
- een goed salaris
- ziekte-verzekering
- pensioen-regeling
- opleidingsmogelijkheden

Degenen die geïnteresseerd zijn, kunnen zich melden bij de direktie van Garage Cordia Aruba N.V. (L.G. Smith Boulevard 114) gedurende werkuren (8.00 - 12.00 a.m., [illegible]) tot 28 februari a.s.

HOUSES FOR SALE
For info.: Tel. 25523
PROPIEDADES HABIBE N.V.

Voor
BIJLESSEN en ADVIES
in Wiskunde en Natuurkunde
Bel: Tel. 35212 (Aruba)

MORE WOMEN TRUST THEIR BODIES TO
TAMPAX tampons
Available in: Regular, Super & Superplus
Available at: All supermarkets, shops & drugstores
Exclusive agent: AMC/UNICON Tel. 23555

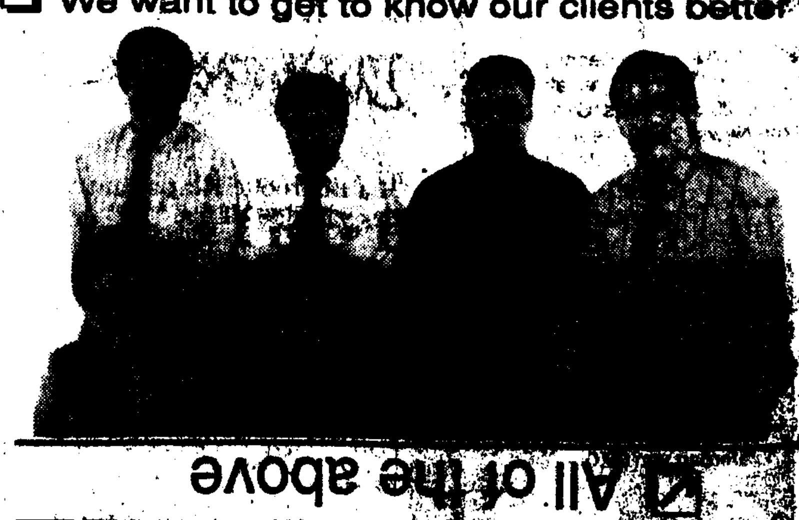
Landscaping Unlimited N.V.
zoekt op korte termijn
Een Energieke Jongeman
voor het leiden van onze afdeling irrigatie
EISEN:
- Minimum L.T.S. T-stroom
- Goede contactuele eigenschappen
- Zelfstandig kunnen werken
- Kennis van inventaris bijhouden
- Rijbewijs B-E
- 25 - 30 jaar.

GEBODEN WORDT:
- Salariëring afhankelijk van ervaring
- Goede secundaire arbeidsvoorwaarden
- Vaste benoeming na proeftijd

Persoonlijk aanmelden bij:
FANTASTIC GARDENS (kantoor)
Amsteldijkstraat 38 - Tel.: 32658 - Dakota

Why are we smiling? Because

- Our building has a whole new look
- Our service is more efficient
- We want to get to know our clients better

All of the above

So come and help us celebrate at our newly remodelled office (B. v/d V. Zeppenfeldstraat 2 in Nicolaas) on Wednesday, February 27, 1991 from 3:30 to 7:00 p.m. See you there!

CARIBBEAN MERCANTILE BANK N.V.
Your friendly and trustworthy bank

AGENDA ARUBA

NTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

LEFOON: 24333. Voor spoedgevallen kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. eboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

NKREK. nr 10.815.445 Banco di ibe.

LITIE: 100

ARMCENTRALE: 115.

EKERTJES verschijnen op dinsdag en dag en kunnen iedere dag tussen 08.00-00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; lve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die maandag en donderdag vóór 10.00 uur en zijn, kunnen de dag daarop (dus dag en vrijdag) verschijnen.

SCOPEN
VE-IN: 20.30 en 24.00 uur **Fire Birds** on, 18 jr).
NCIPAL: 20.30 uur **Miami Connection** on-adventure, 18 jr.)

* * * * * * * * *

TICA'S (nachtdienst)
o brug: Santa Cruz, tel.: 28028.
a brug: San Lucas, tel.: 45119.

* * * * * * * * *

CHTREGELING DOKTOREN
anjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki endert, Paradera en Sta Cruz: dokter cle, tel.: 23379/28442.
s Chiquito, Savaneta en San Nicolas: kter M. Cheung via Centro Medico San colas, tel.: 48833.

* * * * * * * * *

OOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of n of ander ongeluk gelieve Alarmcen- e op te bellen, tel.: 115)

* * * * * * * * *

ENTRO MEDICO CARABOBO (Enge- dstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft a L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * * * * *

T GELE KRUIS ARUBA
UIGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, l.: 24444): dagelijks van 07.30-12.00/15.30-7.00 uur
andag te Paradera (tel.: 25543) van .00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas 5906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 r; woensdag: Santa Cruz (28288) van .00-11.00 uur; donderdag: Dakota 9008), Oranjestad (23168), Savaneta 7020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 ur;

* * * * * * * * *

ARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: l.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * * *

DS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/ 7352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * * *

DA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 999): voor inlichtingen omtrent preventie cohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * * *

MNESTY INTERNATIONAL ARUBA (P.O. ox 1029): tel.: 27808/48124.

* * * * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 17.50 Special: (The Quest); 19.00 News Watch; 19.30 Pinnacle; 20.00 Nos cu nos; 21.00 Prime News; 22.00 Showbizz Today; 22.30 This week in Japan; 23.00 Evening News; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 CNN World Report; 18.00 Studio Sport; 19.15 Special; 19.30 Show-time; 20.30 Sports Sunday; 21.00 Prime News; 22.00 Week in Review; 23.00 Evening News; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/ 16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA (openingstijden): dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

* * * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.

EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon : 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

* * * * * * * * *

Bij opening Galloway Airline Catering

Capriles houdt pleidooi voor Curaçaose werkers op Aruba

AEROPUERTO REINA BEATRIX — Zowel minister van Verkeer Elio Nicolas als bankdirecteur Lio Capriles benadrukten bij de opening van Calloway Airline Catering service — een investering van vier miljoen florin die aan tegen de 100 mensen werk verschaft — het belang van het particulier initiatief. Hierbij stond de figuur van Ike Cohen centraal, die de afgelopen jaren duidelijk toonde als particulier miljoenen met zaken te kunnen aanpakken en uitvoeren.

Minister Nicolas wees erop dat er op de Arubaanse luchthaven in verband met de toenemende toeristenstroom — dit jaar worden ruim 500.000 toeristen verwacht — wat infrastructuur betreft nog wel moet gebeuren. Hij beschouwde dit moderne catering bedrijf dan ook als een onderdeel van die infrastructuur en was bijzonder verheugd dat het een particulier was, die jaren geleden met vooruitziende blik dit project begon en nu kon openen. Bankier Lio Capriles hield tijdens een rede een pleidooi voor het inzetten van Curaçaose werknemers op Aruba.

Waarnemend gouverneur mr Maximo Croes, minister van Verkeer Elio Nicolas en een grote groep genodigden waaronder bankier Lio Capriles waren gistermiddag aanwezig in de gebouwen van Calloway Caterings service op de Arubaanse luchthaven om gezamenlijk met het echtpaar Ike en Grethe Cohen, general manager Deborah St. Laurent en staf de officiele opening van het modernste catering bedrijf voor de luchtvaart in de regio te openen. Ike Cohen gaf een uitvoerige uiteenzetting van dit plan, waarbij weer duidelijk naar voren kwam de liefde die hij voor Aruba heeft en daarbij vooral het vertrouwen in de toekomst van Aruba.

Lionel Capriles was blij aanwezig te kunnen zijn bij deze opening. Met alle respect voor de initiatieven van iedereen noemde Capriles de heren Charles Neme en Ike Cohen pioniers op het gebied van en voor het toerisme op Aruba. Neme begon destijds met het hotel Strand en daarna Basiruti toen Aruba nog niet veel toeristen ontving, daarna volgde het echtpaar Ike en Grethe Cohen deze initiatieven.

'Wij hebben de slechte gewoonte om onze pioniers gemakkelijk te vergeten', waarbij hij aanhaalde dat hij dit weer voelde bij het recente heengaan van Norman Chumaceiro op Curaçao, die op Curaçao een van de pioniers was speciaal voor het toerisme.

Belangrijk noemde spreker de goede samenwerking die er bestaat tussen het particuliere initiatief en de regering. Bij het bereiken van de Status Aparte kwam dit eerst tot uiting onder de regering Eman en nu onder de regering Oduber. In plaats van ruziën, wordt samengewerkt in het belang van Aruba en de resultaten zijn er dan ook naar. Hij bood Aruba met deze gang van zaken gelukwensen.

'Ike Cohen toont ons vandaag weer eens, dat een regering het zonder de medewerking van het particuliere initiatief niet kan doen. Men heeft elkaar nodig'. Calloway Catering noemde Capriles een nieuwe mijlpaal in de samenwerking op Aruba van het particuliere initiatief en overheid.

Tenslotte deed bankier Lio een beroep op de Arubaanse regering en het bedrijfsleven om bij het geven van werk de oude landgenoten van Curaçao niet te vergeten voordat men elders buiten Aruba werkkrachten gaat zoeken. 'Met alle respect voor deze werknemers uit andere landen, kan ik deze verzekering geven, aldus besloot Capriles zijn toespraak, dat de Curaçaose werknemers even hard en toegewijd zullen werken zoals deze werknemers uit andere landen. Ik doe een beroep voor hen, geef hen een kans.

Minister Elio Nicolas verrichtte de opening door de deur van een grote freezer te openen, waarin een Mariachi groep alsmede een grote groep van het personeel naar buiten kwam, die hierna voor een uitstekende catering voor de gasten zorgdroegen.

ORANJESTAD — Zes jaar gevangenisstraf eiste de officier van Justitie tegen ambtenaar van het postkantoor J.A. die op de Arubaanse luchthaven met 3165 gram cocaïne werd aangehouden. Mede gezien de toestand waarin de vrouw verkeerde wees de rechter ineens vonnis en veroordeelde haar tot drie jaar gevangenisstraf. Eenzelfde straf kreeg T.R. die eveneens bij deze zaak betrokken was. Terwijl de coördinator van deze transporten naar Nederland een gevangenisstraf van zes jaar kreeg. De officier eiste tegen hem zeven jaar.

Bij behandeling van de zaak van J.A. bleek dat zij op 11 september op de luchthaven werd aangehouden en bij fouillering 3165 gram cocaïne rond haar lichaam verborgen had. Zij stond op het punt naar Nederland te vertrekken. Haar raadsman mr Van Esch wees er in zijn pleidooi op, dat zijn cliënte gezien diende te worden als een medeplichtige en alleen behulpzaam bij het vervoer. Hij wees op de emotionele en gefrustreerde toestand van verdachte, waar over het reclasseringsrapport stelde dat de vrouw dringend begeleiding nodig heeft.

Nieuw cateringbedrijf geopend

AEROPUERTO REINA BEATRIX — Onder grote belangstelling ging gisteravond de nieuwe Calloway Corporation Airline Catering service van start, waarvoor minister van Verkeer en Verkeer voer Elio Nicolas de officiele opening verrichtte. Het echtpaar Ike en Grethe Cohen en staf mochten vele gelukwensen in ontvangst nemen voor dit ultra moderne catering bedrijf, dat uniek is op dit gebied in de regio. Het geheel vergde een investering van vier miljoen florin.

Advocaat generaal Hartkamp in gastcollege:

Wat te verwachten is van nieuw Burgerlijk Wetboek

ORANJESTAD — Mr A.S. Hartkamp, Advocaat-Generaal bij de Hoge Raad, houdt op woensdag 27 februari in de Aula van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Aruba een gastcollege met de titel 'De gevolgen van de invoering van een NBW voor de rechtspraktijk'.

Mr Hartkamp heeft zeer veel op het gebied van het Nederlands Burgerlijk Wetboek (NBW) gepubliceerd, waaronder het Compendium van het nieuwe Nederlandse vermogensrecht. Hij is tevens de bewerker van verschillende delen van serie: Mr C. Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht, die als de belangrijkste serie handboeken over het burgerlijk recht in Nederland wordt beschouwd.

INTERPRETATIE

Het is inmiddels zeker dat in Nederland op 1 januari 1992 een groot gedeelte van het Nieuw BW in werking zal treden. In het college zal door de spreker worden ingegaan op de vraag welke gevolgen de invoering van een zo omvangrijke codificatie voor de rechtspraktijk zal hebben. Daarbij wordt tevens aandacht besteed aan de gevolgen die het nieuwe Nederlandse BW voor de rechtspraktijk op Aruba en op de Nederlandse Antillen zal hebben. Hierbij zal worden stilgestaan bij de zogenaamde anticiperende interpretatie.

De huidige Nederlandse Arubaanse en Antilliaanse Burgerlijke Wetboeken zijn nogal oud en niet zelden onduidelijk. De rechters leggen reeds enige tijd het geldende recht zo uit, dat ze voorlopen (anticiperen) op de invoering van het NBW door dergelijke onduidelijkheden in het huidige recht met behulp van het NBW op te lossen. De vraag die de spreker aan de orde zal stellen is, of het Gemeenschappelijke Hof van Justitie en de Hoge Raad zullen (blijven) anticiperen op de mogelijke invoering van het NBW op Aruba en op de Nederlandse Antillen. Zullen ze het huidige Arubaanse en Antilliaanse recht in het licht van het NBW interpreteren?

VERSCHILLEN

Na de invoering van het NBW zal het vermogenrecht in Nederland in belangrijke mate van het Arubaanse en het Antilliaanse verschillen. Hierdoor zal dikwijls de vraag ontstaan, of bijvoorbeeld op een overeenkomst tussen een Nederlands en een Arubaans bedrijf het Arubaanse of het Nederlandse recht van toepassing zal zijn.

Zullen de contractanten ook zelf mogen kiezen? Dergelijke problemen moeten met behulp van het zogenaamde interregionaal privaatrecht worden opgelost. Ook hieraan zal door de spreker aandacht worden besteed.

Aangezien Mr Hartkamp zeer nauw bij de totstandkoming van het NBW betrokken is geweest, biedt zijn gastcollege de mogelijkheid, om zo te zeggen uit de 'eerste hand' informatie over het NBW te krijgen.

Anselmo Pontilius:

ARRC houdt zich niet aan CAO-afspraken

SAN NICOLAS — Volgens FTA voorzitter Pontilius houdt de Aruba Refinery Rehabilitation Company (ARRC) zich niet aan de voorwaarden van het cao dat de FTA voor het merendeel der werknemers op het Coastal terrein heeft gesloten. Dat kwam tot uiting tijdens de recente bespreking tussen FTA en ARRC. Ondermeer werd overeengekomen dat de werkgever eind vorig jaar/begin dit jaar inlichtingen dient te geven wanneer de werkzaamheden een extra bonus — maximum van twee maanden — krijgen wanneer het project twee maanden voor de vastgestelde tijd gereed komt. 'We zijn nu eind februari', aldus Pontilius en ARRC kan ons nog steeds niet de datum geven wanneer het project gereed komt.

Vooral de vreemde arbeidskrachten — Turken — komen daardoor in moeilijkheden omdat zij niet tijdig hun plannen kunnen maken omdat zij niet weten wanneer zij van Aruba moeten vertrekken. Uit het gesprek met de FTA werd de indruk verkregen dat de ARRC de FTA nog een week geduld heeft gevraagd, waarop de FTA liet weten uiterlijk 1 maart aanstaande de gegevens in haar bezit te willen hebben.

Indien dit niet gebeurd dan zal de FTA met de werkemers overleggen wat voor stappen ondernomen zullen worden tegen de overtreding van het cao. Indien het een goed voorbereid geheel is, dan moet de ARRC toch weten te zeggen wanneer zij klaar met haar werk is en daarvan de FTA op de hoogte stellen.

Voorbereiding Catamaran regatta

ORANJESTAD — Aruba en zijn toerisme krijgen weer de nodige internationale promotie wanneer begin oktober aanstaande de 'Aruba Catamaran Regatta' hier zal plaatsvinden. Deelnemers uit Nederland, België, Frankrijk en Duitsland zullen zeker aanwezig zijn op deze eerste Catamaran Regatta, die gesponsord wordt door KLM, Golden Tulip in combinatie met lokale sponsors.

In verband met de voorbereidingen, verblijven de heren Ruud Rey en Tom Mathijssen, van Dart Design, de coördinator van deze regatta, momenteel op Aruba. Op deze foto, Tom Mathijssen Rob Roosen, de general manager van Golden Tulip Aruba Caribbean en Ruud Rey die een van de Régatta-posters laten zien.

'Verloren stukken' in de krant...

ORANJESTAD — In reactie op de verklaring van premier Nelson Oduber inzake de verhoogde garantieverlening aan Ramada hotel dat de AVP de stukken bij de eerste verklaring zou hebben 'zoekgemaakt' publiceerde het ochtendblad Corant de stukken, die de premier niet kon vinden.

Het blijkt dat verschillende departementen wel in het bezit zijn van de garantieovereenkomst, welke destijds namens Aruba door minister Don Mansur getekend werd.

Info-middag over toekomst Volksgezondheid

ORANJESTAD — De Ambtenarenvakbond Sepa houdt op donderdag 28 februari een informatiemiddag over het beleidsplan en toekomstige organisatie van directie Volksgezondheid. Dit gebeurt van twee tot zes uur in Aruba Palm Beach hotel.

Als sprekers zijn uitgenodigd: een vertegenwoordiger van Sepa, de minister van volksgezondheid Charro Kelly, de coördinator volksgezondheid dokter Jacques van Veen en de directeur volksgezondheid professor Vorst.

Deze informatie-middag is voor de shopstewards van Sepa, overheidswerknemers bij directie Volksgezondheid, Laboratorium, Bedrijfsgeneeskundige dienst, het Wit Gele Kruis en andere genodigden.

Vermeende dader Las Palmas-steekpartij op Aruba

ORANJESTAD — Op Aruba wordt gezocht naar de 19-jarige D.P. die van Curaçao naar Aruba is gevlucht nadat hij in hotel Las Palmas T.J. (30) in zijn kamer overviel nadat hij op heterdaad bij een inbraak in die kamer betrapt werd. Hij bracht daarbij zijn slachtoffer tien messteken toe en vluchtte met een pickup naar de luchthaven, waar hij een passage naar Aruba nam. De pickup met het mes erin werd op de luchthaven terug gevonden. De Arubaanse recherche met drie collega's uit Curaçao trachten de vermelde dader op Aruba op te sporen. Vanmorgen was niet bekend of men hierin geslaagd is.

ORANJESTAD —Alliance Française d'Aruba presenteert op maandag 4 maart een eenmalige voorstelling van de Franse groep Fantasmagic. Dit is om 8.30 uur in Cas di Cultura.

Deze groep presenteert een wervelende revue-show van muziek, dans, music hallnummers, illusie maar vooral van magie. De show heeft reeds groot succes gehad in Europa, het Verre Oosten en Afrika. Fantasmagic maakt momenteel een tournee door de Verenigde Staten en het Caribisch gebied.

ORANJESTAD — IVAN DAAL werd onlangs benoemd tot sales manager van Red Sail Sports in Aruba. In zijn nieuwe functie zal Ivan Daal verantwoordelijk zijn voor onder andere, de coördinatie van alle groepen en charter-activiteiten van Red Sail Sports, familiearization tours, site inspections, press trips en zal Red Sail Sports vertegenwoordigen op trade shows.

Red Sail Sports, een watersportbedrijf, heeft vestigingen in Hyatt Regency Grand Cayman, Grand Cayman, BWI, Hyatt Regency Waikoloa, Ritz-Carlton, Mauna Lani

Bejaarde dood aangetroffen

SAN NICOLAS — De vermiste bejaarde Gloria Bryson (80) werd gistermiddag half vijf ter hoogte van Grapefield gevonden. Het stoffelijk overschot — dr. Cheung stelde de dood vast — werd op de rotsen gevonden, waar de vrouw vermoedelijk is gaan zitten om te rusten.

De officier van justitie mr Lie a Kwie nam het stoffelijk overschot in beslag om sectie te verrichten. Gloria Bryson had afgelopen maandag haar woning aan Sero Largoweg verlaten en was niet teruggekeerd, waarna de bezorgde familie alarm sloeg en een zoekactie begon.

Junioren nog op goede weg

ORANJESTAD — De Junioren Selectie won donderdagavond met het kleinste verschil, 46 tegen 45 puntnen, van Estrella Shell, in de voortzetting van het Open Class basketballtoernooi.

Bij de pauze zag het er beter uit voor Junioren Selectie met een gerieflijke voorsprong van 36-23. In de tweede etappe echter kwam ...a Shell sterker ... en wist gevaarlijk ...len, maar toch niet ...de om gelijk te komen ...aarna te winnen.

Topscorer was Rafael Miranda (Shell) met 17 punten, zijn ploeggenoot Gio... Robels had 15 punten, ... Angelo Rodriguez 11 punten maakte voor ...n Selectie.

...eede ontmoeting ...e Juniors CDI met ...schil van Amstel Rebels. De eindstand werd 49-32 voor CDI.

Voortzetting zaalvoetbal

SAVANETA — Op de banen van Savaneta buurtcentrum werd vrijdagavond de zaalvoetbal competitie voortgezet. Brazil/Gabbys Sportshop behaalde een 6-2 overwinning op Zeerovers/Sevenup. Bij de rust stond Brazil met 2-1 voor. Met een strafschop genomen door Gregory Alias opende Brazil de score (1-0), waarna Fransisco Gomez de stand op 2-0 bracht en Raymond Duyn het eerste doelpunt voor de zeerovers scoorde (2-1). Na de rust trok Brazil van leer en bracht door doelpunten van Fransisco Gomez, Gregory Alias en Harold Ras de stand op 6-1, waarna Orlando Belioso het laatste doelpunt van de wedstrijd scoorde en de stand op 6-2 bracht.

In de daarop volgende wedstrijd verraste Arucanos — vooral na de rust — het team van Gatorade Neon Aruba en behaalde een 7-3 overwinning. Bij de rust stond Gatorade Neo met 2-1 voor.

In de laatste wedstrijd van de avond behaalde Barak Boys/Ennia in de tweede divisie een 2-1 overwinning op Caiquetio/Geerman autoparts. Hubert Maduro opende de score, waarna Edwin Tolsma de stand gelijk trok en daarna ook het winnende doelpunt voor zijn rekening nam.

Maandagavond wordt de competitie voortgezet, ondermeer wordt de wedstrijd Double Seven tegen Estrella Lee Tai voortgezet waarvan bij een stand van 4-2 voor Double Seven nog enige minuten moeten worden gespeeld.

FBI geïnteresseerd

Recherche onderzoekt zaak verdwenen duiker

ORANJESTAD — Het zoeken op zee — onder meer door de politieboot PB-1 — naar de vermiste Amerikaan Arthur Josef Cronin, die enige dagen geleden bij het duiken verdween, is stopgezet. Het onderzoek van de recherche in deze vreemde zaak duurt onderminderd voort.

Na overleg met de politie hebben Trans National Travel (TNT) en Kevin Farro een beloning van duizend dollars beschikbaar gesteld voor waardevolle inlichtingen in deze zaak. De vermiste Cronin is 1.75 meter lang, zijn gewicht ongeveer 150 pound. Zeer kort geknipt blond haar, blanke huid en tijdens zijn verdwijning droeg hij een zilveren ketting met 'Four leaf Clover'. Hij droeg een blauw/groene zwembroek. Eenieder die over inlichtingen beschikt, kan contact opnemen met de waarnemend politie woordvoerder Jossy Tromp telefoon 24000, toestel 124.

Het ochtendblad Corant meldde hedenmorgen over gegevens te beschikken dat de FBI zich op de hoogte zou hebben gesteld van de verdwijning van Cronin. Cronin was werkzaam voor een particuliere maatschappij in de Verenigde Staten, die failliet zou zijn gegaan.

Joe Cronin was werkzaam bij de Interstate Coffie Company in Boston en bracht zijn eerste bezoek aan Aruba. Hij was vergezeld van zijn vriendin die reeds eerder Aruba bezocht. Tijdens de persconferentie van de politie werd erop gewezen dat de FBI op Aruba geen arrestaties kan verrichten, maar dat men wel onderzoek kan instellen. Inmiddels is een onderzoeker uit de VS vergezeld van de advocaat van Cronin op Aruba aangekomen om zich van een en ander op de hoogte te stellen.

Afscheid van Ferreyros

■*ORANJESTAD — Tijdens een diner in 'La Bouillabaise' werd afscheid genomen van Victor Ferreyros (2de van links), regionale manager van American Express. Ferreyros heeft een bevordering en een nieuw gebied in de Caribbean gekregen.*

Op de foto neemt hij geschenken in ontvangst van directeur Hans Henriquez. van Maduro & Sons Aruba NV, agente van American Express en Rigoberto An... manager American Exp... op Aruba.

…de tennis-prestatie van Nederlandse qualifiër

…emerink in halve finale …gen Zweed Stefan Edberg

…TTGART - Jan Siemerink is in het zicht van zijn …finale van Stuttgart, de succesvolste speler van …ernooi. De twintig-jarige Nederlander heeft in …ns-Martin Schleierhalle zes partijen gewonnen …n speler zal hem dat kunnen nazeggen.

… van de die winstpar… …aren nodig in het kwa… …toernooi, want Sie… … heeft nog niet vol… …ATP-punten om recht… … tot grote toernooien …den toegelaten. Dat … lang meer zo blijven. …ijn overwinning (7-6, … vrijdag in de kwart… …tegen Andrei Tsjer… …racht Siemerink zijn …punten uit een week …rt op 204 en dat tilt … boven de 98e plaats …wereldranglijst, waar …toernooi begon.

…kasov heeft vrijdag …Siemerink niet zijn …tennis gespeeld. Dat …had minder te maken … kwaliteit van de Sov…er, maar met de zeker… …van Siemerink, die … al deze week Skoff en …ra versloeg. Hij heeft …valiteiten, die Tom … groot maakten, hij …ovendien lef.

… bleek uit de manier … hij naar het net … maar vooral uit zijn …n. Het gebeurt in top… …niet zo vaak dat een … op tweede opslagen …laat. Siemerink deed …ee keer, maakte de …rouwens, op zijn eer…dstrijdpunt, na bijna …r, uit met een ace.

…erink had vrijdag de …om te scoren, de durf … op te zoeken en de … wachten tot het ideale moment daar was. Tsjerkasov heeft zich verkeken op de zowel degelijke als gedurfde aanpak van zijn tegenstander.

IETS TE GEHAAST

De nummer zeventien van de wereld kreeg in de eerste reeks, op 4-5 al drie setpunten tegen. Siemerink was iets te gehaast, iets te ongedurig, kwam zelfs met 5-6 achter, maar redde zich en was vervolgens in de tiebreak oppermachtig.

Het beeld herhaalde zich in de tweede set. De Nederlander gebruikte zijn backhand vrijwel uitsluitend als verdedigingswapen, maar hield Tsjerkasov daarmee wel aan het werk. In lange slagenwisselingen zocht Tsjerkasov geregeld het "zwakke" punt om te ontdekken dat hij ook door de backhand van Siemerink, niet hard, wel zuiver, gedwongen werd van hot naar her te rennen.

Siemerink begon met een vroege doorbraak op de opslag van Tsjerkasov, gaf de voorsprong -omdat een speler uit het kwalificatietoernooi zich nog niet alles kan veroorloven- ook weer uit handen, maar incasseerde die tegenslag onbekommerd.

Terecht. Hij had de zekerheid dat zijn linker hand precies kon doen wat hij wilde. Perfecte volleys aan het net, haarscherpe opslagen, zeer accurate smashes en een scherpe vlakke slag met de fore-hand, die de basis was voor het aanvalsprogramma. Op 5-5 moest Tsjerkasov weer zijn opslagbeurt prijsgeven, daarna kwamen de laatste klappen van Siemerink, hard aan voor de nummer zeventien van de wereld.

In de halve finales speelt Siemerink vandaag tegen de Zweedse aanvoerder van de wereldranglijst, Stefan Edberg. In een volledig Zweeds duel won Edberg in 62 minuten zonder al te veel moeite van Magnus Gustafsson.

In de andere halve finale komt de als vierde geplaatste Zweed Jonas Svensson uit tegen de winnaar van het duel Goran Ivanisevic (Joe) - Guy Forget (Fra). Svensson won met 7-6, 6-2 van de Tsjechoslowaak Karel Novacek.

Thomas Hearns versus Virgil Hill op 3 juni

INGLEWOOD - Op 3 juni van dit jaar wordt gebokst om de wereldtitel in het lichtzwaargewicht. Tegenstanders zijn Thomas 'Hit Man' Hearns (rechts), de titelhouder, en zijn uitdager Virgil Hill.

Hearns is als titelhouder ongeslagen. Het gevecht zal plaatsvinden in Las Vegas in het bekende Caesars Palace. Beide heren staan hier de pers te woord.

Eurosport bevoorrecht

BRUSSEL - De EG-commissie in Brussel is tot de conclusie gekomen dat Eurosport, het via de satelliet werkende transnationale sport-televisiekanaal, in strijd is met de Europese concurrentieregels. Een woordvoerder van de commissie heeft dat meegedeeld.

De conclusie volgt op een onderzoek dat de commissie instelde nadat (in december 1987) de met Eurosport concurrerende zender Screensport zich had beklaagd. De klacht was gericht tegen een aantal leden van de Europese omroepunie (de EBU), Sky Televisie en News International.

Die hebben een overeenkomst gesloten die zich niet verdraagt met het in de EG-verdragen vastgelegde beginsel van de vrije concurrentie, aldus de commissie in Brussel.

De overeenkomst gaf Eurosport een bevoorrechte positie. Dat werkte ten nadele van Screensport, zo vindt de commissie. Eurosport werd namelijk bevoordeeld bij het verkrijgen van de beschikking over sportprodukties van de EBU. Wat de gevolgen van het standpunt van de Eg-commissie zullen zijn was nog niet duidelijk.

Doelverdediger vangt bal en gooit appel

LONDEN - Mel Rees, doelman van West Bromwich Albion, kan binnenkort actie verwachten van zowel de Engelse voetbalbond als de politie.

Een toeschouwer bij het duel tussen Albion en Middlesbrough, heeft namelijk gerapporteerd dat Rees tijdens de wedstrijd een appel in het publiek heeft gegooid. Het fruit raakte de fan die daarop besloot een aanklacht in te dienen wegens 'mishandeling'.

Rees kende ook zonder dit incident al een ongelukkige wedstrijd.

Dalglish vindt druk te groot worden

Succesvolle coach Liverpool bedankt

LIVERPOOL - Kenny Dalglish stopt als manager van de Engelse voetbalkampioen Liverpool. Voorzitter Noel White heeft het plan van zijn technisch leider bekend gemaakt.

De Schotse oud-international Dalglish (39) werd in 1985 manager na de ramp in het Heizelstadion. Hij was direct succesvol, in 1986 leidde hij als speler-coach zijn elftal naar zowel kampioenschap als beker.

Dalglish, wiens jaarsalaris wordt geschat op een dikke 600.000 gulden, zei dat hij tot zijn ontslagaanvrage is gekomen omdat de voortdurende druk waaraan hij bloot staat, hem te veel is geworden.

"Het is mijn eigen schuld", voegde hij er aan toe. "Ik leg mijzelf die druk op omdat ik steeds het hoogste wil. Het lijkt mij niet juist iedereen de illusie te geven dat ik mij echt lekker voel. Dat namelijk is niet zo, maar er is geen sprake van een tegenstelling tussen de club en mij."

Dalglish heeft het bestuur na het gelijke spel van 4-4 in de overgespeelde bekerwedstrijd tegen stadgenoot Everton, van zijn standpund op de hoogte gesteld. "Het is het eerste besluit dat ik heb genomen dat meer in het belang van Kenny Dalglish is dan in dat van de club."

Dalglish kwam in 1977 van Celtic naar Liverpool. "Voetbal is meer dan twintig jaar mijn leven geweest. Van mijn zeventiende jaar heb ik in de voorste rijen gestaan. Ik heb daar nu even genoeg van. Het is echt niet zo geweest dat ik op een ochtend wakker werd en dacht, ik stop ermee. Ik ben al lang met deze zaak bezig."

Dalglish speelde 102 wedstrijden voor Schotland en werd sinds 1985, nadat hij Joe Fagan had opgevolgd, drie keer met Liverpool kampioen. Op dit moment is Liverpool lijstaanvoerder met drie punten voorsprong op Arsenal.

* * *

SOFTBAL / DEN HAAG - De Europese softbalfederatie heeft vijf Nederlanders opgenomen in de hall of fame: Nol Houtkamp, oud-manager Nederlands team, wijlen scheidsrechter Bert Brebde, en de speelsters Renee van de Berg, Carolie Smit en Annemiek van Kappel.

Teleurstelling voor Pieters

Positie Rooks nog steeds rooskleurig

SAGUNTO - Peter Pieters kon het na afloop van de derde etappe van de Ronde van Valencia niet geloven dat hij geen winnaar was van de 189 kilometer lange rit van Ibi naar Sagunto.

De Nederlandse sprinter uit de Belgische Tulip-ploeg stormde als eerste van een grote groep renners over de eindstreep in het uit de oudheid als Saguntum bekende stadje.

De Spanjaard Federico Echave was echter 31 seconden tevoren gefinished. Echave was na 111 kilometer … het peloton ontsnapt. Na 137 kilometer had hij een maximale voorsprong van 7.10 opgebouwd.

Pieters en Matthieu Hermans, die als vijfde eindigde, waren van oordeel dat Echave in de zeer snelle finale onmogelijk voorop had kunnen blijven.

In het algemeen klassement veranderde weinig. De Italiaan Roberto Pagnin bleef leider met de Spanjaard Mauri en Steven Rooks in dezelfde tijd op respectievelijk de tweede en derde plaats.

Rooks was in Sagunto van mening nog een uitstekende kans op de eindzege te hebben. "Ook al win ik deze Ronde niet. Ik ben uiterst tevreden met mijn huidige conditie."

De vierde etappe, een bergrit over 189 kilometer naar Vall d'Uixo, zal ongetwijfeld het algemeen klassement overhoop halen en mogelijk zelfs al de beslissing brengen.

Algemeen klassement: 1. Pagnin 15.27.54, 2. Mauri (Spa) z.t, 3. Rooks z.t, 4. Hilse (Dui) op 1.39, 5. Kappes, 6. Raab (Dui), 7. Sergeant (Bel), 8. Quevedo (Spa), 9. Weltz (Den), 10. Lurvik (Noo), 13. Suykerbuyk, 14. Van Orsouw allen z.t., 29. Van der Poel 14.09, 62. Maassen 23.12, 92. Solleveld 30.21, 93. Veenstra 30.31, 106. Pieters 35.00, 108. Van den Akker 36.05, 133. Hermans 46.12, 134. Beuker z.t.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag … van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

****

* * * * *

HANDBAL / EMMEN - Frans Engels zal het komend seizoen niet meer onder de lat staan bij E en O, landskampioen handbal bij de mannen. Engels kan zijn activiteiten als handballer niet meer komen combineren met zijn werk. De 25-jarige Engels heeft een baan aanvaard als olifantenverzorger in het Noorder Dierenpark in Emmen.

ZEILEN / KAAPSTAD - Bij de solo-zeilrace om de wereld is de Zuidafrikaan John Martin door zijn landgenoot en collega Bertie Reed van zijn zinkende maxi-racer gered. Martin stootte onder vol zeil zo'n 1800 mijl ten westen van Kaap Hoorn op een onder water liggend stuk van een ijsberg. De kiel van het jacht brak bijna in tweeën. Het duurde bijna twaalf uur eer Martin zijn onfortuinlijke collega bereikte en hem en diens reddingsvlot aan boord kon nemen.

…gdschaak-…rnooi van …pablanca

…MSTAD - Het jeugdkampioenschap …n 1990 van schaak…ging Capablanca is … helft gevorderd. …ding is in handen … duo … en …nd Coeriel. Laatst…nde had tot voor het …gen de nu nummer …ranklin Flocker onge… alleen de leiding in …

…toekomstige jeugdkam…al zeer waarschijn…t een van deze drie …rs moeten worden …n. Op de vierde plaats … Cander Flanders en … Cijntje. Beiden … twee punten uit vijf …n. Kessler Ravenstein …chts één partij, uitgere…n Franklin Flocker. …nige remise tot nu toe …ceerd door de op alles … spelende schakers …t de partij tussen …oplopers. De partijen … elke vrijdagmiddag 14.00 uur gespeeld in …s Rust, aan de Weg …elgelegen.

…anisatie Dienst Onderwijs

…root voetbaltoernooi …or de basisscholen

…MSTAD - Op …g 25 februari gaat … veld van de sv … '60 een groot …l-toernooi voor de …cholen van start. …rnooi wordt geor…erd door de sectie …an de Dienst Onder…in samenwerking …dreko. …toernooi staat onder … van Arthur Curiel en …Augusta, beiden … aan de Sectie Sport … Dienst Onderwijs. …elnemende teams zijn …ld in twee leeftijds…

…Poule A spelen de leer…die op 1 januari 1991 …n twaalf jaar zijn. … wordt gevormd door …bestaande uit basis…erlingen van 12 jaar … (op 1 januari 1991). …oernooi wordt in zijn …p twee velden afge… …Behalve het veld van …0 te Semikok, wordt … veld van de CVV …tad te Kintjan gebr… …e officiële trap tegen … zal om 14.00 uur op het Quick '60-veld gegeven worden door de gedeputeerde van Onderwijs, de heer Mendes de Gouveia.

De zes deelnemende scholen in poule A zijn:

Kolegio San Hose, Brion school, Don Sarto school, Giovanni school, Marnix school en het Stephanus college.

Poule B wordt gevormd door de volgende acht scholen:

Kolegio San Hose, Brion school, Don Sarto school, Giovanni school, Xaverius college, Canisius college, Stephanus college en de St. Lucia school.

De wedstrijden vangen om 14.00 en 15.45 uur aan. Er wordt telkens op maandag, woensdag en vrijdag gevoetbald. De kruis-finales (1 tegen 4 en 2 tegen 3) in de A-poule worden op 15 maart afgewerkt. Op 18 maart volgen de kruis-finales uit de B-poule.

De grote twee finales worden op 22 maart gespeeld. Zowel de kruis-als de finales worden op het Quick '60-terrein gespeeld.

Soigneur terug bij Panasonic

PALERMO - Ruud Bakker is terug aan het front. Na een afwezigheid van enkele jaren keerde de verzorger terug in het wielerpeloton.

De door zijn lengte opvallende verschijning van het soigneursgilde is sinds dit seizoen op afroep beschikbaar voor de Panasonic-ploeg, waarvoor hij jarenlang heeft gewerkt.

Ruud Bakker benadrukte in Palermo tijdens de voorstelling van de ploegen die deelnemen aan de Siciliaanse Wielerweek, die vandaag begint, dat het niet de bedoeling is dat hij weer full-time in dienst treedt van de Nederlandse wielerformatie.

"Ik zal indien nodig bijspringen", verklaarde hij. "In principe staat de Ronde van Frankrijk niet op mijn programma."

In en rond de Golf

"HOOPGEVEND", noemde minister Van den Broek de berichten dat Irak ingestemd zou hebben met de Sovjetvredesvoorstellen. Van den Broek zei dit vlak voor zijn vertrek naar de ministeriele zitting van de West-Europese Unie (WEU) in Parijs waar hij en interim-minister Pronk van Defensie met hun collega's van 8 andere Europese landen over onder meer de jongste ontwikkelingen in de Golfoorlog zullen spreken.

***

De voorzitter van de vaste Kamercommissie voor Buitenlandse handel, het CDA-Kamerlid W. Mateman, wil van de regering weten of het waar is dat Nederlandse bedrijven het VN-handelsembargo tegen Irak en Kuwayt ontduiken. Uit CBS-cijfers zou blijken dat de NEDERLANDSE export naar landen in de buurt van Irak, zoals Jordanie, Libanon en Cyprus, na de afkondiging van het handelsembargo plotseling is toegenomen. De voorzitter van de Nederlands-Arabische Kamer van Koophandel zei dat deze landen zelf geen behoefte hebben aan deze goederen. Hij gaat ervan uit dat deze goederen daarom bestemd zijn voor Irak. De economische controledienst is recent gestart met een onderzoek naar de vluchten van Royal Jordanian vanaf vliegveld Beek. Dit omdat het aantal vluchten van deze maatschappij vanaf Beek de laatste tijd is toegenomen.

***

"Na de radiotoespraak van de Iraakse leider Saddam Husayn donderdag lijkt een grondoorlog -die zeker veel slachtoffers zal vergen- onvermijdelijk". Aldus de BELGISCHE Buitenlandminister Mark Eyskens. Hij noemde Saddam Husayn "een man met een onverantwoorde en onverantwoordelijke koppigheid"en 'met een bunkermentaliteit, een man met een groot gebrek aan realisme, die niet beseft hoe ernstig zijn situatie is". Op de vraag of Saddam Husayn in elk geval moet verdwijnen zei Eyskens: "Het is niet aan derden om uit te maken of een bepaald bewind moet blijven of verdwijnen. Het Iraakse volk -met welk we bevriend zijn en ook bevriend wensen te blijven- moet zelf uitmaken hoe en door wie het bestuurd wil worden".

***

De zogeheten TROJKA van de EG, bestaande uit 3 ministers van Italie, Nederland en Luxemburg, gaat overleg voeren met verscheidene Arabische landen over wat er na de 2e Golfoorlog moet gebeuren. Maandag zal de Trojka in Luxemburg de Israelische en Jordaanse ministers van Buitenlandse zaken spreken, gevolgd door een gesprek woensdag in Cairo met de Egyptische regering, vertegenwoordigers van de Golfstaten en waarschijnlijk ook die van Syrie. Er was nog geen datum, meldden regeringsbronnen in Luxemburg, voor een ontmoeting met vertegenwoordigers van de Arabische landen aan de Middellandse Zee die deel uitmaken van de Unie van de Arabische Maghreb: Marokko, Algerije, Tunesie, Libie en Mauritanie.

***

Het EUROPEES parlement heeft alsnog zijn steun betuigd aan het vredesplan van SU-president Michail Gorbatsjov, onder de voorwaarde dat Irak onmiddellijk en volledig zijn troepen uit Kuwayt terugtrekt. Aan de stemming ging een warrige discussie vooraf, omdat het Europees parlement dreigde door de ontwikkelingen in de Golfoorlog te worden achterhaald.

***

Een groot deel van de toespraak welke Saddam Husayn donderdag hield en waarin hij zijn eigen bevolking verzekerde te zullen doorvechten gebruikte Saddam om zijn inval in Kuwayt van 2 augustus 1990 te verdedigen. Hij ging daartoe uitgebreid in op de historische achtergrond van het recht dat Irak zegt te hebben op dit emiraat. "2 Augustus kwam niet zomaar uit het niets", betoogde hij. "De maatregel die op die glorieuze dag (2-8) werd genomen was er een van zelfverdediging, en een die was gericht op de verdediging van alle eervolle principes en waarden van Irak", aldus Saddam Husyan. De dag dat hij deze krijgsretoriek gebruikte echter bleek Irak toch het SU-vredesplan te aanvaarden.

***

De Zeekoe ofwel Dugong, het grootste plantenetende zeezoogdier, wordt in een groot deel van zijn verspreidingsgebied ernstig bedreigd. De voornaamste oorzaken zijn de olie die tijdens de oorlog in het Midden-Oosten in de Perzische golf is gestroomd en de netten die Indonesische vissers gebruiken om haaien te vangen. Dit blijkt uit een onderzoek van wetenschappelijke medewerkers van oa het Centrum voor Milieukunde van de Leidse Rijksuniversiteit, Aid Environment in Amsterdam en het Rijksinstituut voor Natuurbeheer op Texel.

***

CHINA, een permanent lid van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties met veto-recht, verwelkomde de aankondiging van Moskou dat Irak bereid is zich terug te trekken uit Kuwayt en zei dat het positieve antwoord dat een einde van de gevechten in de Golf betekent, veel-belovend lijkt. De Canadese Buitenlandminister Joe Clark gebruikte dezelfde omschrijving: "veelbelovend". Hij dacht wel dat er nog verdere onderhandelingen nodig zijn.

***

De VS hebben een van de laatste 4 Iraakse DIPLOMATEN in Washington uitgewezen. Dit wegens wegens spionage.

***

Als gevolg van fouten in de Federale bankreglementen heeft Irak miljarden leningen van een ITALIAANSE bank gekregen, die opereert in de VS, zo meldt een VS-parlementarier.

***

JAPANSE leiders hebben voorzichtig gereageerd op het SU-vredesplan. Tokyo zegt dat het Irak geen hulp zal geven na de oorlog als president Saddam Husayn dan niet opstapt.

***

Terugtrekken BINNEN 4 DAGEN van Irak uit Kuwayt zou betekenen dat Baghdad zijn materieel grotendeels moet achterlaten. Volgens de Washington Post wil Washington ook van Irak horen waar de mijnenvelden precies liggen. De gegevens daarover hebben de geallieerden nodig om Kuwayt over te kunnen nemen.

***

Het ROTTERDAMSE sleep- en bergingsbedrijf Smit Internationale heeft een 2e bergingsschip gestationeerd in de Perzische Golf op verzoek van de VS-overheid. Eerder had Smit het schip "New York" al in de Perzische Golf gestationeerd op verzoek van de Amerikanen. Uit veiligheidsoverwegingen wil Smit niets kwijt over de juiste positie van de schepen in het oorlogsgebied. De bemanning van het nieuwe schip is evenals de collega's van de New York op basis van vrijwilligheid uitgezonden. Beide schepen opereren onder commando van de VS-marine.

In de 57ste legerverklaring zei Irak vrijdag dat zijn troepen donderdag een BRITSE aanval hadden afgeslagen na bijna drie uur durende gevechten. Het deelde mee dat Iraakse fronttroepen daarbij het grootste deel van het Britse materieel verwoestten en de soldaten op de vlucht dreven. Maar Baghdad zei niet waar de strijd werd gevoerd. Het zei dat 3 geallieerde vliegtuigen en 2 helikopters werden neergeschoten maar gaf geen bijzonderheden. Volgens de legerverklaring voerden geallieerde vliegtuigen 23 aanvallen uit op Iraakse burgerdoelen waaronder "woonwijken' tenten van herders, bruggen, duikers (onder wegen)... kuddes in het veld grazende schapen". De militaire doelen zouden later worden gegeven.

***

Commandanten van de Britse en VS-ARTILLERIE zeiden dat zij de zwaarste beschietingen in de oorlog hadden uitgevoerd. Over een 16 km lang front langs de Saudische grens opende de Britse eerste pantserdivisie het vuur, waarbij 1.300 granaten en 144 raketten werden afgevuurd. In het Iraakse communique werd gezegd: "Zij begonnen... met inzet van alle wapens".

***

VVD-leider bolkestein uitte vrijdag op een LIBERALE vrouwenbijeenkomst te Lunteren bange voorgevoelens over een intact blijven van persoonlijke macht van Saddam Husayn. "De patient is misschien gered maar het kankergezwel is niet verwijderd" aldus Bolkestein over het feit dat Saddam Husayn het hoofd zou beginnen te buigen onder druk van de internationale coalitie. Bolkestein baseert zijn vrees op het gegeven dat Saddam Husayn honderden gevechtsvliegtuigen in Iran geparkeerd heeft staan en vervuld zal zijn van wraakgevoelens.

***

NEDERLAND stuurt de mijnenjagers Harlingen en Haarlem van de Alkmaarklasse naar de Golf. Zij zullen in hun thuishaven Den Helder nog enkele dagen nodig hebben om zich klaar te maken voor vertrek. De reis naar het Golfgebied zal daarna nog ongeveer 3 weken in beslag nemen. 'Alkmaar'-mijnenjagers hebben een bemanning van ongeveer 48 personen. Het schip is standaard bewapend met een 20 mm mitrailleur.

***

Het bestuur van de RK-vredesbeweging PAX CHRISTI roept de ruim 20.000 leden op om 2 maart in Utrecht mee te demonstreren tegen de Golfoorlog. Pax Christi hield zich afzijdig van de vorige demonstratie, op 26 januari in Amsterdam.

***

De TNO-onderzoekers verwachten dat in de komende jaren MUGGENPLAGEN zullen ontstaan in de Golfregio. Ook een plaag van algen en kleine wormen is niet uitgesloten. De vogels die zich in het Golfgebied bevinden, worden dubbel getroffen door de olieramp. Behalve de besmetting van hun veren met olie en het teer, dat aan land spoelt, ontbreekt het de vogels aan voldoende voedsel uit het zeewater dat door de olieverontreiniging is aangetast. In tegenstelling tot hun soortgenoten elders hebben de vogels in het Golfgebied geen uitwijkmogelijkheden. De omgeving bestaat voornamelijk uit woestijngrond. De Perzische Golf is RIJK AAN VOGELS. Daar komen[...] lijks nog de vele tre[...] gels bij, die hier [...] geren en broeden. De [...] lozing kwam voor [...] laatste groep wel bijzo[...] slecht uit, want begin[...] jaar zijn deze vo[...] gewend in dit gebied [...] te strijken. Zij komen [...] het oostelijk deel [...] Afrika, waar ze over[...] teren.

...Koning Husayn van Jordanie (op voorgrond) tijdens een persconferentie in de VIP-room van het Ammanse vliegveld. De vragen handelden over de Golf-oorlog en de Jordaanse houding bij deze oorlog...

(AFP-satellietfoto)

...Amerikaanse soldaten liggen achter een zandhelling in de Saudische woestijn. Zij kunnen van hieruit de geallieerde bombardementen volgen op Iraakse doelen in Kuwayt...

(AFP-satellietfoto)

...De Nederlandse sergeant Gilbert Knufman op zijn post in Turkije waar hij met behulp van onder meer de radar de vliegbewegingen volgt rond de luchtmachtasis Diyarkbir...

(AFP-satellietfoto)

BEKENDMAKING

De Regering van de Nederlandse Antillen maakt hierbij bekend dat de Staatssecretaris van Justitie in Nederland bij brief dd. 20 november 1990 de geldigheidsduur van de circulaire van 13 december 1984, nr. 688/184, betreffende de optiemogelijkheid ter verkrijging van het Nederlanderschap c.q. de mogelijkheid van afstanddoening van het Nederlanderschap, met vier jaren heeft verlengd. Hierdoor blijft deze circulaire geldig tot 1 september 1994.

De hoofdpunten uit deze circulaire zijn:

A. — artikel 6, eerste lid onder a van de Rijkswet op het Nederlanderschap, kent een optierecht toe aan personen die:
1. **in Nederland of de Nederlandse Antillen zijn geboren; en**
2. **daar onafgebroken hebben gewoond; en**
3. **de leeftijd van 18 jaar wel, maar die van 25 jaar nog niet hebben bereikt.**

— artikel 6, eerste lid onder b, kent het optierecht toe aan vreemdelingen die:
1. **sinds geboorte staatloos zijn; en**
2. **in Nederland of de Nederlandse Antillen zijn geboren; en**
3. **daar minstens 3 jaar voorafgaand aan de dag van het verzoek om optie hebben gewoond; en**
4. **de leeftijd van 25 jaar nog niet hebben bereikt.**

B. — artikel 27 maakt het mogelijk dat kinderen die vóór 1 januari 1985 geboren zijn uit een Nederlandse vrouw Nederlander kunnen worden middels het afleggen van een verklaring. Is het kind 18 jaar of ouder (of gehuwd of gehuwd geweest) dan kan het zelf opteren, anders moet de moeder of als zij is overleden de wettelijke vertegenwoordiger het doen.

C. — artikel 28 opent de mogelijkheid voor de vrouw die haar Nederlanderschap heeft verloren en wier huwelijk ontbonden is om haar Nederlanderschap te herkrijgen door binnen één jaar na de ontbinding van het huwelijk een daartoe strekkende verklaring af te leggen.
Het huwelijk moet wel vóór 1 januari 1985 zijn gesloten. Het tijdstip van ontbinding van het huwelijk in deze is niet van belang.

D. — artikel 15, aanhef en onder b, regelt de mogelijkheid afstand te doen van het Nederlanderschap. De voorwaarden hiervoor zijn:
1. **betrokkene moet meerderjarig zijn (18 jaar of ouder,of gehuwd of gehuwd geweest zijn);**
2. **betrokkene mag daardoor niet staatloos worden; hij moet, om afstand te kunnen doen naast het Nederlanderschap nog een andere nationaliteit bezitten.**

Een ieder die meent aan de voorwaarden te voldoen van de artikelen 6, 27 of 28 van de Rijkswet op het Nederlanderschap om het optierecht ter verkrijging van het Nederlanderschap uit te kunnen oefenen c.q. aan de voorwaarden van artikel 15 van voornoemd Rijkswet te voldoen om gebruik te kunnen maken van de mogelijkheid van afstanddoening van het Nederlanderschap, dient zich te vervoegen bij de afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister en Verkiezingen van hun woonplaats voor het afleggen van een daartoe strekkende verklaring.

Voor nadere inlichtingen betreffende deze aangelegenheid gelieve zich te wenden tot de afdeling Algemene Zaken van het Centraal Bureau voor Juridische en Algemene Zaken, Fort Amsterdam 15 op dinsdagmorgen van 9.30 - 11.30 a.m. en op donderdagmiddag van 14.30 - 16.30 p.m. Telefonisch is de afdeling bereikbaar op 612866.

Het Hoofd van het Centraal Bureau
voor Juridische en Algemene Zaken,
Voor deze,
H.A. Coffie.

EILANDGEBIED CURACAO

AFDELING BURGERLIJKE STAND, BEVOLKINGSREGISTER EN VERKIEZINGEN

(ONDERSTEUNING V/D KANDIDATENLIJSTEN)

Het Hoofd van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister en Verkiezingen deelt het publiek mede, dat in verband met de ondersteuning van de kandidatenlijsten, op maandag 25 februari en dinsdag 26 februari 1991, de kantoren van de Afdeling uitsluitend voor dit doel geopend zullen zijn. Op woensdag 27 februari 1991 zullen de kantoren van de Afdeling normaal geopend zijn.

Het Hoofd voornoemd,
A.R. Ramirez.

Afd. P.R.

AGENDA BONAIRE

...000
...ER: 8222
...ALE: 8845
...: 8900

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/8688.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk: maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol: maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon: maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

...sus Spaans

...NDIJK — Het Venezolaanse instituut voor ...erking en cultuur heeft wederom een ... cursussen in de ...e taal georgani... Daarmee wil het ...t bijdragen aan de ...iging van de cultu... en educatieve ... tussen Venezuela ...de Nederlandse ...n.

...een die door IVCC ... gegeven zijn koste... een complete cursus ...twee semesters. De ...ijn op drie verschil...veau's: basis, gevor... een voortgezet onder...elijks wordt lesge...an 15 tot 19 uur. De ...orden gegeven door ... Beatriz Kosal. Zij ...n graad in Engels en ...en een Masterdegree ...tiek van de talen, ... aan de Universiteit ...Sorbonne in Parijs. ...ve de lessen die op ... worden gegeven zijn ... studiebeurzen voor ...ela voor leerkrachten ... die op Bonaire ... Die workshops ...georganiseerd in het ...Interamericana de ...(CIDI) te Caracas. ... in de maanden ...s en september.

PDB negeert de krant

KRALENDIJK — De Amigoe heeft alle lijsten van de Bonaireaanse politieke partijen gepubliceerd. Behalve die van de Partido Democratico Bonairiano. Dat is geen onwil. Althans niet van de zijde van de Amigoe. De PDB weigert consequent om uitgegeven communiqués ook te doen toekomen aan de Amigoe. Dat is vanaf het moment dat Eddie Crestian werd gekozen tot voorzitter van de rode partij. Vermoedelijk veronderstelt de Partido Democratico dat er toch geen enkele potentiële PDB-stemmer op Bonaire de Amigoe leest.

Dinsdag uitspraak geding

Ontknoping Warahama eindelijk aanstaande

KRALENDIJK — Donderdagmorgen vond het kort geding plaats dat ex-gedeputeerde Ramoncito Booi had aangespannen tegen eilandsraadslid Broertje Janga over de voortdurende aanvallen van Janga op Booi in verband met de Warahama-kwestie.

Booi liet zich bijstaan door zijn advocate mr Suzy Römer, terwijl Janga zijn eigen zaak verdedigde. Zoals bekend beschuldigt Janga de ex-gedeputeerde ervan fout gehandeld te hebben in de Warahamakwestie en meerdere malen suggereerde Janga, dat ex-gedeputeerde Ramoncito Booi persoonlijke voordelen heeft gehad aan de receptie die op zijn boerderij werd gegeven voor de toenmalige minister van Ontwikkelingssamenwerking Jan de Koning.

Suzy Römer gaf voor rechter mr Huygen nog eens een overzicht van hetgeen zich sedert die receptie heeft afgespeeld en benadrukte, dat er in de beide rapporten die gezaghebber Soliana over de kwestie had laten samenstellen, nergens werd gerept over een strafbaar feit.

Uitspraak van het kort geding is dinsdag 26 februari om 14.00 uur.

Tegenwicht 'terreur Willem'

CAS twee man sterk de verkiezingen in

KRALENDIJK — Stichter en voorzitter van de Caribiaanse Alliantie pro Solidariteit (CAS) de jurist mr Michiel Bijkerk zegt zijn beweging niet te hebben opgericht om op korte termijn een overweldigende politieke winst te behalen. De visie die in zijn boek Caribiaans Manifest wordt verwoord, heeft tot de oprichting geleid. Met zijn partij zal Bijkerk deelnemen aan de verkiezingen; althans voorzover de lijst de benodigde ondersteuning krijgt.

Aan de oprichting van CAS is een lange tijd van serieuze arbeid, planning en geduld voorafgegaan zegt Bijkerk. Dat zou zelfs voor Bijkerk een reden geweest kunnen zijn om ook nog niet aan deze verkiezing deel te nemen. Bijkerk heeft echter toch besloten om aan de verkiezingsstrijd deel te nemen omdat de partij zich niet alleen als humanitaire, maar ook als politieke organisatie wil profileren en de mensen vertrouwd maken met de naam, visie en idealen van de CAS.

Een tweede reden voor deelname zijn de politieke aspiraties van Pabosoleider Nochi Willem. Michiel Bijkerk: 'Na het debâcle van de PDB is er een vacuüm ontstaan dat gevuld dreigt te worden door de Paboso. Dat is inderdaad een dreiging. De leider van Paboso Nochi Willem heeft een verborgen agenda en ik heb deze man ongeveer vier maanden van dichtbij meegemaakt en ik ben in de korte periode tot tweemaal toe door Willem met de dood bedreigd.

Daarom voel ik mij verplicht eenieder te waarschuwen voor het geweld dat in deze man schuil gaat. Nochi Willem deinst niet terug voor intimidatie en terreur als hij de kans krijgt. De verkiezingscampagne is de aangewezen weg om te trachten dit geweld te voorkomen of zoveel mogelijk tegen te gaan'.

Tenslotte zegt Bijkerk dat zijn derde reden voor deelname aan de verkiezing het idealisme is. Hij is zich er overigens wel van bewust dat de CAS op dit moment een underdog-positie inneemt.

De twee personen die op de lijst staan zijn mr Michiel Bijkerk als lijsttrekker en Moses Semeleer die door Bijkerk geschetst wordt als iemand die altijd klaar staat om de kant van de zwakkeren te kiezen. Bijkerk: 'Laat de kortheid van de lijst niemand negatief beïnvloeden. In de geschiedenis werden nieuwe positieve ideeën in het begin ook omringd door ongeloof en vijandigheid. Een sneeuwbal begint ook niet groot'.

Bijkerk ziet in Cas een constructieve beweging die aan een 'Caribaans huis' bouwt. Hij vindt dat de mensen in het Caribisch gebied (Bijkerk spreekt van Caribia en Antia, woorden die echter niet tot de aardrijkskundige nomenclatuur behoren) moeten samenwerken in hun eigen voordeel.

■KRALENDIJK — De drukte viel wel mee in de Passagrahan toen lijsttrekker Michiel Bijkerk zijn lijst van de Caribiaanse Alliantie pro Solidariteit (CAS) kwam aanbieden. De lijst telt slechts twee personen en dat zijn Michiel Bijkerk zelf en Moses Semeleer. Op de foto links Bijkerk en rechts Walter Coffie die met het controleren van de namen gauw klaar was.

WEB, TELBO, Playa Frans

Paboso wil vuurwerk in verkiezingstijd

KRALENDIJK — Evenals vorig jaar hield de Partido Boneriano Sosial (Paboso) na het indienen van de lijst voor de raadsverkiezingen een persconferentie. Een groot deel van de kandidaten was daarbij aanwezig. Willem benadrukte in zijn inleiding, dat Playa Frans geen zaak was die de partij zou laten rusten.

Nochi Willem noemde de motie van fractieleider Ramoncito Booi van de UPB om de verleende optie van Playa Frans weer in te trekken 'historisch', omdat de motie in feite een motie van wantrouwen tegen het bestuurscollege was. In de komende weken zal de Paboso uitgebreid op deze materie teruggekomen aldus Willem, die bovendien ook de zaken rond het WEB NV met de brandstofclausule, alsmede het feit dat een lokale aannemer werd gepaseerd bij het leggen van de TELBO kabels uitgebreid wil toelichten.

Verontwaardigd was Willem zoals hij zei over de insinuaties van Papa Statia van het R.K. Schoolbestuur. Als politicus heeft Statia namelijk een verklaring uitgegeven over Willems werkzaamheden in en voor het onderwijs en de UPB-leider noemde dat niet minder dan een aardbeving voor het onderwijs.

Tijdens de persconferentie overlegde Willem een brief die de voorzitter van het R.K. Schoolbestuur frater Aurelio aan Willem had geschreven bij diens (eervolle) ontslag als onderwijzer en zijn overgang naar eilandsdienst. Volgens Aurelio had Willem zich op loffelijke wijze ingezet voor het Bonaireaanse kind.

Op de persconferentie beloofde Willem dat hij een boekje zal opendoen over het onderwijs op Bonaire, dat al meer dan twintig jaar in handen is van de UPB zonder dat er iets positiefs over te zeggen valt. 'Ik vraag mij af, of het zover moet komen dat wij opening moeten geven van het rapport dat op verzoek van de toenmalige minister van Onderwijs Jaques Veeris is samengesteld over de Scholengemeenschap Bonaire (SGB). Daarin komt behalve de naam van Henri Toré en Rolly Pourier ook die van Papa Statia voor', aldus Willem.

De persconferentie werd behalve door de leden van de Bonaireaanse pers ook bijgewoond door ex-minister en ex-voorzitter van de Partido Democratico Bonairiano (PDB) Jopie Abraham en het PDB raadslid Marelva Soliana-Pourier, die zich beiden hebben aangesloten bij de Partido Bonaireano Sosial.

...eslijst probleemloos

...PB goedgemutst en vol ...ertrouwen voor 12 april

...NDIJK — Naar de ...g van de — momen...grootste — politieke ...Union Patriotico ...iano (UPB) is er ...weer een goed uit...nceerde lijst inge...e met de capabele ...nwoordigers een ...geling is van de ...van de bevolking. ...B verwacht na de ...erkiezingen van 12 ...eer als de grootste ...t de bus te komen. ...bekend waren de ...dsverkiezingen een ...nek-race tussen de ...de PDB die uiteinde...d gewonnen door de ...een stembusaccoord ...loten met de POB ...ertje Janga. In de ... beschikte de UPB ... vier zetels, even... de PDB. Opvallend ...ter, dat de UPB ...e POB toch genoeg stemmen gehad zou hebben voor een meerderheid in de raad.

In een door Rudi Ellis ondertekende verklaring attendeert deze erop, dat de lijst zonder enig probleem is samengesteld en goedgekeurd. De lijst wordt aangevoerd door Rudi Ellis. De overige kandidaten zijn 2. Ramoncito Booi, 3. Cai Marsera, 4. Arthur Domacasse, 5. Robby de Jongh, 6. Papi Cecilia, 7. Frenklin Pikeur, 8. Noris Gomez, 9. Ramon Semeleer, 10. Boeboe Wanga, 11. Toontje Nicolaas, 12. Ro Coffie, 13. Dalia Thomas, 14. James Kroon, 15. Benny Martijn, 16. Minguel Boezem, 17. Julian Semeleer.

Op de lijst staan een aantal nieuwe gezichten en enkele zijn verdwenen. Uiteraard ook de vier vertegenwoordigers van de POB die in 1987 een combinatie met de UPB vormden. Opvallend afwezig (in vergelijking met 1987) zijn Papa Statia en Urba Pourier die toen resp. 64 en 55 stemmen behaalde.

Ook Agostien, Hart, Thode, Thielman en Boekhoudt komen niet meer op de lijst voor, evenals Rolande Domacasse (een broer van de gedeputeerde). Nieuwe gezichten en ex-aanhangers van de PDB zijn Julian Semeleer en Minguel Boezem. Goeloe staat evenmin op de lijst, maar Goeloe behoorde in 1987 nog tot de PDB. Na zijn overlopen figureerde Goeloe wel op de lijst voor de Staten, waar hij 208 stemmen behaalde.

...edaags werkbezoek Inderson

...ndacht voor drugspreventie

...NDIJK — Deze ...erbleef minister ... van Volksgezond...r een tweedaags ...oek op Bonaire. ...n werd vergezeld ...r Malaga van de ...erican Health Orga... (PAHO). In ... drs J. Sybesma ...pzand en S. Vico... over hun valuable ...odige informatie ...

...r drs Stanley Inderson ...kt alle Antilliaanse ...en begin deze week ...aire aan de buurt... ...n stelde zich hier ...gte van de activi... het programma dat ...evoerd in verband ...rugsbestrijding op ...d, mede gefinan... de PAHO.

...af verder een over... strategie van de PAHO op de verschillende eilanden. Dit in het kader van de wensen van de Centrale regering die meer internationaal georiënteerd wil zijn op het terrein van de gezondheidszorg. Daarom zal er ook meer aandacht besteed worden aan het plaatsen van Antillianen bij internationale kantoren. Tenslotte was de aanleiding van het bezoek eveneens om de Antillen optimaal te laten profiteren van de technische kennis en de financiële steun van de PAHO.

Minister Inderson benadrukte, dat dit kon bijdragen tot het opfrissen van de kennis op medisch gebied. Behalve dr Malaga gaf ook mr Schilpzand technische informatie aan groepen, maar de laatste sprak meer over de wettelijke regeling die te maken had met de eetgewoonten en de voeding van de bevolking.

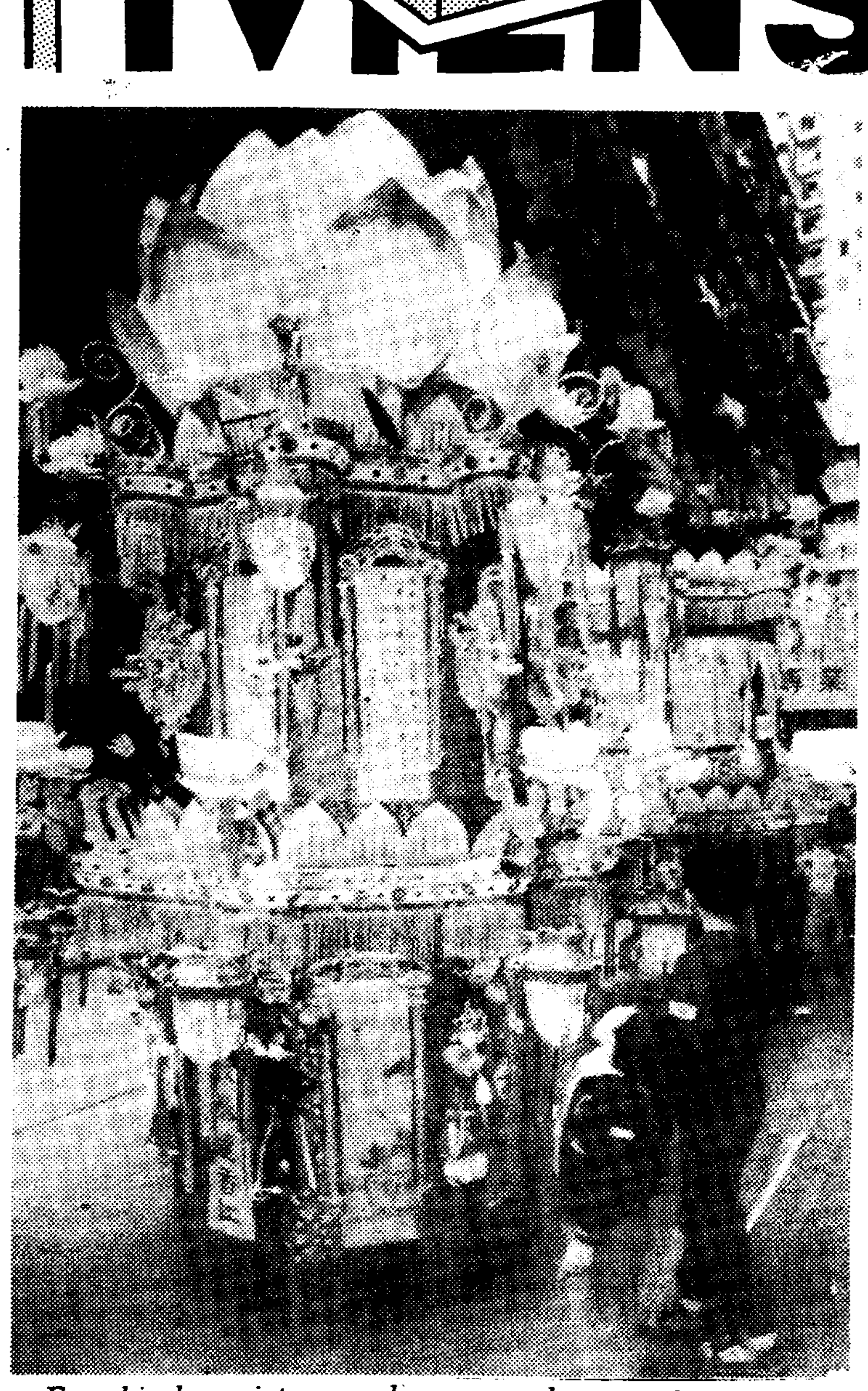
Minister Inderson bedankte gedeputeerde Cai Marsera voor zijn medewerking en met name voor de mogelijkheid dr Malaga over te laten komen. Volgens Inderson is Marsera erg geïnteresseerd in de preventie van drugsgebruik. Om dat te bevorderen zag de minister een goede samenwerking tussen Curaçao, Bonaire en de PAHO als noodzaak.

Evenals gezaghebber Soliana, besloot ook gedeputeerde Cai Marsera een persconferentie te beleggen om half vier 's middags. Ook hij is kennelijk vergeten dat ambtenaren dan geacht worden bij de overheid te werken. Dat kan dan tevens de goede werkrelatie verklaren die het waarnemend hoofd van de SEF heeft met de gedeputeerde.

Prijzen Carnaval

KRALENDIJK — Vanavond zal de Asosashon di Musiko di Bonaire (ASOMBO) de carnavalsperiode afsluiten. De laatste activiteit is het uitreiken van de prijzen aan groepen en individuele deelnemers van de carnavalsoptochten 1991. Dat is om half acht in het Wilhelminapark, waar ook de video's vertoond worden die tijdens de optochten zijn gemaakt. De muzikale begeleiding is in handen van Projecto 2000.

MENSEN

Een kind geniet van de aanblik die een zeven meter hoge Chinese lantaarn biedt. Het 'gevaarte' maakt deel uit van de vele attracties die te zien zullen zijn tijdens het grote lente festival in Hong Kong. Het duurde drie maanden om de reuze lantaarn in elkaar te zetten en het werd speciaal gemaakt voor de eerste volle maan van het 'maanjaar' op 1 maart. Op die dag betuigen geliefden hun liefde aan elkaar. Zoiets als Valentine's Day.

Korting op boete

Fout parkeren wordt in de Belgische hoofdstad Brussel binnenkort een stuk goedkoper. Tenminste voor wie de opgelopen **boete** snel betaalt.

De Brusselse gemeenteraad heeft namelijk beslist dat wie fout geparkeerd staat bij een parkeermeter voortaan 250 franken (ongeveer veertien gulden) betaalt in plaats van de tot nu toe geldende 750 franken (ongeveer 42 gulden). Maar de stadsontvanger moet dan wel binnen drie dagen het geld van de bekeuring binnen hebben.

Wie in de ochtend bij een parkeermeter een bekeuring oploopt, zijn auto rustig laat staan en in de middag nog eens een proces-verbaal krijgt moet 500 franken (ruim 27 gulden) neertellen. Maar ook dit tarief geldt alleen maar als het geld binnen drie dagen is overgemaakt.

Wie de termijn van drie dagen niet respecteert moet het oude tarief, 750 franken of wel 42 gulden, betalen. De nieuwe regeling moet nog wel door de Brusselse gewestregering worden goedgekeurd.

Milieutelefoon krijgt VN-prijs

De **milieutelefoon** van de vereniging Milieudefensie heeft een prijs van de Verenigde Naties gekregen voor haar inspanningen op milieugebied. Het gaat om de "Global 500 award" van de VN-milieuorganisatie Unep. Dit heeft milieudefensie vrijdag meegedeeld.

De milieutelefoon, die ruim drie jaar bestaat, beantwoordt dagelijks 60 tot 80 vragen van burgers over het milieu. Vooral het persoonlijke contact en het antwoord-op-maat worden door de Unep zeer gewaardeerd.

De prijs wordt uitgereikt op 5 juni in Stockholm. Dan krijgen ook 50 andere personen en organisaties de prijs. Wie dat zijn, is nog noet bekend.

Gezondheidswinst met middenoor-prothesen

Een commissie van de Gezondheidsraad is zeer enthousiast over een project met middenoor-prothesen in het academisch ziekenhuis Leiden. Met de in het AZL ontwikkelde technieken kan volgens haar veel **"gezondheidswinst"** worden behaald.

De commissie heeft vrijdag aan de bewindslieden van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur een advies uitgebracht over achttien projecten op het gebied van de ontwikkelingsgeneeskunde die sinds 1986 door WVC zijn gesubsidieerd.

Een ervan was de ontwikkeling van uit kunststof (hydroxyapatiet) vervaardigde middenoor-implantaten en -vooral- de toepassing ervan bij defecten die een gevolg zijn van chronische middenoorontsteking.

Er zijn er in Leiden enkele honderden geïmplanteerd. Ze bleken veel minder vaak te worden uitgestoten dan prothesen van donorbot of andere materialen.

Implantatie van een aambeeld-prothese leidt op het ogenblik bij ruim 85 procent van de patiënten tot een vrijwel normaal gehoor. Gelijktijdige vervanging van aambeeld en stijgbeugel levert voor 75 procent van de patiënten een aanzienlijk gehoorherstel op.

Volgens de onderzoekers heeft de toepassing van hydroxyapatiet ook een reconstructie van de gehele gehoorgangwand binnen het bereik van de mogelijkheden gebracht. De ontwikkeling van het totale "kunstmiddenoor" is nog in een experimenteel stadium.

Grafveld gevonden

Medewerkers en studenten van het instituut voor pre- en protohistorisch archeologisch onderzoek Albert Egges van Giffen en van de universiteit van Amsterdam hebben op het voormalig eiland Schokland een **grafveld gevonden** van 4600 jaar oud. Dat heeft de leider van het onderzoek, T.J. ten Anscher vrijdag bekendgemaakt.

Archeologen vonden aan de oostkust van het voormalige eiland skeletten en resten van skeletten van twintig mensen. Naast individuele graven werd ook een grafkuil ontdekt waarin de resten lagen van zes lichamen en een kuil met daarin twee schedels. Het is volgens Ten Anscher het grootste grafveld uit die periode dat ooit in Nederland werd opgegraven.

De mensen moeten volgens de archeoloog geleefd hebben in ongeveer 2600 jaar voor Christus. Het was toen de gewoonte de doden in hurkhouding te begraven, de mannen met hun hoofd naar het westen en de vrouwen met hun hoofd naar het oosten", aldus Ten Anscher. De skeletten lagen vrij dicht onder de landbouwpercelen. Sommigen waren al beschadigd door ploegwerkzaamheden, zegt Ten Anscher. Eerder werden hier al een prehistorisch akkertje en de plattegrond van een huis ontdekt. "Maar het was voor de onderzoekers een grote verrassing toen dit grafveld werd gevonden", aldus de archeoloog.

De botten zijn in verregaande staat van ontbinding en moeilijk te bewaren. Daarom is van een van de skeletten een afgietsel gemaakt. Deze reconstructie krijgt een plaats in het museum Schokland. Van andere skeletten worden harde delen, zoals resten van tanden en kiezen verder onderzocht.

Hugo Claus verbiedt uitgave boek

Een boze **Hugo Claus** heeft de Antwerpse uitgeverij Nioba verboden zijn jongste boek, "Zomernacht" uit te geven. Het boek zou in het voorjaar op de markt komen en de uitgeverij heeft er al flink wat reclame voor gemaakt bij de boekhandel en in de pers.

Maar auteur Hugo Claus is ontstemd over een eveneens door uitgeverij Nioba uitgebrachte novelle van Guido Lauwaert. Die novelle, "Avenu Claus", is de weergave van een "literaire wandeling door Gent, langs de huizen waarin Claus gewoond heeft.

De wat ironische toon van de novelle is bij Claus in het verkeerde keelgat geschoten. Een zegsman bij Nioba bevestigde woensdag dat Claus inmiddels de uitgeverij verboden heeft zijn boek "Zomernacht" uit te brengen.

Guido Lauwaert heeft al vele jaren terug bekendheid gekregen als organisator van de "Nachten van de poezie". Die werden vroeger in Brussel en Kortrijk gehouden en tegenwoordig in Utrecht. Lauwaert is medewerker van de Nederlandse kranten NRC-handelsblad en Het Parool en van de Vlaamse krant Het laatste nieuws.

NBC

ZATERDAG

21.00 Amen
21.30 The Fanelli Boys
22.00 Golden Girls
22.30 Empty Nest
23.00 Carol & Company
23.30 Dear John.

ZONDAG

19.00 Inspector Gadget
20.30 Looney Tunes
21.30 Bewitched
22.00 Get Smart
22.30 Dragnet
23.00 Best of Saturday Nig
23.30 Fernwood 2-Night
24.00 Hitchcock Presents

TBS

ZATERDAG

16.35 Movie: 'Genesis II' (Cord)
18.05 Fishing with Roland
18.35 Fishin' with Orlando
19.05 World Championship
21.05 Basketball: Dallas M Atlanta Hawks
23.20 Black History Specia
01.50 Night Tracks® - Cha
02.50 Movie: 'Hercules a Barbarians' (1960, Mark Fo
04.50 Night Tracks®.

ZONDAG

14.00 Auto Racing-Richmo
17.35 Happy Days
18.05 Tom & Jerry;s Funho
18.35 Captain Planet
19.05 NWA Main Event
20.00 Movie: 'Saddle the Wi Robert Taylor)
22.00 Nat'l Geo. Explorer
22.30 Nat'l Geo. Explorer
23.00 World of Audubon
24.00 Network Earth
24.30 Beauty Breakthrough.

HBO

ZATERDAG

16.30 Gold Medal Traditio Placid Figure Skating
17.30 Movie: 'Runaway' (19
19.30 Movie: 'Superman' (1
22.00 Boxing: Whitaker vs Camacho vs Rosario
24.00 One-Night Stand
24.30 Movie: 'Glory' (1989)
02.35 Movie: 'Spellbinder' (1
04.25 Movie: 'The Keep' (19
06.00 One Night Stand: Ma

ZONDAG

15.00 Movie: 'Time Trackers
16.30 Movie: 'Real Genius' (
18.30 Movie: 'Monster Squa
20.00 Little Monsters (1989)
22.00 Breaking In (1989)
23.45 Blue Steel (1990)
01.30 Movie: 'Coming to (1988)
03.30 Movie: 'Jacknife' (198
05.15 Movie: 'The Boost' (19

TELECURAÇAO

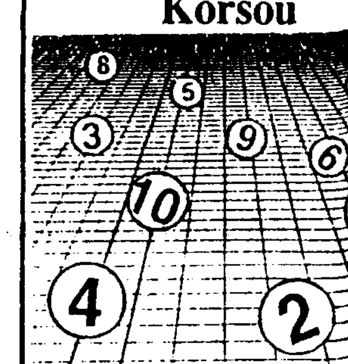
ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.57 Kòktel Turístiko met Captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Oorlog in de Golf;
20.45 Teatro Klasiko;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Vervolg: Teatro Klasiko;
23.00 Estreno;
24.00 Sluiting.

ZONDAG

16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
18.30 Muziek;
19.30 The last Horizon;
20.00 Telenotisia;
20.30 Oorlog in de Golf;
20.45 Siete Dia;
21.00 Middle East;
22.00 Easy Street;
22.30 Santo Domingo Invita;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
* * * * * *

Wega di Numb Kòrsou

1484
9111
4522

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen) 672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Waarde-Ring

door Marten Toonder

7120 — De achterkant van een der voertuigen werd geopend, en brigadier Snuf begon zakken naar buiten te gooien. Het was zwaar werk, want ze waren tot de zoom met geld gevuld, en de grond dreunde bij het neerploffen.

'De afrekening is op deze wijze wat slordig', merkte de heer Dorknoper op. 'Maar ik weet zeker, dat men er geen bezwaar tegen zal hebben. In een geval als dit moet men niet op een dubbeltje kijken'.

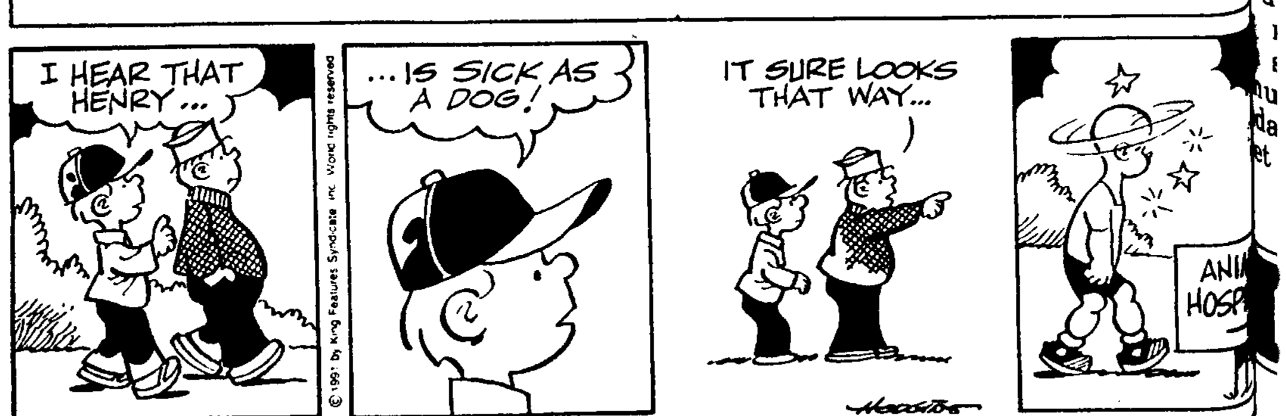
'Het is heel mooi', prevelde heer Bommel geroerd. 'Zo groot en zo veel...' 'Aan de andere kant', hernam de ambtenaar eerste klasse, 'moeten we er geen potje van maken. Hier liggen tien zakken van één miljoen florijnen. Ik stel voor om het hier bij te laten'.

'Heel mooi', herhaalde heer Ollie. 'Maar eigenlijk moet de jonge vriend hier ook iets hebben. Hij heeft tenslotte een aandeel in de vangst gehad. Eerlijk is eerlijk, en men moet gróót zijn in die dingen'.

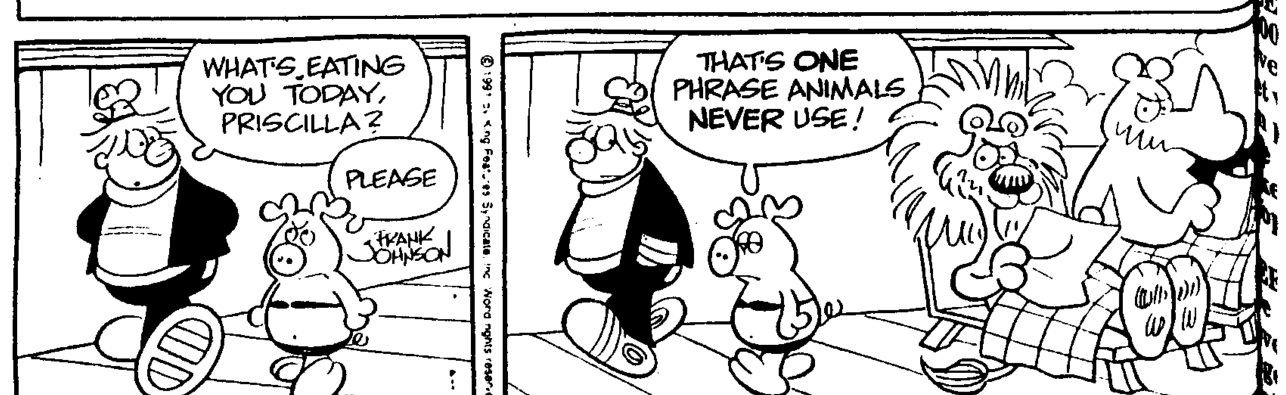
'Hm', zei Tom Poes bescheiden. 'Een klein bundeltje is genoeg. Gewoon voor de aardigheid'.

Daar had de hooggeplaatste klerk geen bezwaar tegen. En terwijl de eerste auto's reeds weer in de verte verdwenen, en heer Bommel zich naar binnen spoedde om Joost te gaan halen, reikte hij Tom Poes een bescheiden geldzakje over. 'Voor de aardigheid', sprak hij, de hoed lichtend.

HENRY ® By Dick Hodgi

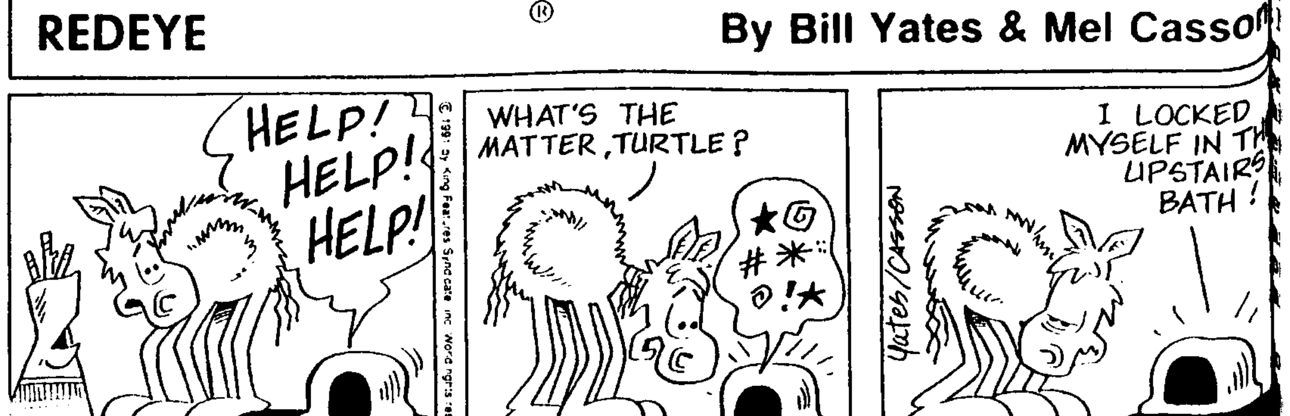
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnso

BEETLE BAILEY ® By Mort Walk

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casso

[U]ltimatum ...

vervolg van pagina 1

[...]wt, waarmee hij ver[...]en wilde wegnemen [...]kou zich uit de anti[...]alitie zou terug[...].

[W]oordvoerder van de [...]ndoraad in Baghdad [...]e het dreigement van [...]at alleen aanvaar[...]n zijn ultimatum een [...]log kon vermijden, [...]et bondgenootschap [...]lgens hem niet de [...] een aanval op land [...]ten, en "Irak is niet [...]r hun brute kracht". [...]s ging Bush niet [...]t hij met evenzoveel [...] zei dat het bondge[...]ap een grondoorlog [...]ten als Baghdad niet [...] ultimatum zou vol[...]el waarschuwde hij [...]am Husayn zijn volk [...]n "verdere ontbe[...]ou blootstellen. De [...]ndoraad in Baghdad [...]e trouwens de Ame[...] beschuldiging dat [...]Kuwaytse olievelden [...]d steekt. Een VN-[...]ie moet zich hier[...]igen, en tevens de [...]an militaire en civi[...]n in Irak en Kuwayt [...]eken, zo vindt [...]l.

[...]Arabie en Israel [...]het ultimatum van [...]an Irak te steunen. [...]m stelde echter wel [...]waarde dat Iraks oor[...]hine moet worden ont[...]d om toekomstige oor[...] voorkomen.

[...] reactie op het vre[...] uit de koker van [...]is in Israel met opluch[...]vangen. De Israeli[...]ering was bang dat [...]ding van een afge[...]redesplan ertoe leidt [...]s leger betrekkelijk [...]nden uit de strijd te [...]n komt, zodat een [...]ng vanuit Irak voor [...]e staat zou blijven [...]staan.

[PROD]UCTIESYSTEEM

[...] op het terras bij het [...]uis zei Bush vrijdag[...] te hebben gehoord [...]raakse leider nu een [...]van de verschroeide [...]epast in Kuwayt, [...] in het vooruitzicht [...]edwongen zal zijn te [...]en". "Hij vernietigt [...]randt moedwillig de [...]nen, olietanks, [...]erminals en andere [...]ties van dat kleine [...] feite vernietigen ze [...] olieproductiesysteem [...]wayt." Aldus de Ame[...]e president.

[...]llieerde bombarde[...] op Iraakse troepen [...]e lucht en vanaf de [...]urden vrijdag voort. [...]ilitaire functiona[...]praken een militair [...]nique op radio [...]d tegen, dat meldde [...]langverwachte grond-offensief was begonnen.

Uit de rede van Bush van vrijdagmiddag moet worden opgemaakt dat de grondoorlog (G-dag) niet langer kan worden uitgesteld, nu de Iraakse troepen begonnen zijn de Kuwaytse olie-industrie systematisch plat te branden.

De Franse minister van Defensie, Pierre Joxe, bevestigde dit: "Het begin van de grondoperaties is nu geprogrammeerd" na het ultimatum aan Irak. "Het is nog maar een kwestie van luttele uren."

De Sovjetunie zou een geallieerd grondoffensief tegen Irak niet veroordelen. Dit heeft Vitali Ignatenko, de woordvoerder van Sovjetpresident Gorbatsjov' zaterdag gezegd. "Ik geloof niet dat we een veroordeling zouden uitspreken. We kunnen het wel betreuren dat de wereld heden ten dage niet in staat is dit probleem op vreedzame wijze op te lossen" aldus Ignatenko. Op de vraag of een grondoffensief nu onvermijdelijk is' antwoordde hij simpelweg: "Het ziet er niet naar uit dat er manieren zijn om een dergelijke ontwikkeling te voorkomen". Sovjetpresident Gorbatsjov had de Iraakse minister van Buitenlandse zaken Tareq Aziz zaterdag in Moskou gewaarschuwd dat de Golfoorlog nu zijn laatste fase ingaat, en dat Baghdad nu de gevolgen moet afwegen.

Tutu:De Klerk beschermt politie

JOHANNESBURG - De Zuidafrikaanse president F.W. de Klerk houdt de geheime dienst de hand boven het hoofd. Deze beschuldiging heeft de Anglicaanse aartsbisschop Desmond Tutu vrijdag geuit in het Zuidafrikaanse dagblad Cape Times.

"President De Klerk heeft een belangrijke kans gemist om het vertrouwen van de zwarte Zuidafrikaners te winnen, omdat hij heeft nagelaten vastberaden op te treden tegen de vuile streken van de geheime dienst", aldus Tutu. Nu Zuid-Afrika op weg is naar een nieuwe situatie, was er hoop op "een nieuwe voorjaarsmode".

Deze week werden in Zuid-Afrika opnieuw onthullingen gedaan over de geheime dienst. Die zou miljoenen guldens hebben uitgegeven aan onbekende bestemmingen. Minister van Defensie Malan is hierdoor in opspraak geraakt.

[H]ET WEER

[WEER]SVERWACHTING geldig tot morgenmiddag [...]uur:

[Overw]egend half bewolkt tijdelijk zwaar bewolkt [voo]rnamelijk in de vroege ochtenduren kans op [pl]aatselijke lichte bui. Overwegend vrij krach[tig to]t krachtige oostelijke wind met af en toe [...] harde windstoten. (tussen twaalf en 32 [...]).

[...]OVERZICHT:

[Sto]ring in de hogere luchtlagen die het weer [...] de Benedenwindse eilanden in de afgelopen [...] beïnvloedde trekt langzaam verder noord[wa]arts. De vochtigheid zal in de komende 24 [...]ter voldoende blijven waardoor af en toe vrij [...]ewolking en een enkele plaatselijke bui tot [ontwi]kkeling kan komen. Grote luchtdrukverschillen [...] Caribisch gebied veroorzaken een krachtige [...]troom (wind) over onze eilanden.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

[...]morgen 08.00 L.T.	Het weer	Afgelopen 24 uur Max	Min	Neerslag mm
	licht bewolkt	31	25	sp
[...]o	zwaar bewolkt	32	25	0.0
[...]o	regenbui	30	26	sp
[...]atius	zwaar bewolkt	28	24	0.0
[...]rten	licht bewolkt	29	24	0.4
[...]rdam	geheel bewolkt	--	--	--
	licht bewolkt	17	08	0.0
[...]o	half bewolkt	07	-7	0.0
	licht bewolkt	07	-9	0.8
	licht bewolkt	28	21	0.0
[...]rk	zwaar bewolkt	18	-3	0.0
[...]aribo	zwaar bewolkt	--	--	--
[...] Spain	zwaar bewolkt	30	23	0.2
[...]an	zwaar bewolkt	30	21	0.5
[...] t o	zwaar bewolkt	30	19	0.0
[...]o				
[...]phia	zwaar bewolkt	19	-1	0.0

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fenau (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster M. Bernadina, tel.: 685853.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pieters, tel.: 671147, pageboy 027-053 b.g.g. 691838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pieters, tel.: 671147.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.[...], tel.: 64[...].

STICHTING VAN HET WITE GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
23 februari 1991 vanaf 08.00 uur tot 25 februari 1991 om 07.00 uur:
Dokter Doran, Spreekkamer: Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 72929 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
22 februari 1991 vanaf 17.00 uur tot 25 februari 1991 om 07.00 uur:
Dokter De Rouw-Pikus, Spreekkamer: Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 691221 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Gollo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
22 februari 1991 vanaf 17.00 uur tot 25 februari 1991 om 07.00 uur.
Dokter Spong, Sentro Mediko Tera Corra, tel.: 648700; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 87004 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST

Zat.: Otrobanda
Sta. Maria, W. Churchillweg 155, tel.:80800.
Punda
Vredenberg, Socratesstraat 3, tel.: 613300.

Zon.: Otrobanda
Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.
Punda
Sta. Rosa, Sta. Rosaweg 56, tel.: 77679/77650.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

23 februari: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 125.
24 februari: R.A. de Windt, Uteweg 53.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)

Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag tot vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

MAANDAG

TOERISTENSCHEPEN
08.30-18.00 uur 'Caña Costa' (SJU).
08.00-22.00 uur 'Noordam'.

****

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur ds J. Klapwijk;
17.00 uur ds W.J. Keesenberg (HC 18).
Seru Fortuna
10.00 uur ds J. Klapwijk;
19.00 uur ds J. Glas.
Buena Vista
08.30 uur ds. W.J. Keesenberg.
19.00 uur ds J. Klapwijk.
Santa Rosa
10.00 uur br G. Lai.
19.00 uur ds W.J. Keesenberg.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds H.B. v.d. Steen
Tamarijn
(Mahaaiweg/hoek Jasmijnweg)
09.30 uur ds O.G. Haasnoot.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds H.J. Eggink.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

****

Stockmarkets - NEWS

NEW YORK	PREV.	22-02	FRANKFURT	PREV.	22-02	AMSTERDAM	PREV	22-02
DOW JONES	2894	2878	DAX INDEX	1566	1582	CBS GEN.INDEX	87.00	87.00
AM.BRANDS	46.38	46.88	ASKO	798.50	799.50	ABN-AMRO	36.60	37.00
AM.EXP.	25.00	24.88	BASF	233.20	233.50	AEGON	118.80	120.70
ANHEUSER B	46.63	46.88	BMW	475.50	482.50	AHOLD	70.20	70.30
ATT	33.25	33.13	COMMERZBANK	263.50	267.80	AMEV	55.80	56.90
BORDEN	33.00	32.38	DAIMLER BENZ	617.00	620.00	AKZO	92.50	92.60
CAMPBELL S	69.38	70.63	DEUTSCHE BANK	660.00	663.50	BOLS	105.20	104.50
CHRYSLER	12.26	12.25	HOECHST	240.00	242.80	BUHR.TET.	54.90	56.80
CITICORP	15.38	15.38	KAUFHOF	474.00	475.00	DAF	22.20	22.80
COCA COLA	52.63	53.63	MAN	375.00	384.00	DSM	99.50	100.80
DIGITAL	76.75	76.13	PREUSSAG	269.00	279.00	ELSEVIER	80.30	81.30
DUPONT	38.50	37.75	SIEMENS	632.70	636.10	FOKKER	27.70	27.60
EAST.KODAK	45.75	45.88	VW	376.00	384.50	GIST BROC.	32.20	32.40
EXXON	53.75	53.75				HAGEMEYER	98.80	103.00
FORD	29.50	29.63				HEINEKEN	140.00	140.80
GEN.ELECT.	68.50	69.00	LONDON			HOOGOVENS	46.70	49.00
GEN.MOTORS	36.38	36.38				KLM	24.90	26.00
HEINZ	34.25	33.75	FT-100 INDEX	2312	2314	KNP	45.40	45.70
HOMESTAKE	16.00	15.25				NEDLLOYD	46.60	47.60
IBM	136.00	133.50	ARGYLL	2.70	2.76	NMB	42.40	42.60
KELLOGG	82.88	82.75	BARCLAYS BANK	3.92	3.84	NAT.NED	55.30	54.30
MC DONALDS	31.13	31.38	BASS	9.88	10.02	PHILIPS	25.70	25.70
MERCK	100.63	102.00	BRITISH STEEL	1.29	1.28	ROBECO	94.40	94.70
MINNES.MNG	87.75	87.38	BRITISH TEL	3.04	3.05	ROLINCO	89.20	89.00
MOBIL CORP	59.13	59.25	BTR	3.57	3.62	RORENTO	62.60	62.80
NCR	93.25	93.88	CADBURY	3.59	3.63	RODAMCO	55.20	54.90
PFIZER	102.50	102.50	CABLE & WIRE	5.10	5.18	ROYAL DUTCH	132.70	133.20
P.MORRIS	66.38	66,75	GRAND MET	7.14	7.03	UNILEVER	153.10	151.60
QUAKER	56.63	57.38	MARKS & SPENCER	2.37	2.43	VMF STORK	46.40	46.80
SEARS	33.38	32.75	REDLAND	6.33	6.35	VOC	43.00	41.00
UP JOHN	42.75	43.00	TATE & LYLE	3.20	3.26	VNU	89.00	89.20
USX	30.13	29.88				WESSANEN	70.70	72.00
WOOLWORTH	34.75	33.88						
			TOKYO					
GOLD	364.25	359.10				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	26024	25902			
SILVER	3.64	3.44				TSE 300	3471.6	3452,0
			BRIDGESTONE	1140	1130			
CRUDE OIL	20.37	18.14	CANON	1390	1410	ALCAN	22.38	22.25
			DAI ICHI KANGYO	2260	2250	BELL	41.88	42.25
US$/Yen	131.35	132.15	DAIWA SEC.	1370	[illegible]	BANK OF MO	14.75	14.75
			HITACHI	1270	1250	CAN.PAC.	22.63	22.25
US$/DMARK	1.49	1.50	HONDA MOT.	1340	1370	INASCO	20.50	20.63
			JAPAN AIRLINES	1260	1250	LAIDLAW	19.25	19.13
GBP/US$	1.95	1.94	NEC	1570	1550	MOORE	27.75	27.38
			NOMURA SEC.	2130	2000	NORANDA	18.13	17.75
US$/NLG	1.68	1.69	NIPPON STEEL	808	800	PLACER DOME	16.38	15.63
ECU/US$	138.05	137.25	MAZDA	623	628	POWER CORP.	17.75	17.38
CAN/US$	86.84	86.95	SONY	6850	6750	ROYAL BANK	24.00	23.75

Den Haag op één lijn met WEU:

Lubbers:ultimatum aan Irak goede zaak

DEN HAAG - Premier Lubbers heeft vrijdag na afloop van de ministerraad positief gereageerd op het ultimatum van de Amerikaanse president George Bush aan het adres van de Iraakse leider Saddam Husayn.

Lubbers, die daarmee de mening vertolkte van het kabinet maar ook van de ministers van Buitenlandse zaken en Defensie van de West Europese Unie die vrijdag in Parijs bijeen waren, zei het ultimatum een prima zaak te vinden. Ook vindt hij het goed dat het ultimatum vergezeld gaat van de eis om een verklaring van Saddam Husayn, waaruit blijkt dat hij zich daadwerkelijk voor het verstrijken van het ultimatum wil terugtrekken. Zo'n verklaring zou een signaal zijn dat rust en veiligheid garandeert voor de terugtrekkende troepen. De geallieerden zouden dan geen aanleiding hebben om hun militaire activiteiten op de troepen voort te zetten, aldus Lubbers. "en nu maar hopen dat het ook gebeurt", aldus de minister-president.

Ook als Irak zich uit Kuwayt terugtrekt, zullen de twee door de Verenigde Staten gevraagde Nederlandse mijnenjagers naar de Golf vertrekken, zo zei Lubbers. Ze zijn zeer geschikt om de grote hoeveelheid mijnen in de Golf op te ruimen, zei hij.

De WEU-landen hebben vrijdag hun waardering uitgesproken voor het plan-Gorbatsjov. Zij noemden enkele elementen van het plan een stap in de goede richting maar andere elementen vonden zij weer tekortschieten.

Over behoud unie

Crisisberaad in Belgrado

BELGRADO - In Belgrado zijn leiders van de Joegoslavische deelstaten vrijdag voor de zesde keer bijeengekomen voor een crisisberaad.

De republieken Bosnie-Herzegovina en Macedonie willen een laatste poging wagen om de multinationale staat bijeen te houden, maar geven toe dat de kans op succes gering is. "Er moet wel een wonder geschieden" zei de Bosnische president Alia Izetbegovic naar aanleiding van zijn bemiddelingsactie. De rijke noordelijke deelstaten Slovenie en Kroatie hebben zich deze week uitgesproken voor de ontbinding van Joegoslavie. Als zij zich afscheiden zal Servie de grenzen tussen de deelstaten ter discussie stellen en een Groot-Servie oprichten, waar ook de Servische minderheden in Kroatie en Bosnie onder moeten vallen.

De lekkerste ROTIE'S pom, pastei, bamie, nassie, chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, bruine bonen, bloedworst kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen. Vraag naar het gerecht v/d week
Koraal Partir kav 87
tel. 674103

AMI SR.M. FERNANDES TA EN BUSKA DI:
UN KAS KU 3 KAMBER, NO MUEBLA PA HUR
pa un durashon di 3 aña.
Si abo lesado tin un kas asina disponibel no tarda yamami na **Tel: 623377** di mainta te ku 5:30 p.m.
Despues di 6:00 p.m. na
Holiday Beach
Tel: 625400 Room 328B. Mi ta warda bo yamada.

Stroomonderbreking
Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:
* Zondag 24 februari 1991
  Van 9 uur t/m 4 uur
* Bentaweg gedeeltelijk, Sta. Rosaweg, Bongoweg, Triangelweg, Wayacastraat, Katunastraat.
****
* Popo, Abrahamsz, Koraal Partier, Tocaca, Noord Zapateer.

KODELA

VERHUISD
maduro travel Punda en **AMERICAN EXPRESS** in Hanch'i Snoa verhuizen per 25 februari naar de Breedestraat Punda.

TE KOOP
BOUWTERREIN TE MATANCIA
KAVEL 11
1.203 m^2 - NAf. 84,- p/m^2
Inlichtingen:
Tel.: 370480/73591

Stroomonderbreking
Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:
* Dinsdag 26 februari 1991
  Van 9 uur t/m 3 uur;
* Maracaiboweg, Creoleweg, Standardweg, Shellweg, Essoweg, Islaweg, Lagoweg en omgeving, gedeelte Punta Cardonweg vanaf Tla Juanaweg verder in de noordelijke richting, gedeelte Menegrandeweg vanaf Cabimasweg, Consepcionweg, Bachaqueroweg, San Lorenzoweg en het noordelijk gedeelte van Monte Carmelo.
----
* Kaya Koko Le Pol en Kaya Dodo Palm het noordelijk gedeelte lopende parallel met Bonamweg.

KODELA

Typisch Caribisch met Tipico Rosal & Company in Porto Paseo zaterdag en zondag

DELEGATIE VAN DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
IS VERHUISD naar
SCHARLOOWEG 37
TELEFOON : 618488
TELEFAX : 618423

AVISO
El Instituto Venezolano para la Cultura y la Cooperación en Curazao
Informa a la comunidad curazoleña que están abiertas las inscripciones de los cursos que se detallan a continuación.
ESPAÑOL BASICO INFANTIL:
Para niños de 9 a 10 años de edad.
ESPAÑOL BASICO PARA JOVENES:
Para jóvenes de 11 a 16 años de edad.
ESPAÑOL PARA ADULTOS:
Nivel Básico
Nivel Avanzado.
MECANOGRAFIA:
Para principiantes.
Para mayor información dirigirse a los siguiente dirección:
GREBBELINIEWEG 18.
TELEFONO: 617496
CURSOS TOTALMENTE GRATIS.

Stroomonderbreking
Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:
* Maandag 25 februari 1991
  Van 9 uur t/m 12 uur.
* Jan Haayenweg en George Maduroweg gedeeltelijk.

KODELA

Heb je ook genoeg van het "alleen zijn" en zou je graag veel vrienden en vriendinnen willen hebben om in je vrije tijd gezellig mee te gaan zwemmen, dansen, joggen, enz?
Schrijf dan onder nr. 50 van dit blad. Leeftijd of huidskleur is niet belangrijk.

HUIS TE HUUR
(ongemeubileerd)
f.1500,- p.m.
in zeer rustige buurt.
3 slaapkamers, 2 badkamers, vóór- en achterporch, grote tuin.
Brieven onder nummer 13, aan het bureau van dit blad, Curacao.

OPRUIMINGSUITVERKOOP
op enkele modellen van
* **Rébelle en Vassarette BH's** om plaats te maken voor de nieuwe zending.
* **jurken 50% korting.** Profiteer van deze aanbieding.

CARAWARAWEG 58

ARUBA FASTENERS N.V.
SABANA BLANCO 58 — ORANJESTAD — ARUBA
TEL. 28449 — FAX: 32582
zoekt een
VERTEGENWOORDIGER
met opleiding LTS/MTS, die Engels, Papiamentu en Nederlands beheerst, goede kontaktuele eigenschappen en commercieel inzicht heeft en die gerechtigd is op Aruba te werken.

Geboden wordt een leuke, afwisselende baan met een salaris overeenkomstig de geboden funktie en goede secundaire arbeidsvoorwaarden.

Sollicitaties kunnen gericht worden aan
CARIBBEAN FASTENERS N.V.,
Curaçao, tel. 76288 of aan
ARUBA FASTENERS N.V.
Tel. 35584/28449

Landhuis Daniel
een uniek stukje Curacao
Wij zoeken
EEN ECHTPAAR,
die de nederlandse, engelse en duitse taal beheerst. Eén van beiden dient in het bezit te zijn van een brevet duikinstruktuur en beiden moeten ruime belangstelling hebben voor het horecavak in al zijn facetten.
Heb je interesse? Bel voor een afspraak met:
Duikcentrum Landhuis Daniel
Weg naar Westpunt z/n, Curaçao
tel./fax 648400

Zondag 24 februari vanaf 12.00 uur af te halen de echte
INDONESISCHE RIJSTTAFEL
met tenminste 9 gerechten. **NAf. 10.00 p.p.**
Ook hebben wij
Indo Italiëaanse Marcaronie schotel, Indo Chinese bami goreng, Javaanse petjil met lontong, Vegetarische eten, Westerse Sate varken of kip (4st) **NAf. 5.00 p.p.**
Familie Kerger
Canadaweg 9 - Telf.: 83459
SLAMAT DATANG DAN MAKAN.

Prestobouw N.V.
GEVRAAGD
Gemeubileerd APPARTEMENT
in rustige buurt
Tel.: 369688

Prestobouw N.V.
zoekt
tegelzetters
om direct te beginnen.
Melden bij Schottegatweg Oost z/n achter A.G.T.
Tel.: 369688

ENTIRE HOUSEHOLD FOR SALE!
Including:
* Washer & dryer
* Refrigerator & oven
* Furniture
* Closets
* Airconditioners
* Custom king size waterbed

etc. - etc. - etc.
ALL NEW
Call: 80612 for details,
Priced to sell immediately.

FOR SEA LOVERS
Available immediately for 1 year
BOAT MOORING + FULLY FURNISHED 2 BEDROOM HOUSE
Phone: 67 10 38

m Weekend Getaways
Deze reis wordt uitgevoerd door Stichting *Klassiek* in samenwerking met Maduro Travel
IV Festival Internacional de Musica de Camara te Colonia Tovar van 7 tot 10 maart 1991
* vliegreis Curaçao - Caracas v.v.
* airport-tax te Curaçao
* vervoer van de luchthaven Maiquetia naar Colonia Tovar
* 3 nachten hotel-accommodatie (Selva Negra / Alta Baviera / Freiburg)
* 3x ontbijt en 3 diners
* toegangskaarten voor alle concerten
* vervoer te Colonia Tovar van uw hotel naar de plaats waar de concerten plaatsvinden.

fl. 685,-- p.p.

maduro travel
• Plaza: 76700 • Punda: 613853/4
• Isla: 72576/7 • Colon: 626300/1
• ITC: 636175

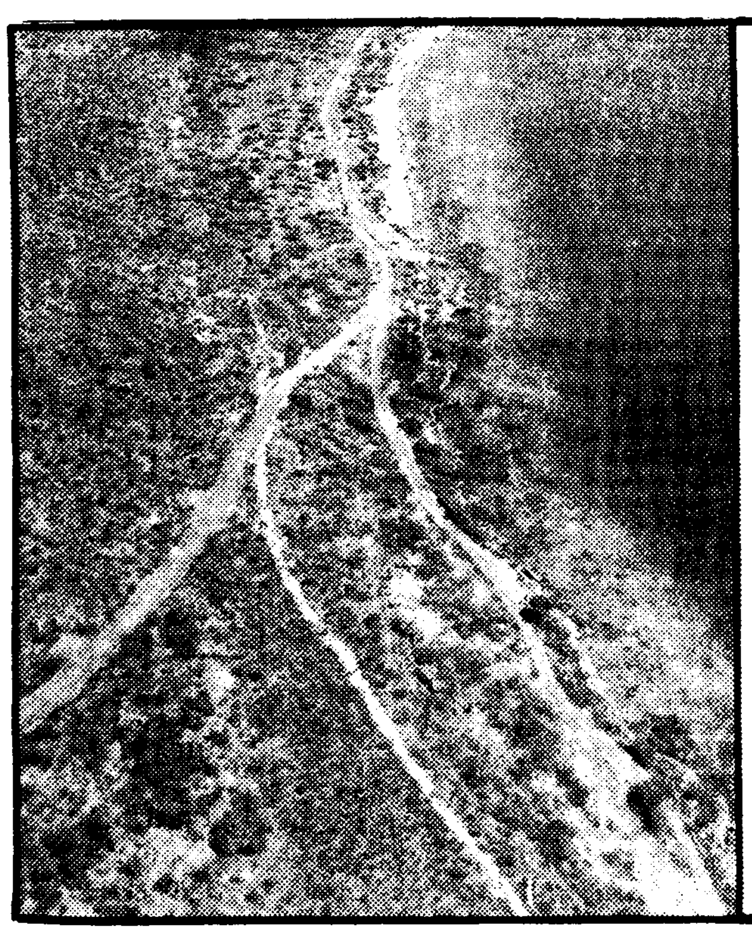
AS Curaçao N.V
een jong en dynamisch softwarehouse dat zich richt op de IBM AS/400 gebruikers, zoekt voor diverse werkzaamheden bij haar relaties contact met
FREELANCERS M/V
die zich op basis van een contract voor een aantal maanden beschikbaar willen stellen.
Gevraagd wordt:
— Gedegen kennis van RPG II en RPG III.
— Kennis van COBOL (ook op niet IBM machines)
— Goede contactuele eigenschappen
— Goede uitdrukkingsvaardigheid in woord en geschrift van het Papiamentu, Nederlands, Engels en liefst ook Spaans.
— In bezit zijn van eigen auto
— Kennis van de IBM AS/400.

Brieven met pasfoto en uitgebreid Curriculum Vitae kunt U sturen naar:
Application Software Curacao N.V.
T.a.v. Dhr. H. le Noble
Perseusweg 2
Telefoon: 618626.

TE KOOP:
1 strijkplank, 1 stoom-strijkijzer, 1 strijkijzer, 1 eetkamerset, 1 zitkamerset, z.g.a.n. (bamboe)
Tel.: 676629
zondag: 10.00 - 4.00 uur

Ontvangen:
een prachtige zending
BADPAKKEN
Jerry-Hall by Trullo
1991 modellen.
Mi Deseo
(Esther Building)
Caracasbaaiweg 164

Investeer nú in een terrein aan of nabij de zee op Bonaire!
DE VERKOOP VAN PERCELEN IN HET VERKAVELINGSPLAN
SANTA BARBARA CROWNS GAAT NU VAN START.
De mooiste plekjes op Bonaire, centraal gelegen en met een fantastisch uitzicht. Verschillende prijsklasses. Kavels aan zee, uitzicht op zee of toegang tot de zee.
— Alle goedkeuringen en overheidstoezeggingen zijn verleend.
— Infrastruktuur waaronder verharde wegen, ondergrondse nutsvoorzieningen, telefoon en kabel tv komen dit jaar gereed.
— Bouwaansluitingen zijn reeds te verkrijgen zodat kopers meteen kunnen beginnen met de bouw.
— Model huizen op korte termijn verkrijgbaar.

Voor informatie:	Bonaire	Curacao
	Tel.: (07) 8699 tijdens kantooruren	Tel.: 371662 Fax.: 76330

Prijzen vanaf f. 40.000,- Beperkte financiering beschikbaar voor ingezetenen.

ÑAPA
AMIGOE
ZATERDAG 23 FEBRUARI 1991
Weekend Bijlage

= door Jacoline Steegstra =

GGD: van genezen naar voorkomen

DR. MAC KIBBELAAR:

'Patiënt moet op voetstuk klimmen'

HAAST IN DE gezondheidszorg is niet goed volgens dr Mac Kibbelaar, hoofd Geneeskundige- en Gezondheidsdienst (GGD). Vanuit die gedachte wordt er bedachtzaam en in alle rust gewerkt aan de reorganisatie van deze dienst. Wat moet er veranderen? Eén: de gezondheidszorg moet doelmatig en doeltreffend worden. Twee: de kosten moeten omlaag en tenslotte: de toegankelijkheid van de gezondheidszorg moet voor een ieder worden gewaarborgd. Vanaf 1985 zijn er daarom een aantal beleidslijnen uitgezet die daartoe moeten leiden, zoals het invoeren van een Algemene Ziektekosten Verzekering, waarbij de GGD als adviseur zal optreden. In een vraaggesprek geeft dr Mac Kibbelaar aan hoe het er voorstaat met de Curaçaose gezondheidszorg en hoe de GGD 'un pia un pia' op weg is van een geneeskundige naar een gezondheidsdienst.

Mac Kibbelaar: "Het bedrag dat wij uitgeven is relatief heel erg hoog. Het zou me niet verbazen dat we vorig jaar tussen de 240 en 250 miljoen guldens hebben uitgegeven aan gezondheidszorg. Als je dat bedrag bekijkt ten opzichte van ons Bruto Nationaal Produkt (BNP) en dat vergelijkt met Noord-Amerika en Europa, dan zitten wij hoog. En ook vergeleken bij andere Caribische landen wordt er hier veel uitgegeven aan gezondheidszorg. In die landen gaat het ook om een groot percentage van het BNP, maar hun nationaal produkt is veel lager."

Hoe kan dat dat zo'n bedrag zo hoog ligt? Zijn de mensen hier minder gezond of lopen ze sneller naar een dokter en grijpen ze eerder naar pilletjes?

"Nee, ik geloof dat onze gezondheidszorg gewoon duur is. Geneesmiddelen zijn duur, tarieven voor consulten zijn fors, het hospitaalbed is duur en de salarissen zijn hoog. Ik geloof ook dat er binnen de gezondheidszorg veel verspilling is en dan kom je uit op grote bedragen."

"Het is overigens wel opmerkelijk dat hier op Curaçao meer dan drie kwart van de kosten gedekt worden door de overheid, via de belastingen. Dat betekent dat wij een uniek systeem hebben. Alle pp-patiënten, en dat zijn ongeveer 60.000 mensen, hebben een gezondheidszorg die betaald wordt door de overheid. Daar staat men vaak niet bij stil, maar dat is een heel vergaand sociaal beleid."

SOLIDARITEIT

Er zou hier ook geen andere mogelijkheid zijn om iedereen een goede gezondheidszorg te bieden?

'Ik zou geen andere mogelijkheid weten, behalve dan de mogelijkheid van een Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV), een systeem met een zekere garantie. Op die manier wordt het geld dat bestemd is voor de gezondheidszorg aangeduid omdat ervoor gereserveerd is. Je komt dan in het gebied van premieheffing, een systeem naar draagkracht. Ideologisch gezien stoelt de AZV op een solidariteitsbeginsel.

Denkt u dat een AZV gevolgen zal hebben voor de kwaliteit van de gezondheidszorg?

"Ik denk dat het AZV een kwaliteit waarborgt. Er zijn genoeg gebieden binnen de gezondheidszorg die voor verbetering in aanmerking komen en een AZV kan dat beter garanderen. In het huidige systeem loop je het gevaar dat het geld opraakt, omdat de kosten blijven stijgen. Bij een AZV kun je via premieheffing een basispakket aan zorg garanderen. Je duidt aan welke middelen voor welke zorggebieden bestemd zijn."

U zei net dat bepaalde gebieden binnen de gezondheidszorg wel voor verbetering in aanmerking komen. Welke zijn dat?

"Oh, de geestelijke gezondheidszorg - dat is misschien mijn stokpaardje - daar wordt het minst ingestoken, terwijl ik vind dat je geestelijke volksgezondheid even goed ontwikkeld zou moeten zijn als je curatieve, somatische, fysieke volksgezondheid. Alleen al de organisatie van de geestelijke gezondheidszorg zou beter kunnen, er moet meer worden uitgegeven aan management. Daarnaast moet er gestreefd worden naar meer continue zorg en bijscholing van de beroepsbeoefenaren in die sector."

"Een ander gebied dat nu op gang komt, is de preventieve geneeskunde. Ik heb het dan over middelen ten behoeve van gezondheidsvoorlichting en -opvoeding op een reguliere, permanente basis, rekening houdend met onze cultuur, onze antropologie, de couleur locale."

JEUGD

"Verder moet de jeugdgezondheidszorg, de zorg in de bario's, verbeterd worden. We hebben winst gemaakt de afgelopen twee jaar, maar de afdeling jeugdgezondheidszorg moet een instituut worden waar zorg wordt geboden aan jongeren tussen 0 en 18 jaar. Dat is het gezonde deel van de bevolking, dat op dit moment bestaat uit ongeveer 50.000 mensen. Als de preventieve zorg in die bevolkingsgroep toegankelijk wordt, dan denk ik dat er uiteindelijk een veel gezondere samenleving ontstaat, qua voeding, voedselgebruik, maar ook voor wat betreft levensstijl en inzichten."

"De jeugdgezondheidszorg bepaalt voor mij in belangrijke mate het karakter van een gezondheidsdienst. Daar moet je beginnen, daar moet je op focussen; de moeder en haar kind, en die moeder terwijl ze nog jonge vrouw is en het kind nog een hele tijd zal verzorgen. Pas als die afdeling uitgroeit tot een instituut van openbare gezondheidszorg denk ik dat je over een jaar of twintig, misschien dertig, werkelijke beheersing van je kosten ziet in de curatieve sfeer, want daar zit op dit moment toch wel twee derde van de kosten."

Is het typerend voor een land in ontwikkeling dat het accent langzaam verschuift van genezing naar preventieve gezondheidszorg?

"Oh, nee, ik denk dat in de meeste landen, in de Verenigde Staten bijvoorbeeld, de nadruk nog steeds ligt in de curatieve sfeer. In Nederland is het ook niet anders. Ik denk dat juist landen in ontwikkeling eerder kunnen ombuigen en zich gemakkelijker kunnen concentreren op de preventie. In die landen waar de preventie eigenlijk nog niet geldt en waar ook de curatieve sfeer veel te wensen overlaat, waar je nog zit met diarree, gaten in de vaccinatie-programma's, infectie-ziekten, water dat vuil is.., juist dáár blijkt dat preventie goedkoper is dan ziekenhuisbedden en instrumentaria."

VERSCHIL

Nu zijn hier op Curaçao twee vormen van gezondheidszorg. Gezondheidszorg waar we het nu over hebben, vanwege de overheid, en particuliere gezondheidszorg. Wat is precies het verschil?

"Laat ik het toespitsen op de artsen. Een deel van het artsenbestand is in dienst van de overheid. We onderscheiden daarom drie types artsen. De arts die fulltime in overheidsdienst is, de arts die voor een deel van de tijd in overheidsdienst is en daarnaast toestemming heeft tot particuliere praktijk en tenslotte de arts die geheel particulier werkt."

DR. MAC KIBBELAAR:
...stap voor stap...

"De patiënten die vallen onder de verzekeringscategoriën waarvoor de overheid verantwoordelijkheid draagt, gaan naar artsen die fulltime of parttime in dienst zijn van de overheid. Dat zijn pp-patiënten, werknemers en laag gesalarieerde ambtenaren. De ambtenaren waarvoor de overheid niet voor honderd procent verantwoordelijk is, gaan juist naar de private artsen."

Kun je stellen dat overheidsgezondheidszorg voor de armen is en particuliere gezondheidszorg voor de rijken?

"Ik geloof niet dat je het onderscheid moet maken tussen arm en rijk, maar tussen minder draagkrachtigen en meer draagkrachtigen. Inderdaad zijn de artsen van de overheid aangesteld om mensen die helemaal geen of een laag inkomen hebben te bedienen, maar zodra je spreekt van arm en rijk zou de indruk kunnen wekken dat die artsen minder zorg zouden geven."

Het maakt dus kwalitatief niet uit of je naar een particulier of een overheidsarts gaat?

"Nee, er zijn artsen fulltime in dienst van de overheid bij wie ik zonder meer patiënt zou willen zijn. Wij zijn van mening dat onze artsen absoluut niet onderdoen voor hun collegae die particulier gevestigd zijn. We streven er via de AZV naar om het onderscheid op te heffen en ervoor te zorgen dat je ook in de dokterskamer niet meer dat onderscheid hebt tussen pp-patiënten en particuliere patiënten."

Als je patiënt bent is het een vrij ingewikkelde weg om eerst je kaartje te halen, naar de SVB (Sociale Verzekerings Bank) te gaan en weer terug. Al die rompslomp vervalt ook met de Algemene Ziektekosten Verzekering?

"Ja, het Bureau Ziektekosten Voorzieningen dat nu in oprichting is zal alle afhandelingen van ziektekosten centraliseren. Dit kalenderjaar moet dat een feit zijn. Alle categorieën waarmee de overheid te maken heeft, moeten komen dan onder één dak."

MONDIG

Ik verplaats me even in de huid van de patiënt. Eerst is het al een ingewikkelde toestand om je te wenden tot een arts, vervolgens moet je worden doorverwezen. Je wordt geduwd in een bepaalde richting zo van: die is goed, die is slecht. Hoe kan een patiënt wijs worden uit die hele warboel van adviezen en misschien vriendjespolitiek?

"Een patiënt hoeft daar niet wijs uit te worden. Weet je wat een patiënt moet doen? De patiënt moet mondig worden, want dan maakt het niet meer uit naar wie hij gaat. Dan denk ik dat de patiënt op zijn of haar recht dient te staan. En dan krijgt hij een redelijke zorg."

De patiënt moet dus de dokter van het voetstuk halen waar die op staat?

"Nou, laat de patiënt op een voetstuk gaan staan en dus even hoog komen te staan als de dokter. Hij moet durven met de dokter te praten en dan zal hij merken dat de dokter ook zal luisteren. Het gaat om de mondigheid, de ontwikkeling van de patiënt en daarmee bedoel ik iedereen, inclusief de arts zelf wanneer hij ziek is. Die mondigheid moet dan in de plaats komen van al die adviesjes."

Kunt u als hoofd van de GGD zeggen dat in principe het grootste deel van de medische ingrepen en diagnose-stellingen hier op het eiland mogelijk zijn ?

"Ja, zonder meer. Kijk,tegenover elke klacht die wij binnenkrijgen bij het klachtenbureau, staan misschien tien positieve opmerkingen, maar die worden niet gepubliceerd. Hopelijk krijgt de beroepsbeoefenaar die zelf te horen. Laatst heb ik gehoord dat er twintig miljoen dollar naar het buitenland gaat voor onderzoeken. Dat is niet waar. Ik schat dat dat ligt tussen de zes en de acht miljoen guldens, omdat dat veel meer beantwoordt aan de getallen die wij hebben. Als je je voorstelt dat er veertig miljoen guldens aan gezondheidszorg naar het buitenland gaat, dan zou de zorg van de andere mensen die geen behandeling in het buitenland kunnen betalen, enorm te wensen overlaten. Dat kan niet waar zijn."

Ik wens het u niet toe, maar stel dat u zelf ernstig ziek zou worden, zou u hier gewoon blijven op het eiland?

"Als ik ziek zou worden, heb ik in de eerste plaats geen keus, want als ik verrek van de pijn, zou ik zo snel mogelijk hulp willen hebben en als die hulp dan op tijd komt en goed is, zie ik geen reden om ergens anders naar toe te gaan. Ik kan me voorstellen dat ik in bepaalde gevallen een 'second opinion' zou willen. En ik ben eerlijk genoeg om te beseffen dat ik vanuit mijn functie en opleiding genoeg contacten onderhoud om gemakkelijker aan die 'second opinion' te komen dan anderen en zonder dat het me zoveel geld kost. Maar ik zal geen misbruik maken van mijn positie."

VERZUIM

De laatste tijd is er veel gesproken over het ziekteverzuim en het instellen van een Bedrijfsgeneeskundige Dienst om dat te voorkomen...

"Inderdaad is het zo dat de verlaging van het ziekteverzuim een punt is geweest dat behoorde tot de prioriteit binnen de overheidssfeer om te komen tot een verhoging van de kwaliteit van werk van overheidspersoneel."

Is er een causaal verband tussen een hogere kwaliteit van werk en een lager ziekteverzuim?

"Ik ben niet deskundig genoeg om daar een zuiver antwoord op te geven, maar ik denk dat dat in ieder geval met elkaar correleert. Als er een instantie is om te bepalen waarom iemand ziek is en vanuit de positie van de patiënt te praten met de leiding, dan kun je daardoor een hogere kwaliteit van werk krijgt. Ik pretendeer dat vele particuliere instanties die een lager ziekteverzuim noteren, dat kunnen doen vanwege gunstige arbeidsvoorwaarden. Mensen zijn wel eens bang om ziek te worden, wat op zichzelf een zieke situatie is. Ze durven zich niet te uiten, omdat ze weten dat ziekteverzuim invloed kan hebben op hun positie. Een deel van de ziekten die we tegenkomen bij gepensioneerden is het gevolg is van het zich niet kunnen uiten tussen het 20ste en 50ste levensjaar."

Kan er op dat gebied ook preventief gewerkt worden?

"Precies. De bedrijfsgeneeskundige-, of liever gezegd bedrijfsgezondheidsdienst is bijvoorbeeld één van de afdelingen die in 1985 is ontstaan uit bittere noodzaak. Bij de overheid bestond er 12 of zelfs 20 procent ziekteverzuim en dat is nu gedaald tot 6 procent."

"Daarnaast ontwikkelt zich binnen de Bedrijfs Geneeskundige Dienst goed maatschappelijk werk en werkplek-onderzoek. Misschien zal daardoor het ziekteverzuim niet direct verder dalen - mensen hebben ook recht om ziek te zijn - maar de kwaliteit van werk zal daardoor verhogen."

In Nederland is die ontwikkeling in het verleden doorgeslagen. Er ontstond een geitewollen-sokken-cultuur waarin de psychiater al snel werd inschakeld. Burenhulp of een gesprek met je man of vrouw was er niet meer bij...

"Soms moet iets doorslaan om terug te komen op een bepaald niveau, omdat het zolang eigenlijk teruggeslagen was naar de andere kant."

"Denkt u dat het op Curaçao ook zo ver komt, of kan Curaçao profiteren van het doorslaan van anderen?

"Wij gaan heel wijs te werk. Lanzaam, un pia un pia, wij hebben geen haast. Haast in de gezondheidszorg is niet goed. Genezing, goede genezing geschiedt ook rustig. Ik pleit voor een rustige op kennis gebaseerde aanpak. Ik kijk dan ook pas om na een jaar of vijf en dan zie ik dat wij met de stappen die we vooruit en achteruit gezet hebben, toch terrein gewonnen hebben."

DR MAC KIBBELAAR is geboren op 13 december 1932 te Curaçao. Hij begon pas op latere leeftijd te studeren en behaalde toen achtereenvolgens zijn doctoraalexamen scheikunde, zijn doctorstitel in de biochemie met als bijvakken klinische chemie, fysiologie van het interne milieu en wetenschapsfilosofie. In 1976 kreeg hij in Nijmegen de faculteitsprijs van de faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen toegekend. In januari 1982 werd hij door het Bestuurscollege van het eilandgebied Curaçao benoemd tot hoofd van de GGD.

GGD

De Geneeskundige- en Gezondheidsdienst in deze vorm is opgericht op 1 januari 1953 toen genaamd de Dienst Volksgezondheid. Daarvoor bestond al vanaf 1916 de Openbare Gezondheidsdienst. De GGD resorteert onder het Bestuurscollege van het eilandgebied Curaçao.

Bij de oprichting bestond de dienst uit de afdelingen genees- en heelkundige zorg, de tandheelkundige dienst, de verloskundige zorg, de schoolartsendienst, zuigelingen zorg, quarantaine dienst, tuberculose bestrijding, de hygiënische dienst, de veterinaire dienst, de ambulance dienst en de administratie.

Al deze afdelingen bestaan nog, alleen is de veterinaire dienst op 1 april 1969 afgescheiden als een aparte dienst. Verder bestaan er nog de afdelingen geestelijke gezondheidszorg, bestrijding venerische ziekten, de milieudienst, fysiotherapie, de bedrijfsgeneeskundige dienst, de afdeling voedsel en voeding en de afdeling jeugdgezondheidszorg.

Het eerste hoofd was dr A. Pieron (1 januari [illegible] -28 augustus [illegible] gevolgd door dr J. [illegible]huizen (28 augustus 1958 tot 29 maart 1961), dr M. van Veldhoven 29 maart 1961 - 29 oktober 1969), dr Tj. de Reus (1 maart 1970 - 22 oktober 1970), dr. Ch. Engels (22 oktober 1970 - 1 mei 1975), dr L. Todman 1 mei 1975 - 1 januari 1982) en dr M. Kibbelaar (1 januari 1982 - heden).

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Marisa Eduarda

Deskundigen spreken elkaar tegen over gevolgen oliebrand in Golf

Paul 'Red' Adair wacht op orders om te blussen

SADDAM HUSSAYN heeft gedreigd alle olieputten in Kuwayt in brand te steken als de Golfoorlog voor hem op een fiasco uitloopt. De gevolgen van zo'n gigantische brand zouden rampzalig zijn en nadat de Irakezen al tonnen olie in de Golf hebben laten lopen en zo gezorgd hebben voor een van de grootste ecologische rampen van de laatste jaren, wordt het dreigement van Hussayn niet al te lichtvaardig opgevat.
Deskundigen uit de Arabische wereld voorzien bij een grote brand een stijging van de temperatuur op aarde met zo'n tien graden en in hun somberste vooruitzichten komt een deel van de wereld onder een zwarte roetdeken te liggen. Het 'zwarte goud' zou jaren achtereen branden. Maar komt het wel tot zo'n mondiale milieuramp? Is Irak wel in staat om alle olieputten op het uur U te saboteren? Of maakt de dreiging van Hussayn onderdeel uit van de al maanden durende zenuwenoorlog tussen Irak en het Westen?

De uitgebreide grindwoestijnen en zandvlakten van Kuwayt hebben wel wat weg van een gatenkaas. In de gele woestijn zijn vele honderden putten geboord. Sommige bronnen zijn al uitgeput, andere worden gebruikt voor de injectie van water, maar uit 350 putten stroomt de ruwe olie rijkelijk. De boorgaten komen vrijwel allemaal uit in het Burganveld, een oeroud en uiterst rijk olieveld dat op zo'n anderhalve kilometer onder de grond te vinden is en al vóór de Tweede Wereldoorlog werd ontdekt. In de neutrale zone, die het oliestaatje van het grote Saudi Arabië scheidt, liggen ook 350 putten. En in zee, in het verlengde van die neutrale zone, rijzen uit het diepblauwe water van de Perzische Golf nog eens tal van platforms op, waarop 150 putten zijn aangesloten.
Dagelijks pompen zij ruwe olie uit de aarde. In de neutrale zone op land alleen al worden 150.000 vaten per dag opgepompt. In Kuwayt gaat het om het tienvoudige, 1,5 miljoen barrel. Omgerekend is dat 240 miljoen liter, goed voor het dagelijks vullen van de benzinetanks van pakweg zes miljoen personenwagens. Sinds de inval van Irak zijn de putten in Kuwayt in handen van Saddam Hussayn. De installaties net over de grens en in zee liggen onder het bereik van zijn kanonnen. Alle ingrediënten voor een enorme oliebrand heeft hij dus in huis.

Maar volgens prof. ir.J.van der Vuurst de Vries, verbonden aan de faculteit der Mijnbouwkunde en Petroleumwinning aan de Technische Universiteit in Delft, zal het zo'n vaart niet lopen. Zeker niet buiten de grenzen van Dawlatal Kuwayt, zoals het oliestaat in het noordoosten van het Arabisch schiereiland heet. 'Ook al bestookt Saddam Hussayn de oliewinputten in de neutrale zone met bommen en raketten, dan nog komen daar geen rampen van,' stelt Van der Vuurst de Vries onomwonden. Volgens de deskundigen op het terrein van oliewinning zijn er in en rond de putten 'allerlei' veiligheidsvoorzieningen aangebracht voorhet geval iemand kwaad wil en de putten wil opblazen. Dan sluiten de automatische kleppen de boorpijp onmiddellijk af. En wat volgens Van der Vuurst de Vries nog belangrijker is: die kleppen werken ook nog. Om zijn uitspraak te staven haalt hij er de voorbeelden bij van de vorig jaar beëindigde oorlog tussen Irak en Iran. In deze bijna tien jaar durende slijtageslag zijn ook de olie-installaties met bommen bestookt. Soms was het nog raak ook en vlogen putten in brand. 'Zonder dat het uitliep op een ramp'.
Maar in Kuwayt zelf zal het er anders aan toegaan. In dit door Saddam Hussayn bezette landje, dat wat betreft oppervlakte nog niet de helf van Nederland beslaat, heeft hij de vrije hand. Daar kan hij sabotage plegen, in zekere rust een ramp voorbereiden, ondanks de meedogenloze bombardementen van de geallieerde troepen. Van der Vuurst de Vries twijfelt er niet aan dat Irak de technieken in huis heeft om de veiligheidsmechanismen in een produktiebuis onklaar te maken. 'Dat is relatief eenvoudig', zegt hij. 'De veiligheidskleppen, die dichtklappen zodra de druk wegvalt, zitten op honderd meter onder de grond in de buis vastgeklemd. Het is een automatisch systeem. Met een eenvoudig apparaatje dat met een kabel in de stalen buis wordt neergelaten, kan de klep op 'open' worden gezet'. Een brok dynamiet doet de rest...

'In potentie kan het, om het zachtjes uit te drukken vervelend zijn als er putten worden vernield. Zeker als de bronnen op eigen houtje olie blijven produceren', zegt de hoogleraar. En in Kuwayt is dat volgens hem zeker het geval. Hij schat dat de druk ondergronds in Kuwayt maximaal 150 atmosfeer groot is: vijftig keer zoveel druk als op onze waterleiding staat. Maar Saddam Hussayn zal niet in staat zijn om al die 350 putten te 'verzieken', meent Van der Vuurst de Vries. Er bestaan volgens hem geen systemen, die met één druk op de knop alle olieputten op het uur U kunnen veranderen in vlammende fakkels. 'Een totale sabotage zal denk ik niet lukken. Maar voor enkele putten bestaat een risico'.
En wat dan? De hoogleraar richt zijn armen ten hemel. 'Dat is speculatief'. Maar vlammen van honderden meters, zoals je dat soms wel eens op foto's of in rampenfilms tegenkomt, ziet hij niet voor zich. Zoveel druk heeft een bron in Kuwayt, die vijf tot tienduizend barrels per dag produceert, nu ook weer niet. Rijk aan gas is de aardolie van het Burgan-veld ook niet. Volgens Van der Vuurst de Vries is er een grote kans dat olie maar deels verbrandt. Olie brandt veel moeilijker dan gas, en dus komen er rond de put grote plassen olie te liggen. De brandstof kan in brand vliegen, maar dat hoeft niet per sé. 'Dat is afhankelijk van de hitte die de vuurhaard produceert', Bij één put zal de temperatuurstijging wel meevallen, maar wanneer er vier of vijf branden op een kleine locatie zijn kan dat wel. 'En dan is er een probleem. Baan je maar eens een weg door brandende olieplassen om een vuur in de winput te doven'.

VERTROUWEN

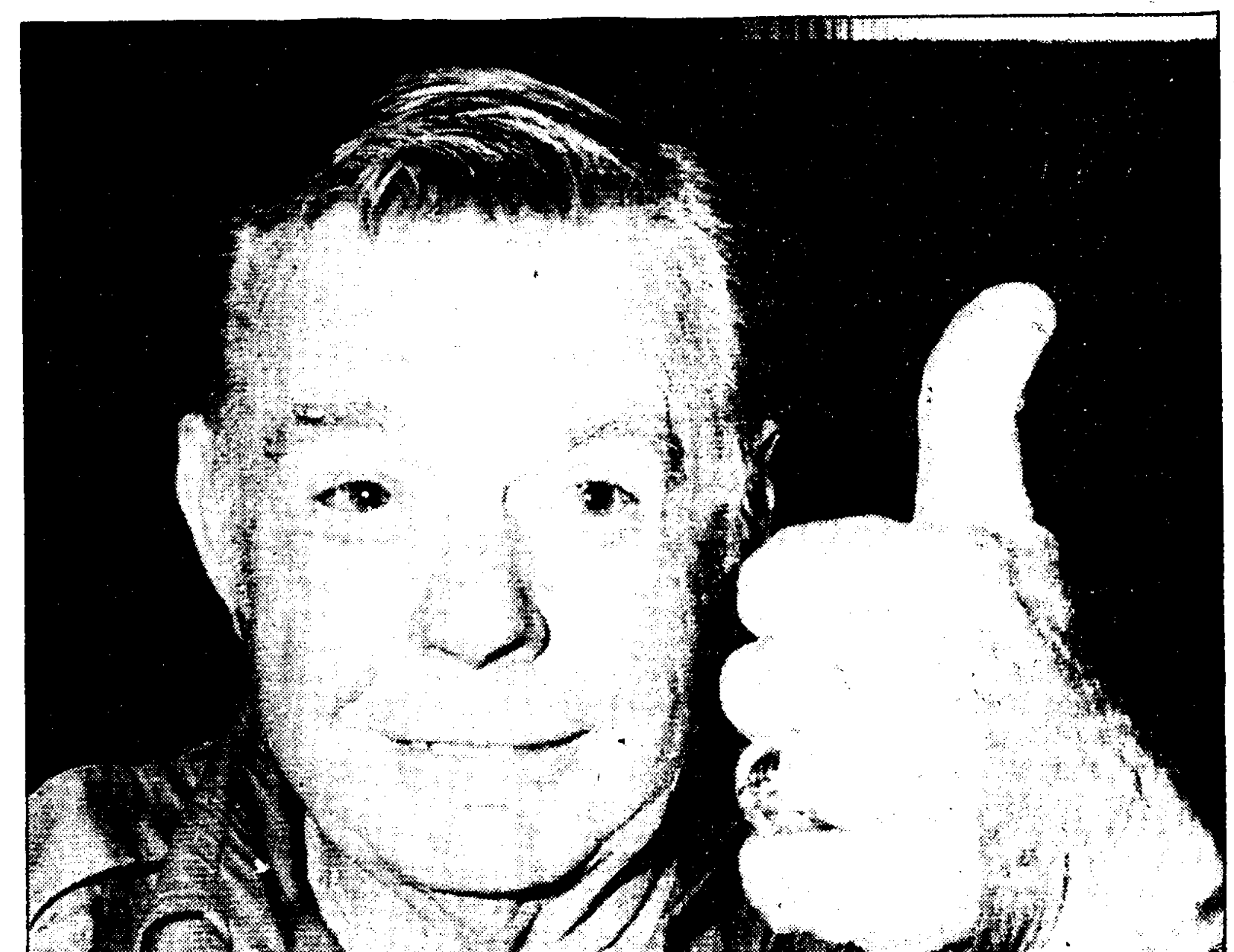
De militaire dienstplicht ligt al ver achter hem, maar de hoogleraar denkt wel dat de Amerikanen bij een oorlog snel terreinwinst boeken en brandende oliehaarden bereiken. 'En dus kan Red Adair aan de slag', zegt hij met een rotsvast vertrouwen in het kunnen van de beroemdste brandweerman ter wereld. In de oliewereld is Paul 'Red' Adair een begrip. De 75-jarige Amerikaanse expert is al meer dan veertienhonderd keer te hulp geroepen bij een brandende of oliespuitende put. Een paar jaar geleden nog bij het olieplatform Piper Alpha dat op de Noordzee in brand stond. Met springstof dooft Adair de vlammen, met het gemak van een kleuter die een kaars uitblaast. Vervolgens dicht hij de bron. De Amerikaanse regering heeft Adair inmiddels gevraagd mogelijke brandende oliebronnen in het oorlogsgebied te bestrijden. Adair reageerde uiteraard positief en voegde met die typische Amerikaanse bluf aan die opmerking toe dat het een fluitje van een cent is om de klus te klaren. Ook Van der Vuurst de Vries kan zich maar nauwelijks eeuwig brandende olievelden voorstellen. 'Het blussen van de branden zal geen zaak van jaren worden, eerder van een beperkt aantal maanden'. Al geeft hij onmiddellijk toe dat veel afhangt van de situatie die de Amerikanen ter plekke zullen aantreffen. Ook een hoogleraar kan niet in een kristallen bol kijken.

MILIEURAMP

Toch wil hij best een kanttekening zetten bij angstige voorspellingen over een milieuramp die zijn weerga niet kent. De mogelijke uitstoot van kooldioxide is volgens hem 'een grapje' bij wat er dagelijks in de wereld aan deze vervuilende stof vrijkomt. 'In Kuwayt spreken we over maximaal anderhalf miljoen barrel per dag. Dat weegt niet op tegen de zestig miljoen die de hele wereld dagelijks verstookt'.

Evenmin voorziet hij een deken van roet. Hij verwijst naar vulkaanuitbarstingen als die van Krakatau: de in 1883 ontplofte vulkaan in de Indonesische archipel. De uitspuwende as steeg tot vijftig kilomter in de atmosfeer en wentelde 13,5 dag om de aarde. De wereld kon zich drie jaar later nog verbazen over de abnormaal rode avondschemering die het gevolg was van deze natuurramp. 'Maar ook die as verdween en dat zal met het roet van Kuwayt ook wel gebeuren'.

Ervaring met langdurige oliebranden is (nog) niet opgedaan. Deskundigheid is er dus ook niet. Maar op heel kleine schaal kan de milieudienst in het Nederlandse Rijnmond ook over meepraten. Vorig jaar nog, toen Esso na een fout de buren in diverse wijken op een laag roet tracteerde. De rommel was na een ochtend weer opgeruimd. Alles zat toen tegen, zegt een woordvoerder van de milieudienst nu. Het was windstil weer en het ging om heel veel roet dat tijdens het kraken van ruwe olie in de installatie was verzameld. Maar na een brand wil de dienst nog wel eens dagen achtereen kwalijke stoffen in de lucht meten. Niet dat mensen er hinder van hebben, maar goed voor het milieu is het zeker niet. Dat gold ook voor de recente vulkaanuitbarstig in Colombia. Daarbij heeft de hele wereld - zonder dat we het wisten, laat staan zagen - onder een roetdeken gelegen. Maar de brand is de kernreactor van het Russische Tjernobil spreekt daarentegen meer tot de verbeelding. Omdat de wind kromp, ging de radioactieve stof om Nederland heen. Op het nippertje, want Zweden en Frankrijk hadden wel hinder van neervallende en sterk vervuilde stofdeeltjes.
De mogelijke natuurramp in Kuwayt was ook het onderwerp van een symposium in Londen. John Cox, chemicus en onafhankelijk deskundige van een grote oliemaatschappij die in het Midden Oosten opereert, verklaarde daar zonder blikken of blozen dat zo'n ramp tot grote klimaatsveranderingen in de Arabische landen kan leiden. In Azië zouden volgens Cox daardoor de moessons uitblijven met als gevolg een hongersnood voor minstens een miljard mensen. In zijn sober ingerichte werkkamer in Delft haalt Van der Vuurst de Vries eens diep adem. 'Het is mijn vakgebied niet, maar ik vraag me af of de putten wel worden aangestoken. Wel gewin heeft Saddam Hussayn daarbij niet. Economisch voordeel in geen geval. De bronnen zullen na verloop van tijd toch weer aardolie produceren. En na de oorlog zal hij toch ook weer verder moeten met de rest van de wereld'.

PAUL 'RED' ADAIR is al besteld voor het geval er grote branden geblust moeten worden in het Midden Oosten.

Overwinning Monteiro stap in goede richting

Kaapverdië baken voor democratisering Afrika

DEN HAAG - Kaapverdië, tijdens de ontdekkingsreizen een baken voor schepen uit Europa, wees afgelopen weekeinde Afrika de weg naar meer democratie. Zondag werden op de archipel voor de kust van West-Afrika de eerste vrije presidentsverkiezingen gehouden sinds de onafhankelijkheid in 1975 van Portugal.
In tegenstelling tot veel andere Afrikaanse landen, die vooral in naam hun onderdanen meer vrijheden beloven, maakt de voormalige Portugese kolonie werk van het verlangen van de bevolking naar meer democratie. Zo stuurden de kiezers na vijftien jaar alleenheerschappij de regerende Afrikaanse partij voor de onafhankelijkheid van Kaapverdië (PAICV) een maand geleden naar huis in de eerste verkiezingen sinds de onafhankelijkheid, waaraan meerdere partijen mochten meedoen. Zondag dongen er twee presidentskandidaten naar de gunst van de 160.000 kiesgerechtigden.

Winnaar Antonio Manuel Mascarenhas Monteiro, de voormalige president van het Hooggerechtshof, had de handschoen toegeworpen aan Aristides Pereira, president sinds de onafhankelijkheid. Monteiro werd gesteund door de eind januari benoemde premier Carlos Veiga en zijn beweging voor democratie (MPD), die negen maanden geleden werd opgericht. De MPD wist bij de parlementsverkiezingen vorige maand 56 van de totaal 79 zetels binnen te halen.

PEREIRA

Toch betekende de zege van de MPD bij de parlementsverkiezingen niet dat de partij zeker kon zijn van de overwinning van haar presidentskandidaat. De 67-jarige Pereira, die zijn land geleid heeft naar het meerpartijenstelsel kon onder de bevolking nog altijd rekenen op een zeker respect. Daarnaast was het grote verlies aan parlementszetels van de PAICV vooral te wijten aan het optreden van vorige maand afgetreden premier Pedros Pires en de voormalig minister van Transport, handel en toerisme Osvaldo Lopes da Silva. Veel Kaapverdiërs vinden de ex-premier te autoritair. Da Silva is volgens de oppositie de eerst verantwoordelijke voor het enorme geldtekort dat eind 1989 werd ontdekt bij de nationale luchtvaartmaatschappij tacv.

Daartegenover stond de steun die de MPD heeft heeft van de katholieke kerk, waarvan 98 procent van de bevolking lid is. De katholieke oppositiekrant "Terra Nova" haalt regelmatig uit naar de autoritaire heerschappij van de PAICV, die zich tot februari vorig jaar marxistisch noemde. Een onzekere factor bij de verkiezingen van zondag vormde het stemgedrag van de aanhangers van de twee kleine oppositiepartijen, de onafhankelijke en democratische Kaapverdische Unie (UCID) en de Volksunie voor de onafhankelijkheid van Kaapverdië (UPICV). Beide partijen hadden niet deelgenomen aan de verkiezingen vorige maand. De PAICV kwam in 1975 aan de macht na de "Anjerrevolutie" in het koloniale moederland Portugal. De Kaapverdische strijd tegen de Portugese machthebber was nauw gekoppeld aan die van de op het Afrikaanse continent gelegen Portugese kolonie Guinee-Bissau. De PAIGC (partij voor de onafhankelijkheid van Guinee-Bissau en Kaapverdië) voerde een succesvolle guerrillastrijd, met name in Guinee-Bissau. Na de onafhankelijkheid vormden de twee landen enkele jaren een unie. Na een militaire staatsgreep in Guinee-Bissau in 1980 gingen de twee landen hun eigen weg. De PAIGC veranderde in Kaapverdië haar naam in PAICV.

EILANDEN

De archipel Kaapverdië bestaat uit vijftien eilanden, die voor de Portugese overheersing niet werden bewoond. Het land, dat ligt in de Sahel-zone, is een van de armste landen ter wereld en heeft een enorme werkloosheid. De vroeger toch al niet zo "groene" Kaap is in de loop der eeuwen steeds grauwer geworden door de langdurige droogten, het op grote schaal kappen van bomen en de daarop volgende erosie.

De ongeveer 350.000 Kaapverdiërs zijn vooral werkzaam in de landbouw en visserij. Toch kan het land niet in de eigen voedselbehoefte voorzien. Op zoek naar een beter bestaan zetten veel Kaapverdiërs koers naar West-Europa, waar er meer wonen dan in het westafrikaanse land zelf.

Ook in Nederland, een van de belangrijkste donorlanden van de westafrikaanse staat, hebben kaapverdiers een thuishaven gevonden. Rotterdam is duidelijk populair. Hier wonen naar schatting tussen de tien en vijftienduizend Kaapverdiërs, die veelal werkzaam zijn in de scheepvaart. Het geld dat de emigranten naar huis sturen is welkom bij de familie en vormt een belangrijke bron van inkomsten voor Kaapverdië. Het westafrikaanse land is lid van de organisatie van niet-gebonden landen en van belang door zijn strategische ligging in de Atlantische oceaan.
Het streven van Kaapverdië - en veel andere Afrikaanse landen - naar meer democratie komt niet alleen als gevolg van demonstraties van de bevolking om meer zeggenschap. Ook de invloed van de ontwikkelingen in Oost-Europa wordt gevoeld. Belangrijker is echter dat het Internationaal Monetaire

Vervolg op pag. 3

NEDERLANDS PAAR ZEVEN JAAR OP REIS

Rob Bomer en Willemien ter Haar: 'way of life'...

Het kost steeds meer moeite om iets nieuws te ontdekken

= door Hennie Harinck =

WAT BEWEEGT mensen om van reizen hun 'beroep' te maken. 'We willen gewoon ontdekken en leven', zeggen Rob Bomer en Willemien ter Haar. Reizen is 'a way of life' waarin tijd geen rol van betekenis mag spelen. Een toerist is essentieel verschillend van een reiziger. 'Een toerist moet in een paar weken een programma afwerken. Wij willen een sfeer proeven door ergens te leven.' Zeven jaar geleden namen Bomer en Ter Haar, beiden toen beginnende dertigers, een beslissing die hun leven een drastisch andere wending gaf. Bomer werkte toen nog als beroepskeuzeadviseur en Ter Haar als vormingswerkster in Oss, een provincieplaatsje in het zuiden van Nederland. In de zomer van 1983 besloot het stel naar Mexico op vakantie te gaan. Ergens in Yucatan lagen ze aan een strand toen Willemien ter Haar in een opwelling zei 'waarom blijven we hier niet?'.

Terug in Nederland verkochten ze alles en vertrokken. Voor hoe lang? 'Geen idee, we zijn zonder vastomlijnde plannen naar Mexico vertrokken'. De meeste vrienden en familie vroegen zich af waarom zij vertrokken. Ze hadden immers een goede baan en een huis. Een enkeling zei meteen enthousiast: 'Doe het voordat je je bedenkt'.

VERMOEIENISSEN

In Mexico-Stad zijn ze de eerste twee maanden blijven hangen om bij te komen van de vermoeienissen van het afscheidnemen van familie, vrienden en baan. Daarna zijn ze naar Guatemala gegaan om in Antigua Spaans te leren. 'Het enige woord Spaans dat we spraken was 'cenicero' (asbak, HH). We rookten toen nog.' Ze bleven een half jaar in Guatemala, reisden rond en gingen daarna weer terug naar Mexico. 'Dat is een reissysteem van ons geworden. Ergens naar toe gaan en weer terugkeren naar onze uitvalsbasis Mexico. Je hebt het gevoel nodig 'thuis' te komen. Zeven jaar non-stop reizen hadden we niet volgehouden. Dan hadden we al veel eerder het gevoel gehad dat we nu hebben: een soort reismoeheid. Je hebt al zoveel gezien. Het doet je eigenlijk niets meer. Je raakt blasé. Het kost je steeds meer energie om iets nieuws te ontdekken.' Mexico is klaarblijkelijk het land waar ze een zwak voor hebben. Bomer werd geboeid door de maya-cultuur. Beiden is het bij vele collega-reizigers opgevallen dat ook zij het eerste land dat ze bezochten het favoriete land blijft. Het lijkt een reiswet dat de eerste reisimpressies in een land opgedaan een referentiekader scheppen waaraan alle latere indrukken gespiegeld worden. 'Je stond open, alles was nieuw. Dat maakt een onvergetelijke indruk. Als mensen ons enthousiast vertellen over een vakantie in een land dat wij al kennen dan hebben wij zoiets van 'hoezo bijzonder'.'

In Mexico leefden ze afwisselend in een familiepensioen in Mexico-Stad en in een appartement iets buiten de stad. 'Het wonen in de hoofdstad is onbetaalbaar en een woning is gewoon onvindbaar. Er zijn twee miljoen wachtenden voor je.'

SANDINISTEN

In Nicaragua werkten zij in 1985 bij een herbebossingsprojekt. 'De Sandisten hebben daar geprobeerd een leefbaar soort socialisme tot stand te brengen met uitsluiting van de Amerikaanse invloed. We hebben ons ingezet om de Sandinisten te ondersteunen. Men had gebrek aan mensen. Het is een dunbevolkt land. Alles wat werd opgebouwd werd vaak door de Contra's, die gesteund werden door de Amerikanen, weer meteen kapot gemaakt. Waarschijnlijk is van dat herbebossingsprojekt ook weinig meer terecht gekomen. Jongeren sloten zich niet zelden bij de Contra's aan omdat ze dan tenminste te eten en te drinken hadden. Als wij 's ochtends vroeg aankwamen om te werken hoorden we de verhalen van de afgelopen nacht. Er werd veel midden in de nacht gevochten en geschoten.' Nadat ze klaar waren bij het bosprojekt bleven ze nog een tijdje in Nicaragua, maar hun nieuwe status van 'toerist' beviel hun eigenlijk niet. 'Er was zo weinig voedsel dat we ons schuldig voelden dat we voor ons eigen plezier daar rondhingen.' Zolang we werkten hadden we tenminste recht op eten: we hoorden er bij.'

TIJDSCHEMA

Ze voelen zich per se geen toeristen, want die bezoeken in een sneltreinvaart een aantal highlights. 'Het belangrijkste verschil is wel dat wij geen tijdsschema's hadden. We bleven overal zo lang we wilden.' Negatieve verhalen over Argentinië deden hun aanvankelijk besluiten maar een weekje naar dat land te gaan 'om even door te steken naar Brazilië'. Ze zijn er een jaar gebleven. 'Hardstikke mooi land met fantastische mensen'. Als ze hun levenswijze zouden moeten omschrijven dan noemen ze zich het liefst ontdekkers en levensgenieters. Hoewel dat genieten heel relatief is. Vaak is het allesbehalve relaxed. Lang wachten op bussen in de hete zon. Niet altijd en overal eten kunnen krijgen als je honger hebt. Beiden kijken met name op de Nicaraguaperiode terug als een zware tijd. Het reizen met z'n tweeën voorkwam dat ze in reisdepressies terecht kwamen. 'Je moet je indrukken aan een dierbaar persoon kwijt kunnen'.

De laatste twee en een half jaar brachtten ze door in Zuid-Amerika. Favoriet reismiddel is de trein. 'Je hebt in de trein heel snel contact met medereizigers, omdat je tegenover elkaar zit. In bussen zit je domweg achter elkaar en je kunt je nauwelijks bewegen.' Als er geen middelen van vervoer waren gingen ze liften. 'We hadden in Argentinië, dat een onmetelijk groot land is, een keer een lift van anderhalve dag'. De sfeer in Zuid-Amerika vonden ze heel vrij. 'Het leeft de hele dag en nacht. We zijn Nederland beperkt en benauwend gaan vinden. Alles is daar tot op de minuut geregeld. Alsof je 's avonds na zes uur geen honger meer zou kunnen hebben.'

POTVERTEREN

Met al het geld dat de verkoop van have en goed had opgebracht zongen ze het heel lang uit. Maar er kwam een dag dat er geld op de plank moest komen. 'Aan het potverteren komt een eind'. Na de eerste twee jaar reizen keerden ze voor een rustperiode terug naar Mexico en daar ontdekte Bomer dat hij niet onverdienstelijk fotografeerde. Alle negatieven van twee jaar bekeek hij kritisch.

Vrienden die zijn collectie bekeken vonden dat hij daar wat mee moest doen. Een carrière als fotograaf was geboren. Vanaf dat moment ging hij z'n foto's mooi ingelijst verkopen. In Argentinië werden later zelfs twee exposities met zijn werk ingericht. Zijn vriendin Willemien wilde ook meer dan alleen maar reizen. Zij ging zilveren sieraden maken, waarvoor ze alleen wat tangetjes, zilveren draad en steentjes nodig had. Langzamerhand leerde ze van de plaatselijke bevolking ook materialen als bamboe en leer te gebruiken. Toen ze het te goed ging doen was het afgelopen met de leerschool: ze was een concurrent geworden.

REISGIDS

Een unieke bron van inkomsten vormt hun medewerking aan het 'South American Handbook', waar ze regelmatig bijdragen aan leveren in de vorm van reisadviezen en correcties van de vermelde reisgegevens. 'Het 'Handbook' is verreweg de beste reisgids. De 'Shoestring' leest bijvoorbeeld wel lekker, maar als reisgids voldoet het niet. Met het 'Handbook' in de hand kun je al voordat je op reis gaat een reisroute uitstippelen, een budget opstellen en de vervoersmogelijkheden nagaan.

Ook met de 'Survival Kit' lukt dat je gewoon niet. Die geeft een alfabetische opsomming waar je wat je reisvoorbereidingen betreft niet zoveel aan hebt.' Na een minder geslaagde tocht door Brazilië reisde het stel vorig jaar naar Venezuela. 'De sfeer in Brazilië sprak ons niet aan. Wellicht had het te maken met de bedruktheid van de bevolking. De regering had juist een aantal zeer impopulaire maatregelen genomen, waaronder de bevriezing van de spaartegoeden van de bevolking voor tenminste twee jaar. Op datzelfde moment voerde hij een nieuwe geldsoort in die wel evenveel waard was, maar een andere naam had. De mensen waren natuurlijk in rep en roer. Na een half jaar is er gelukkig wel aangekondigd dat de spaartegoeden na die twee jaar in de waarde van de nieuwe munt zouden worden uitbetaald.'

VEERBOOT

Van Curacaoënaren die ze in Argentinië ontmoetten kregen ze de tip om eens langs te komen op de Antillen. Met de veerboot Almirante Brion maakten ze in december de oversteek vanuit Venezuela naar Willemstad. Achteraf bleek dat ze de laatste tocht hadden gemaakt voordat de Almirante naar het dok verdween om daar gerepareerd te worden. 'Het was een geweldige ervaring om de haven van Willemstad binnen te varen. Opeens bevindt je je, na een tocht op volle zee, in een soort Madurodam. Heel indrukwekkend.' Om hier ook wat sieraden en foto's aan de man te brengen staan ze geregeld op de Bon Bini markt in Punda. Tot nu toe logeerden ze bij mensen in huis en in een pension aan de Breedestraat in Otrabanda. Helaas kan Bomer hier niet exposeren, omdat zijn foto's niet op het juiste papier afgedrukt kunnen worden. 'Ik ben een perfectionist. Het moet er piekfijn uitzien.' Ook op Curaçao heeft hij veel gefotografeerd. 'Als ik terug kom in Mexico ga ik kijken of er een fotoboek gemaakt zou kunnen worden van mijn verzameling.' Te zijner tijd zullen we dat boek wellicht onder ogen krijgen met daarin hoogstwaarschijnlijk fotografische impressies van Curaçao. Hun bezoek aan Curaçao was een verademing. 'Het is een gewaarwording om na al die jaren gewoon Nederlands te kunnen spreken met iedereen en produkten van Hollandse bodem te kunnen kopen. Mars, drop en dat soort maffe dingen. In het begin bestelden we per abuis een drankje in het Spaans en toen bleek natuurlijk dat je gewoon Nederlands kunt praten. We hadden het gevoel dat we thuis gekomen waren.' Toch wordt het eiland hun nu te klein. 'We hebben het karnaval meegemaakt en nu wordt het tijd om naar 'huis' te gaan.' Momenteel zijn beiden een beetje uitgereisd. 'We zijn moe, misschien moeten we iets heel anders gaan doen. Na Mexico gaan we mogelijk weer terug naar Nederland. Voor een korte tijd waarschijnlijk. Want we voelen nu al dat de reiskoorts ons wel weer snel zal bevangen.'

Fotografische reïsimpressie Zuid Amerika.

Onderwijs anders bekeken

Back to basics...

= door Elisabeth Hollander =

'BACK TO BASICS, READING, writing and arithmetic', zal in de media samenleving, op de drempel van de 21ste eeuw bij menigeen een meewarig lachje te voorschijn roepen. Alsof dat niet het paard achter de wagen spannen is. Immers, nu al hebben veel leerkrachten geen vat meer op jeugdige televisie verslaafden!.

De school moet opboksen tegen huiscomputers, black box en video.

- Zeg nu zelf, waarom zou je alle mogelijke informatie uit je hoofd leren, als deze door een druk op de knop beschikbaar is?

- Waarom dagenlang een dik boek lezen, wanneer de inhoud in een onderhoudende, gedramatiseerde vorm, binnen een tijdsbestek van 90 minuten op video voorhanden is?

- Waarom nog nadenken om zorgvuldig een brief te formuleren, terwijl we onze informatie ook gezellig babbelend aan de telefoon kunnen overbrengen?

- Waarom 'cijferen' als vak gehandhaafd, als elke leerling voor een luttel bedrag een rekenmachientje kan kopen, wat het veel sneller en nauwkeuriger kan?

Nee, het onderwijs heeft zijn langste tijd gehad. Technische systemen als CAD* of CAM* voor het ontwerpen, plannen uitvoeren en controleren van productieprocessen, laten deze zeer precies verlopen langs electronische weg. Zo gezien is veel van wat men tegenwoordig op school leert van geringe betekenis, of misschien zelfs waardeloos voor toekomstige arbeid.

En dit is pas het begin.

In vergelijking met de onschuldige apparaten uit de jaren zestig zijn de nieuwe media tot bijna alles in staat:

- de variëteit van programma's die kunnen worden ingevoerd en aan elkaar gekoppeld is groot
- ze hebben een enorm geheugen
- ze zijn voorzien van beeldscherm en printer en last but not least
- ze worden steeds goedkoper en dus voor steeds meer mensen bereikbaar.

GAT IN MARKT

Veel commerciële ondernemingen zien het onderwijs als een gat in de mediamarkt en zij zullen deze markt in de nabije toekomst willen veroveren met een uitgekiend scala van lesprogramma's en zo een serieuze concurrent worden van het reguliere onderwijs.

Te verwachten is dan ook dat de traditionele op religieuze basis gestichte schoolbesturen geen rol van betekenis meer zullen spelen. Onderwijs, te beginnen met het beroepsonderwijs, zullen in handen komen van de grote bedrijven in de informatie-industrie en de daaraan verbonden onderwijssoftware afdelingen.

Het openbare restonderwijs blijft dan over voor diegenen die ook bij dit systeem uit de boot zullen vallen en tegenover de computer — elite zullen de functionele analfabeten ontstaan. Mensen die niet kunnen lezen en schrijven, die zonder werk zijn, maar wel doodgegooid worden met televisie, black box en video!

Een groot gedeelte van het huidige docentenkorps zal verhuizen naar de onderwijssoftware afdelingen en vervangen worden door apparaten die aangesloten zijn op uitgebreide informatie- en communicatienetten.

Bijkomende voordelen: door de individualisering van het onderwijs/iedereen zit thuis voor het eigen apparaat/ zullen zaken als vandalisme, inbraken, achterstallig onderhoud en afgekeurde scholen met één klap tot het verleden behoren.

Terwijl anderzijds de door velen zo vurig begeerde uniformiteit binnen het onderwijs eindelijk een feit wordt: leerpsychologisch goed doordachte lesprogramma's, gebracht door een op ieder moment volsterkt inwisselbare computer.

En zo sluit zich de cirkel: mensen programmeren de computer en computers programmeren de mensen!

GEEN INDUSTRIE

De voorstanders van de reformpedagogiek brengen hier tegenin dat onderwijs de facto geen industrie is die produceert en dat mensen geen producten zijn die afgeleverd worden.

Er zal en er kan dus nooit een gladde probleemloze verhouding bestaan tussen een producerende maatschappij en de elementaire kennis die het onderwijs bijbrengt door het ontsluiten van de bronnen tot alle kennis: lezen, schrijven en rekenen en het omgaan met deze kennis.

Een opvoeding die er doelbewust op gericht is, mensen te vormen naar een kunstmatig, uniform en vooraf omschreven model, om ze vervolgens in te zetten voor een concreet en nuttig doel ofwel om er gladde conformisten van te maken, is minder een grote vergissing dan wel een misdadige onderneming. Het is een gangbare opinie het onderwijs zonder meer te zien in dienst van de maatschappij.

Maar de maatschappij bestelt geen mensen bij de school en de school is geen fabriek die mensen aflevert. De maatschappij en de bedrijven zouden dat misschien wel willen en een deel van de spot die zij voor het onderwijs over hebben komt juist voort uit de wrijving tussen een maatschappij die vraagt en een school die niet geeft. Als dat zo is, kan er dan wellicht op de frustraties van het onderwijs, ook een flink stuk maatschappij kritiek gebaseerd worden?

* computer aided design/ computer aided manufacturing.

Kaapverdië

vervolg van pag. 2

Fonds en de Wereldbank voorzichtig te verstaan hebben gegeven dat zij hulp aan de armen in Afrika alleen zinvol vinden als de regeringen verantwoording afleggen aan de bevolking. Andere financiers stelden het duidelijker. Zij eisen economische hervormingen, eerbiediging van de mensenrechten en invoering van een meerpartijenstelsel als voorwaarde voor geld. Kaapverdië lijkt bereid die weg te willen bewandelen.

Monteiro die zichzelf aan de kiezers verkocht met de leus "De man voor verandering" behaalde bij de presidentsverkiezingen ongeveer tweederde van de stemmen.

Hij werd op 16 februari 1944 geboren in Santa Catherina op het centrale Kaapverdische eiland Santiago, waarop zich ook de hoofdstad Praia bevindt. Naast Santiago heeft Monteiro vooral op de eilanden San Vincente, San Antao, Brava en San Nicolau - vijf van de totaal tien bewoonde eilanden - zondag grote winst geboekt.

Monteiro, die volgende week wordt beëdigd als president, studeerde rechten in het koloniale moederland Portugal. In 1967 moest hij uitwijken naar België om inlijving bij het portugese koloniale leger te ontlopen. Aan de katholieke universiteit van Leuven zette hij zijn rechtenstudie voort.

Twee jaar na zijn vlucht uit Portugal trad Monteiro toe tot de partij voor de onafhankelijkheid van de bevrijding van Guinee-Bissau en Kaapverdië (PAIGC) om deel te nemen aan de nationale strijd tegen het Portugese kolonialisme. In 1971 leidde een meningsverschil met de partijleiding tot een breuk tussen Monteiro en de PAIGC. Monteiro vertrok naar Leuven om er zijn rechtenstudie af te maken.

Monteiro keerde in 1977 definitief terug naar Kaapverdië, twee jaar nadat het land onafhankelijk werd van Portugal. Hij vervulde er het ambt van secretaris-generaal van de Nationale volksvergadering en was daarna rechter bij het Hooge-rechtshof.

Gekookt voedsel en water beste preventie bij cholera

= door dr.Ronald Veen =

MET EEN ZEKERE regelmaat worden wij geconfronteerd met een epidemie van cholera. Meestal in landen ver van ons gelegen, waar om de een of andere reden de hygiënische omstandigheden zijn verslechterd. Uit Peru komen meldingen binnen van duizenden besmette mensen en meer dan honderd doden. De meeste zieken komen uit wijken waar geen drinkwater voorziening en geen riolering is. Een ander bericht meldde tientallen doden door cholera op de Molukkenarchipel in Indonesië als gevolg van het drinken van besmet water. In Baghdad dreigt een epidemie uit te breken doordat waterreinigingsinstallaties en rioleringsstelsel door de voortdurende bombardementen buiten werking zijn gesteld. Wat is cholera?

Cholera is een infectieziekte, veroorzaakt door een gekromde, banaanvormige en vanwege een zweepdraad zeer beweeglijke gramnegatieve bacterie, de zogenaamde Vibrio cholerae of het biotype ervan de Vibrio eltor. De Vibrio cholerae werd voor het eerst in 1884 door Robert Koch ontdekt, terwijl de Vibrio eltor in 1906 door Gotschlich uit de faeces van lijders aan dysenterie op El Tor (Sinaï) werd gekweekt. De vibrionen worden met de ontlasting en soms met het braaksel uitgescheiden. De besmetting kan zowel direct van mens op mens worden overgebracht als via geïnfecteerd voedsel. De cholerapatiënt of de vibrionendrager vormen de bron van infectie. Verbreiding komt meestal door besmet drinkwater tot stand zodat epidemieën steeds in besmet water hun oorsprong vinden.

Cholera wordt gekenmerkt door een frequente, waterdunne diarree en hevig braken, waardoor in een korte tijd ernstige uitdroging (dehydratie) ontstaat. Dit sterke verlies van water en electrolyten (natrium,chloor,kalium) zal tot ernstige bloeddrukdaling leiden en tenslotte tot een acute insufficiëntie van de nieren. De patiënt lijdt een hevige dorst en wordt gekweld door pijnlijke krampen in de spieren. De patiënt raakt tenslotte in een coma en overlijdt. Bij een juiste behandeling, die voornamelijk bestaat uit snel aanvullen van vocht met daarin de nodige electrolyten en zouten, kan daarentegen binnen enkele uren verbetering van de klinische toestand optreden (rehydratie). Door toevoeging van een antibioticum zullen de vibrionen sneller uit de ontlasting verdwijnen en de diarree eerder doen ophouden. Hoewel import van cholera in landen met goede hygiënische voorzieningen niet gemakkelijk tot een epidemie zal leiden, moet men bedacht blijven op een verhoogde kans van import van deze ziekte uit besmette landen. Probleem is dat reizigers uit Afrika, het Midden-Oosten en Zuidoost Azië vaak aan diarree lijden, waarvoor vele infectieziekten als oorzaak zijn aan te wijzen. De arts in onze streken zal bij reizigers die kort geleden met diarree uit een cholera gebied zijn gekomen ook aan cholera denken al zou in lichte gevallen het klinisch beeld op andere oorzaken duiden, zoals bijvoorbeeld aan voedselvergiftiging. Een onderzoek ernaar blijft echter gewenst om dragers op het spoor te komen.

VACCINEREN

Reizigers naar landen waar cholera endemisch (inheems is) voorkomt, doen er goed aan zich te laten vaccineren. Het is belangrijk te weten dat een vaccinatie slechts een relatieve bescherming biedt en ten hoogste voor een periode van zes maanden.De beste bescherming tegen besmetting is de preventie, door uitsluitend betrouwbaar water te drinken en geen ongekookte groenten of ongeschilde vruchten te eten. Aangezien armoede, ondervoeding en vervuiling de beste transportmiddelen zijn voor deze ziekte, belandt men bij de bestrijding ervan al gauw in een vicieuze cirkel. De toekomst zal ons moeten leren hoe hiermee om te gaan.

KREFELD - De Duitse hulporganisatie Aktion Medior is begonnen met het verpakken van ruim 1,5 miljoen waterreinigings tabletten die via de Wereldgezondheidsorganisatie WHO in Peru zullen worden verspreid, om de heersende cholera-epidemie te bestrijden. Tot nu toe heeft deze epidemie aan 120 mensen het leven gekost.

BEDOELD VOOR VLIEGVELDEN

Aan Amerikaanse raket ook gevaren verbonden

Patriot: held bij bescherming tegen Scuds

ISRAEL- De Patriot-raket is de afgelopen weken uitgegroeid tot de ster van de oorlog in het Midden-Oosten, maar het wapen kan ook gevaarlijk zijn voor de bevolking die het moet beschermen. Bij de explosie bij het raken en vernietigen van een Iraakse Scud-raket spatten de twee raketten uiteen in duizenden scherven.

Na de vier jongste Iraakse aanvallen op Israel kwam er een regen van grote vlammende stukken Scud en brokken Patriot naar beneden, waarbij huizen werden beschadigd en grote kraters in de grond werden geslagen. Er zijn raketstukken van anderhalve meter lang gevonden.

VLIEGVELDEN

Maar iedereen is het erover eens dat het gevaar van de neerkomende fragmenten in het niet valt bij de verwoestingen die worden aangericht als een acht ton wegende Scud met tweehonderd kg explosieven in de heus in een dichtbevolkte wijk terechtkomt. Bovendien is de Patriot het enige afweerwapen tegen de Scuds.

Israeli's worden constant gewaarschuwd binnen te blijven tijdens het alarm, vooral uit angst voor een chemische aanval, maar ook wegens de vallende brokstukken van de raketten.

Volgens de Amerikaanse fabrikant van de Patriot, Raytheon, is het wapen niet ontworpen om steden te beschermen, maar vliegvelden. Het wordt met een snelheid van meer dan tweeduizend km per uur afgevuurd op zijn doel en brengt zijn tweehonderd kg zware explosieve lading tot ontploffing.

Een Scud vliegt met ruim zesduizend km per uur, dus de twee raketten treffen elkaar met een snelheid van meer dan achtduizend km en spatten uiteen, waardoor een vuurregen ontstaat die de hemel in Israel de afgelopen week herhaaldelijk heeft doen oplichten.

De Patriot kan niet ver van de te verdedigen stad worden opgesteld, omdat hij een bereik heeft van maximaal 65 tot tachtig km. De Patriot moet wachten tot de Scud het grootste deel van zijn 570 km lange route vanuit het Westen van Irak heeft afgelegd alvorens te worden afgeschoten, omdat hij frontaal tegenover de Scud moet staan om deze op zijn radar te krijgen.

Sinds de Iraakse leider Saddam Husayn op 18 januari met zijn aanvallen op de joodse staat begon, zijn meer vierduizend gebouwen beschadigd of verwoest door Scuds. Ooggetuigen hebben Patriots gezien die zeer laag vlogen om Scuds te onderscheppen, hoewel het verdedigingswapen is geprogrammeerd om niet lager dan zestig meter te vliegen.

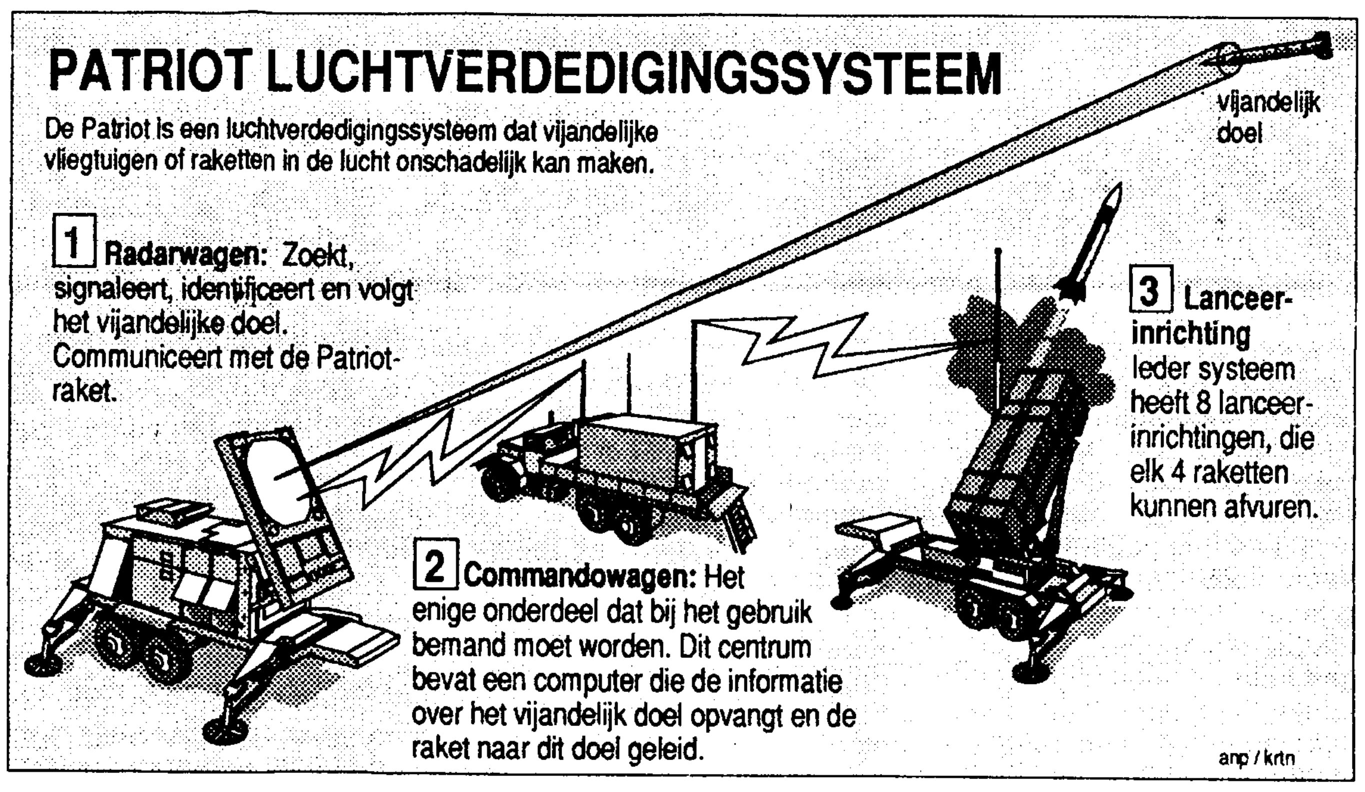
MIDDEN ISRAEL

Hoewel de Scud ook als een "domme" raket wordt beschreven omdat hij geen radar aan boord heeft, zijn sommige van deze elf meter lange raketten er toch in geslaagd door de Patriot-verdediging te breken.

HONDERD PROCENT

Het bedienend personeel van de "Alpha" en de "Bravo" batterijen van Patriot-afweerraketten in Saudi-Arabië, leden van een regiment van het Amerikaanse luchtafweer, kent een honderd procentsresultaat tegen de Iraakse Scud-raketten die zijn afgevuurd op de grote luchtmachtbasis die zij beschermen, ergens in het oosten van Saudi-Arabie.

Deze graphic is via electronische weg direct in uw Macintosh computer in te lezen. Dit geeft u optimale kwaliteit. Info: 020 - 5685577

AMSTERDAM 21 januari 1991 Page Setup: 100 %
Breedte: 150 mm Hoogte: 90 mm
Onderwerp: Schematische voorstelling van de werking van het Patriot-systeem.
anp infographics Nicole Smulders

Infra-rode bescherming

WASHINGTON - Een Amerikaanse firma levert volgens Amerikaanse persberichten zestig ton speciale verf om Amerikaans materieel in de Golf te beschermen tegen beschieting door eigen vliegtuigen.

Expo 'onbegrensd materiaal'

Lesmateriaal raakt heel snel verouderd

= door Mike Willemse =

IN DE JAARBEURS te Utrecht was deze week de Nationale Onderwijstentoonstelling te bezichtigen. De expo gaf een ruim overzicht van schoolboeken en lesmateriaal die momenteel verkrijgbaar zijn. Door de grote veranderingen in de wereld bestaat er bij met name vakken als Aardrijkskunde, Geschiedenis en Maatschappijleer grote behoefte aan actueel lesmateriaal. Voor schrijvers en uitgevers van schoolboeken is het moeilijker dan ooit volledig actuele boeken te leveren. Maar men kan zich afvragen in hoeverre het onderwijs actueel moet zijn. Gaat het om de grotere verbanden of kunnen leerkrachten met behulp van bij voorbeeld actuele krantenknipsels hun vak boeiender geven? De onderwijsexpo gaf in elk geval voldoende aandacht voor actuele vraagstukken en ontwikkelingen.

Afgelopen dinsdag hebben de Nederlandse minister van Onderwijs en Wetenschappen Ritzen en zijn Belgische collega Coens de Nationale Onderwijstentoonstelling onder het motto 'Onbegrensd Onderwijs' geopend. Tot en met vandaag hebben naar schatting ruim veertigduizend leraren, schooldirecteuren, rectoren, studenten van de lerarenopleiding en andere betrokkenen bij het onderwijs deze tweejaarlijkse manifestatie bezocht.

Voor de uitgevers van educatieve boeken gaat het verouderingsproces nu extra snel, door het tempo waarin de veranderingen in de wereld elkaar opvolgen. Vooral vakken als Geschiedenis, Aardrijkskunde en Maatschappijleer op de middelbare school hebben daar mee te maken.

Naast het opnemen van de Golfoorlog in de schoolboeken valt er te denken aan de omwentelingen in Oost-Europa, de Perestrojka van Gorbatsjov in de Sovjetunie, het einde van de Koude Oorlog tussen Oost en West en de Duitse hereniging na de val van de Berlijnse Muur. Het betreft gebeurtenissen met politieke en sociale 'impact' met hier en daar zelfs een wijziging van de landkaarten.

VRAAGTEKEN

Uitgeverij Malmberg in Den Bosch legde eind 1989 net de laatste hand aan een nieuw leerboek Aardrijkskunde voor de MAVO toen er voor het eerst gehakt werd in de Berlijnse Muur en er letterlijk en figuurlijk een opening kwam tussen de Bonds Republiek Duitsland en de Duitse Democratische Republiek. Moest de titel 'BRD + DDR = Duitsland' nu wel of niet een vraagteken krijgen?

In het algemeen geldt dat het jaren kan duren voordat de schoolboeken weer enigszins 'up to date' zijn. Een boek moet eerst geschreven, gedrukt om vervolgens uitgegeven en gedistribueerd te worden.

Een probleem zit overigens ook bij de afzet van de schoolboeken. Op de meeste scholen bestaat er een boekenfonds waardoor boeken vier tot vijf jaar door verkocht kunnen worden. Snel nieuwe boeken aanschaffen zou te duur zijn voor de scholen en leerlingen.

LERAAR

De leraar zal zelf aan de slag moeten wil hij zijn lessen met een actueel tintje geven. Uitgevers staan hun daarmee bij door de actuele geschiedenis zoveel mogelijk aan te vullen met speciale katernen bij het bestaande lesmateriaal. Maar ook actuele krantenknipsels vormen een goede mogelijkheid voor leraren om de informatie 'heet van de naald' te presenteren. Moet de leraar zelf inspelen op de gebeurtenissen van alledag? In hoeverre moet onderwijs actueel zijn? De standpunten in de discussie daarover kunnen variëren tussen: 'Men moet een zekere afstand nemen om grotere verbanden te kunnen leggen' tot 'Actuele onderwerpen roepen vragen op bij leerlingen en juist dan biedt het vak zich op de meest boeiende manier aan'.

Op de vraag 'Op welke dag werd Duitsland één?', hoeft dit jaar in ieder geval voor het centraal examen nog geen antwoord gegeven te kunnen worden. Bepaald is dat de examenvragen zullen gaan over de periode tot november 1989. Tijdens de expo was in stand 4060 iets opvallends te zien: Het bedrijf Schilte Schoolinrichtingen meldde en toonde in de Jaarbeurs te Utrecht de terugkeer van de oude vertrouwde houten schoolbank. Het bedrijf is marktleider op dat terrein en zegt het afgelopen jaar ruim 17.000 stuks verkocht te hebben.

De gemeente-advocaat van Nijmegen, mr. F. Delissen, heeft de stichting Xminy, de nieuwe distributeur van het omstreden boek "De tragiek van een geheime dienst", schriftelijk laten weten dat hij geen nieuw kort geding zal aanspannen, als het boek wat gekuist wordt.

Volgens Delissen zouden de afgedrukte foto's van de zes leden van de PID, de politie-inlichtingendienst, en privacy-gevoelige tekst weggelaten moeten worden. Wel liet de advocaat nadrukkelijk weten dat dit niet betekent dat de zes het met de rest van de inhoud van het boek eens zijn.

Dat verbod was in een kort geding geëist door de zes PID-ers, die vonden dat zij in hun prive-leven ernstig geschaad werden door het boek.

Op de foto de voorzijde van het in de regio Nijmegen te koop aangeboden boek over de BVD. Daarin zijn namen en adressen foto's en levensbeschrijvingen van personen opgenomen, waarvan vermoed wordt dat zij voor de Binnenlandse veiligheidsdienst werken. Het boek is door een onbekende in eigen beheer uitgegeven.

[Pl]antages op Curaçao: [h]andig voor onderzoeker

Carel de [illegible]

[EN]DELS ALWEER [...] dan een jaar [...] verscheen in de [...] het bericht dat in [...]nd het eerste exem[plaar] van *Plantages op [Curaçao] en hun eigenaren [(1708-1]845)* van drs T. van [der Lee a]an de Gevolmach[tigde M]inister was aange[boden]. Voor zover [...] is er daarna geen [...] aandacht [...] aan deze toch [bij]zondere uitgave.

[In de] loop der tijden is [e]r verschillende per[sonen] onderzoek gedaan [naar] allerlei aspekten [betreff]ende de landhuizen [op het] eiland. Niet alleen [is] het hier onderzoek [naar d]e landhuizen in het [algem]een, maar ook onder[zoek g]ericht op bijvoor[beeld] één specifiek land[huis]. Op deze manier is [er een] schat aan gege[vens b]ijeen gebracht, aan [de ha]nd waarvan weer [nieuw]e studies kunnen [worde]n verricht.

[Dan] blijkt in de prak[tijk] veel van het mate[riaal] moeilijk toegankelijk [is. In] het gunstigste geval [moet de] onderzoeker zijn gege[vens b]ijeen moeten sprok[kelen] uit allerlei boeken, [krante]n en tijdschriften, die [niet alt]ijd in iedere biblio[theek t]e vinden zullen zijn. [Ook zal hij] dan ervaren dat er [vaak] ook geen sprake is van [goed]e registers, deugde[lijke br]onvermeldingen, etc. [Da]n hebben we het hier [nog] maar over gepubli[ceerd o]nderzoek. Daarnaast [is er] heel wat onderzoek [verrich]t dat niet eens werd [gepubl]iceerd. Zo ligt een zeer [uitgebr]eide onderzoek naar [de gesc]hiedenis van de Cura[çaose la]ndhuizen van de hand [van de] heer Visman al jaren [te wach]ten op een uitgever, [die het] risiko van publikatie [durft].

BRONNEN

[Bo]venstaande hebben [we he]t nog gesproken over [de] secundaire bronnen. [Wie vo]or zijn onderzoek ook [prim]aire bronnen, de ori[ginele a]rchiefstukken, moet [raadple]gen, krijgt met nog [meer] moeilijkheden te [kampen]. Als de stukken al [bewaard] zijn gebleven en als [ze nog] leesbaar zijn, dan [spee]lt hier weer het ont[breken v]an uitgebreide regis[ters de] onderzoeker parten. [In de m]eeste gevallen zal hij [achter d]e microfiche reader [moeten] plaatsnemen en zelf [mogelij]k moeten gaan naar [Nederla]nds.

[Dit alles] met al, het is een [opgave] die mening onder[zoeker] ontmoedigt om [verder t]e gaan. Alleen wer[kelijk g]edrevenen zullen vol[harden].

[Met] het verschijnen van [*Plantag*]*es op Curaçao en hun* [*eigenar*]*en (1708-1845)* is de [achters]tige archiefonder[zoeker e]norm veel moeite [bespaar]d. Drs Van der Lee, [...]trokken was hij de [besc]hering en inventari[satie] van de Curaçaose [archiev]en, heeft aan de hand [van d]e bewaard gebleven [archiefst]ukken een zeer bruik[baar en z]o volledig mogelijk [overzicht] aangelegd van alle [plantag]es op Curaçao en hun [eigenar]en.

[Wie d]at iets wil weten over [de ges]chiedenis van een [bepaal]de plantage, hoeft niet [eindeloos] te zoeken in [akten], boedelbeschrij[vingen], hypotheekaktes en [...] maar op van ander[en] [...], maar kan vol[staan met] de door Van der [Lee geno]emde stukken te [raadpl]egen.

[Een] index op plantage[namen] en een op namen van de [eigenar]en, maakt opzoeken [bovendi]ens kinderspel. Een [uitge]breide literatuurver[wijzing] helpt de onderzoeker [...] dat vlak een flink [stuk v]erder op weg.

[Niet] alleen voor onder[zoekers m]aar de geschiedenis [van de] plantages op [*Plantages*] *op Curaçao en hun* [*eigenar*]*en (1708-1845)* een wel[kome] aanwinst, ook voor wie familie-onderzoek doet, is het boek een verrukking.

GOED VERZORGD

Het boek is zeer verzorgd uitgegeven op stevig papier, wat van belang is wanneer het boek intensief geraadpleegd moet worden. De afbeelding van een originele transportakte uit 1718 geeft de lezer een beeld van hoe een (in dit geval onbeschadigd en goed leesbaar) archiefstuk eruit ziet en van wat er zoal in ter sprake kwam. Aan de hand van een achterin het boek opgenomen kaart uit 1836 kan men met de nodige moeite de ligging van de diverse plantages achterhalen.

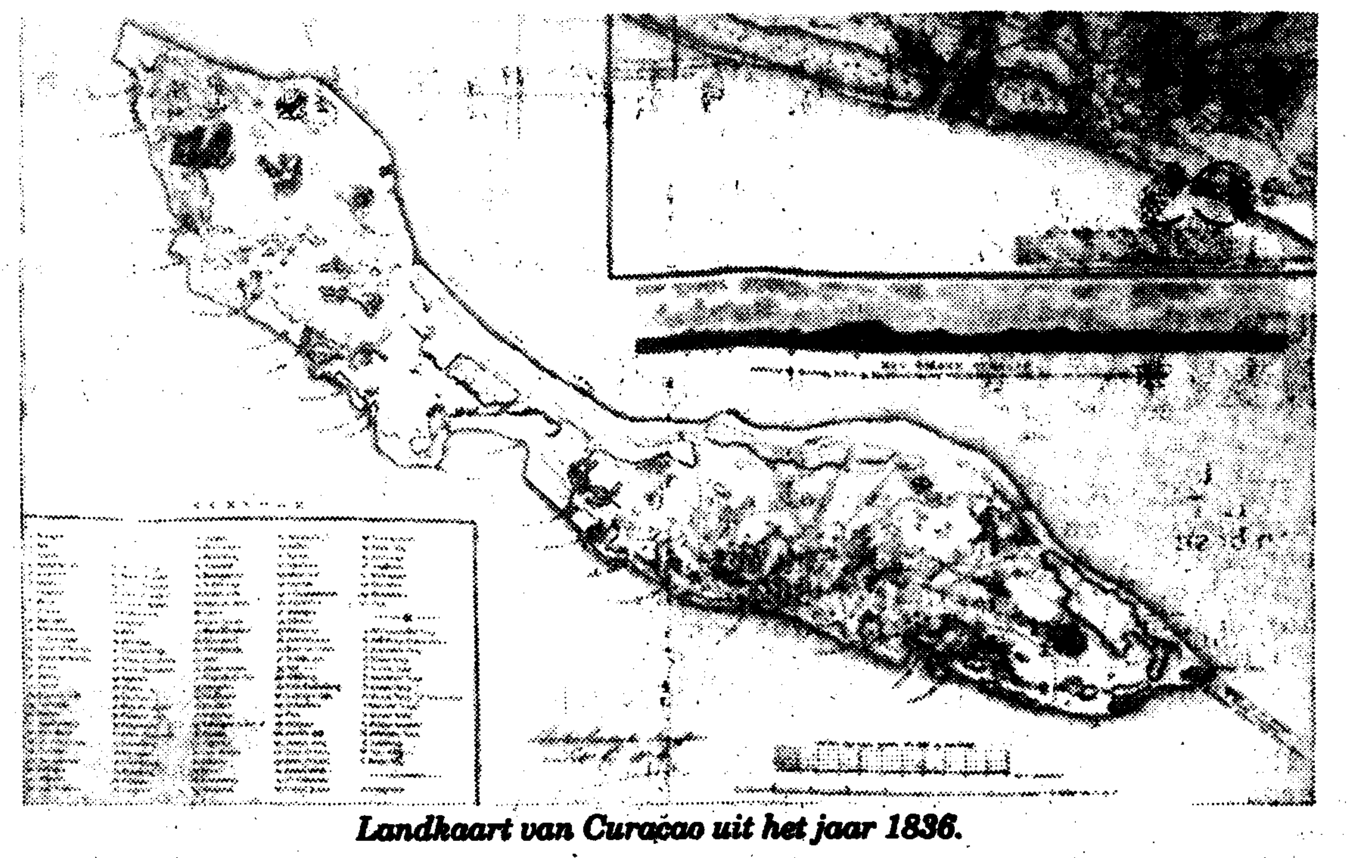
Dat laatste is zeker geen luxe. Wie denkt alles over plantages te weten, zal bij het doorbladeren van *Plantages op Curaçao en hun eigenaren (1708-1845)* al gauw tot de ontdekking komen, dat zijn kennis op heel wat punten behoorlijk tekort schiet. Want naast de nu nog bestaande plantages, zijn er in de loop der eeuwen heel wat geweest, die niet meer als zodanig bestaan of zijn opgenomen in andere, zoals bijvoorbeeld de plantages Granatenzorg, Berg Sinai, Bagade of Goed Heenkomen.

Daarnaast wijzigde ook de naamgeving van veel plantages zich in de loop der tijden. Wat wij nu kennen als Parera, heette vroeger Berg Carmel en het eerder genoemde Goed Heenkomen werd later Genoegen is 't al, om maar enkele voorbeelden te geven.

En om de zaak nog gecompliceerder te maken hadden verschillende plantages tegelijkertijd of in andere jaren ook nog dezelfde naam. Zo waren er meerdere plantages, die Welgelegen of Malpais heetten.

Een uitgave als *Plantages op Curaçao en hun eigenaren (1708-1845)* neemt heel wat hindernissen weg en maakt archiefonderzoek een stuk eenvoudiger. Het is dan ook te hopen dat anderen met het verschijnen van dit werk gestimuleerd worden tot het doen van hun eigen onderzoek. Want te onderzoeken is er nog genoeg!

Drs T. v.d. Lee Plantages op Curaçao en hun eigenaren (1708-1845) Leiden, Grafaria 1989, ISBN 90 800150 3 2.

Landkaart van Curaçao uit het jaar 1836.

Profeet in eigen land

Albert Helman over afscheid van Suriname

= door Wim Rutgers =

DE VAN SURINAME afkomstige maar zich kosmopoliet voelende Albert Helman (ps. van Dr Lou Lichtveld, Paramaribo 1903) blijft ondanks zijn inmiddels wel zeer hoge leeftijd op literair gebied nog steeds zeer actief. Nadat hij (opnieuw) van uitgeverij veranderde, publiceerde hij *Verdwenen wereld; verhalen en schetsen uit Suriname* bij In de Knipscheer, dat inmiddels al weer bijna vijftien jaar lang zo veel Antilliaans en Surinaams werk in zijn fonds heeft.

Helman mag zich dan kosmopoliet voelen, in zijn geschriften raakt hij niet los van zijn geboorteland. Met het klimmen der jaren zien we tevens hoe de felle politiek-maatschappelijke kritiek op dat land steeds meer plaats maakt voor een teder-persoonlijke nostalgie. Zoals een ouder wordend mens met vertedering een jeugdliefde idealiseert, omdat ze toch altijd wel een zwak plekje in de persoonlijke gevoelens is blijven innemen.

Verdwenen wereld is chronologisch van opzet. Verdeeld over vier afdelingen vertelt de schrijver allereerst vijf verhalen over de 'autochtonen', waarin Indiaanse paradijslegenden, [de botsing] met de Spaanse kolonisatoren, en de stammen zoals ze tot een aantal decennia geleden nog 'ongerept' in het binnenland woonden, waar Lichtveld ze als gast van diverse expedities bezocht.

Helman vertelt zijn eigen verhalen vanuit zijn persoonlijke herinneringen, maar doorspekt ze met vertellingen die de Indianen hem op zijn tochten naar het bos deden.

Zo draagt dit eerste deel van de bundeling (en later trouwens ook nog wel, maar minder) een sterk oraal karakter, waarin de gesproken en de geschreven letteren elkaar als het ware ontmoeten. Het is bekend hoe Helman zich altijd als verdediger van de Indianen heeft opgeworpen, een bevolkingsgroep die in Suriname nog wel eens vergeten dreigt te raken, 'terwijl het straks al vijfhonderd jaar 1992 is', zoals de slotzin van het boek luidt.

WEGBEREIDERS

Het tweede deel, 'Wegbereiders', bevat opnieuw vijf verhalen, die over andere bevolkingsgroepen gaan, maar vooral over de pioniers die wegen en hoogspanningsleidingen aanleggen door het bos, of het binnenland verkennen en in kaart brengen voor de westerse 'beschavings' invloed. Het Surinaamse binnenland speelt in veel werk van Helman een grote rol.

Daarbij is dan vaak, ook weer in deze bundel, het leidmotief: de botsing tussen westerse, stadse beschaving en het primitieve want nog in oorspronkelijke staat verkerende leven in het binnenland. Met al zijn westerse bagage en cosmopolitisme voelt Helman zich in de stad toch als in een westerse goudviskom en kiest, vanuit die als benauwend ervaren positie [...] niet persoonlijk en permanent voor 'het bos', maar hij [voelt] zich wel verdediger voor die mensen die er leven met de hun eigen beschaving (en die trouwens nog zijn voorouders zijn bovendien).

De bundel bevat in deze eerste afdelingen veel moois, maar misschien wel het ontroerendste verhaal is dat over de vliegtuigcrash van Fajks en Kappel in het binnenland van Zuid-Suriname, in welk verhaal hoofdpersoon Leo Stuger met zijn helpers de twee lijken in een recordtijd tweehonderd kilometer in een paar korjalen over de talrijke soela's van de Tapanahony naar Stoelmanseiland vervoert, zodat ze bij hun familie in de stad een waardige begrafenis zullen krijgen. De airstrip is nu naar deze Fajks genoemd.

HERINNERINGEN

De laatste twee afdelingen 'stad en ommelanden' en 'wie weet?' bevatten herinneringen aan het persoonlijke leven, zoals jeugdherinneringen en enkele andere aspecten. Het valt me op dat de toon hier verandert en dat ze van 'verhalend' geregeld in 'betogend en beschrijvend' overgaat. Ook de stijl verliest hier duidelijk aan kracht, met soms zelfs nietszeggende stoplappen. Er zijn ook hier nog wel enkele goede fragmenten, maar het geheel is duidelijk minder dan in het begin. Hier duikt ook de zeer kritische Lichtveld nog even weer op, zoals we hem van vroeger kennen.

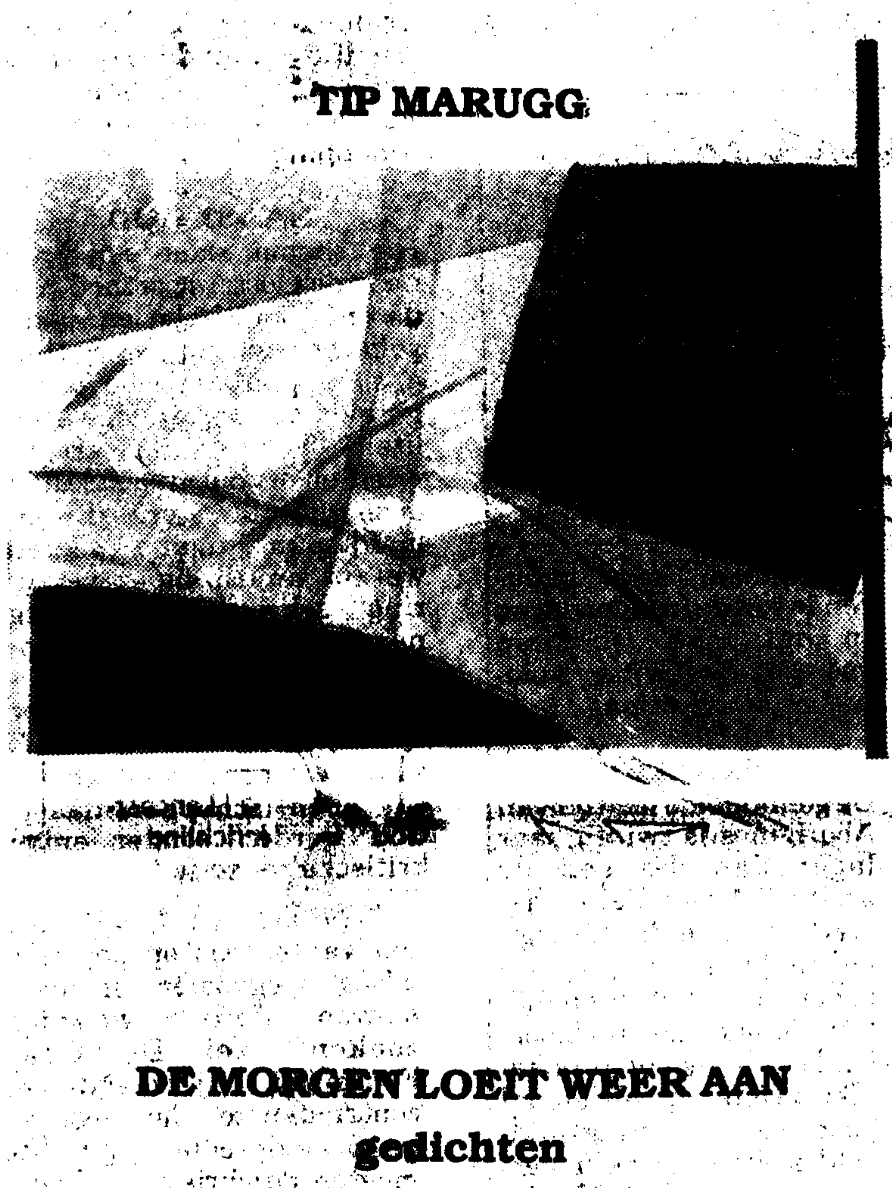
Helman neemt de complete, kritische afscheidsrede op die hij lang geleden en goed bewaard, op 5 december 1946 in Theater Bellevue uitsprak: let op die datum die nadrukkelijk vermeld wordt. Zijn bundel eindigt hij dan ook met een 'utopiërsdroom' en een soort credo:

'Vooruitzien naar de toekomst, moeten wij. Hopen en blijven hopen, tegen alle misdaad, alle tegenspoed in. En nooit wanhopen, maar waar wij ook zijn, met zijn allen, naar iedere plaats en best mogen, onze uiterste best blijven doen, om eens — de hemel geve dat het gauw moge zijn — de droom van een herleefd Suriname tot werkelijkheid te maken. Dit *blijft* onze taak tot het einde toe'.

Zo blijft kosmopoliet Lodewijk Lichtveld verbonden met het land waar zijn navelstreng begraven ligt. Hij dicht de schrijver Albert Helman daarbij een profetische taak toe, maar we weten hoe het met de profeten in eigen land sinds bijbelse tijden gesteld is.

Eigenlijk is deze bundeling illustratief voor Helmans oeuvre in zijn totaliteit. Zijn boeken (en dan zowel het proza als de poëzie) zijn sterk wisselend van kwaliteit, [...] Helman niet [...] te schrappen. Ook in deze verhalen en schetsen staan prachtige stukken, maar de auteur had in de laatste twee afdelingen een strengere keuze moeten maken. Het dan ontstane evenwicht in kwaliteit door de hele bundel heen, zou de eerste twee afdelingen, die ik zonder voorbehoud prachtig vond, nog meer glans gegeven hebben.

Albert Helman: Verdwenen wereld; Verhalen en schetsen uit Suriname. In de Knipscheer, Amsterdam, 1990, 224 pp. I.S.B.N. 90 6265 333 2.

Tip Marugg en Walter Palm

Poezie als delicatesse

door Carel de Haseth

EEN HANDBOL [...] geven is niet minder een opgave dan een komplete verzamelbundel samen te stellen. Alleen [...] het [...] daadwerkelijk te [...] met [...] Daar [...] niet alleen [...] schrijver, maar [...] mis-schien [...] ook voor de uitgever.

In relatief korte tijd verschenen er twee minibundels poëzie van Antilliaanse schrijvers, te weten *De morgen loeit weer aan* van Tip Marugg en *Palmblad, een kleine Curaçaose cyclus* van Walter Palm. De aanduiding mini-bundel slaat niet in eerste instantie op de inhoud van beide uitgaven: die is in beide gevallen kwantitatief weliswaar bescheiden, maar uit kwalitatief oogpunt in ieder geval [...] gaaf.

De morgen loeit weer aan bevat zijn gedichten, die eerder reeds verschenen in het tijdschrift Tirade (mei/juni 1976, nr. 215/216) aangevuld met één nog niet eerder gepubliceerd gedicht. Het zijn de gedichten waaraan de titel van Marugg's laatste roman werd ontleend en waarin in zekere zin een voorbode op deze roman is te beluisteren. Het laatste gedicht sluit als het ware dit hoofdstuk af:

de nacht heeft bloed gespuwd
en drupt een droef vaarwel
in de morgen na

Walter Palm's *Palmblad* bevat zeven gedichten, dus éentje meer dan in Marugg's bundel. En ook hier hebben we te maken met een uitgekiende keuze aan zuivere poëzie. Geen ballast, geen woord, geen beeld teveel. Een offer in de ware zin van het woord aan de lezer:

Bergen hebben
de horizon opgegeten.
De wind heeft
de bomen kaal gevreten.

Maar niet alleen aan de inhoud van beide bundels is zorg besteed, ook de vormgeving draagt bij aan het leesgenot. We hebben namelijk te maken met wat men pleegt te noemen bibliofiele uitgaven, uitgaven waarbij geen moeite gespaard werd om tot een uitgebalanceerd produkt te komen.

Walter Palm's bundel telt twaalf pagina's en meet amper acht bij tien-en-eenhalf centimeter. Daarmee past de bundel met gemak in één hand (of beter gezegd de palm van een hand). Het binnenwerk is gedrukt op zacht beige, je zou bijna zeggen levend papier in een sobere, maar smaakvolle typografie van Bob Verbeek, uitgever van *Klein Venetië, Curaçao in vroeger dagen* van Chris Engels en Johan v.d. Walle. Een lichtbruine omslag met op voor- en achterzijde in groen een afbeelding van een palm, omsluit de gedichten.

De bundel verscheen ter gelegenheid van de presentatie van *Klein Venetië*; de oplage van 200 exemplaren (waarvan 40 genummerd en gesigneerd) is bestemd voor verspreiding onder vrienden en relaties, zoals dat bij een bibliofiele uitgave (helaas voor de verzamelaar) vaak het geval is.

VERKRIJGBAAR

De morgen loeit weer aan is gelukkig wel in de handel, wat het de verzamelaar van Antilliana uiteraard een stuk makkelijker maakt om zijn kollektie te kompleteren. Waar de uitgever van *Palmblad* het zocht in een kleine uitgave, heeft Uitgeverij Verzameld Werk juist gekozen voor een zeer royale vormgeving: de afmetingen van de bundel bedragen twintig bij acht-en-twintig centimeter. Het binnenwerk bestaat uit 24 met de hand gezette en éénzijdig in boekdruk (in echt voelbare letters!) op Texlibris gedrukte en met garen ingebonden pagina's. Op het ook hier losse omslag is een eenvoudige kleurenlitho afgedrukt.

Alle 250 exemplaren voor de handel bestemd, zijn genummerd, terwijl daarnaast een negental exemplaren, gedrukt op de zeer toepasselijk Pannekoek genaamde papiersoort 'als suite met een los, gesigneerd drukvel verschenen', zoals het colofon vermeldt.

Het is hier niet de plaats om uitgebreid inhoudelijk op de opgenomen gedichten in te gaan. Niet alleen [...] de gedichten van Marugg eerder al en maakt het beperkte aantal gedichten in beide uitgaven een bespreking moeilijk, maar [...] een [...] voor de [...] lezer [...] de ware bibliofiel. Deze laatste laat geen kans voorbijgaan om zijn [...] een [...] dergelijke uitgave voor hem geldt naast de affiniteit met de schrijver en zijn werk ook het genoegen dat de vormgeving hem schenkt.

Tip Marugg: De morgen loeit weer aan, gedichten Nijmegen 1990, Uitgeverij Verzameld Werk. ISBN 90-72868-03-4.
Walter Palm: Palmblad. Een kleine Curaçaose cyclus. Aldus Uitgevers, 1990.

VEEL AANDACHT VOOR MILIEU

Wereldraad in schaduw Golfoorlog

Roep om nieuwe theologie

DE GOLFOORLOG overschaduwde de Algemene vergadering van de Wereldraad van Kerken, die tot 20 februari in de Australische hoofdstad Canberra werd gehouden. "We komen er niet onderuit daar op allerlei manieren mee bezig te zijn," aldus een van de leden van het Centraal comite van de Wereldraad, dr. K. Blei, scriba van de Nederlandse Hervormde kerk.

Hij was erg blij dat de vergadering (zo'n 950 afgevaardigden van 311 protestantse, Anglicaanse en orthodoxe kerken) doorgang vond. Zo'n vergadering is namelijk een unieke mogelijkheid om tijdens een conflict verzoenend op te treden. Secretaris-generaal dr. Emilio Castro verzette zich daarom tegen uitstel van de vergadering, onder meer met het argument dat er altijd oorlogen zijn geweest, wanneer de Assemblee ook samenkwam. Nu het Westen erbij betrokken is, zou er plotseling niet vergaderd kunnen worden. Daar wilde Castro, die het toch al niet zo op het Westen heeft, niets van weten.

VOOR WERELD

Ook een andere prominente Canberraganger uit Nederland, prof. Dr. B. de Gaay Fortman, was tegen uitstel. De oorlog zal volgens hem zeker de Noord-Zuid-verhoudingen beïnvloeden. "Hopelijk reageert de Wereldraad niet met politiekerige uitspraken in de trant van: 'wij betreuren de inval van Saddam Husayn in Kuwayt' of 'wij wijzen het Amerikaanse militaire ingrijpen af'. We moeten geen woord van de wereld, maar een woord voor de wereld spreken" aldus De Gaay Fortman.

De Wereldraad zou de Wereldraad echter niet zijn als er geen politieke zaken worden besproken. Blei is ~~van mening dat de Algemene~~ vergadering zich moet uitspreken over de Iraakse bombardementen op de burgerbevolking van Israel. Daarover had de Wereldraad angstvallig het zwijgen bewaard. Zelfs de paus heeft -- vijf dagen nadat Israel door de eerste Scud was getroffen --die aanvallen veroordeeld. "De zaak van Israel zit me hoog" aldus Blei. Hij maakte deze opmerking voordat de geallieerden in naam van de bevrijding van Kuwayt een schuilkelder bombardeerden in Baghdad waarbij tientallen burgers om het leven kwamen.

VIJANDBEELD

Een andere Hervormde gedelegeerde, moderamenlid J. de Boer-De Leeuw uit Amsterdam, wilde in Canberra juist de zaak van de Palestijnen aan de orde stellen. Zij stond wat dat betreft niet alleen. Gedelegeerden uit het Midden-Oosten en waarnemers van de Raad van Kerken uit dat gebied (MECC) hebben geprobeerd het door velen als pro-Palestijns beschouwde standpunt van de Wereldraad in een verklaring te doen vastleggen. Tenslotte is het nog geen half jaar geleden dat PLO-leider Yasser Arafat het bureau van de Wereldraad in Geneve zou bezoeken. Als gevolg van de inval van Irak in Kuwayt ging dat bezoek toen niet door.

De Gaay Fortman was er niet happy over dat het in Canberra tot een confrontatie tussen voor- en tegenstanders van een dialoog met de Islam zou komen. Binnen de achterban van de Wereldraad zijn weinig mensen die de Islam als de nieuwe vijand beschouwen. Bovendien is de dialoog harder nodig dan ooit, aldus 'Gereformeerde Bas'. Ook Castro keerde zich kortgeleden er fel tegen dat de Islam in de plaats zou komen van het inmiddels bijna verdwenen vijandbeeld van het communisme.

VERZOENING

Eerder is te verwachten dat Amerikaanse en Engelse gedelegeerden verzoening met christenen uit het Midden-Oosten gaan nastreven. Op de vorige Algemene vergadering, in 1983 te Vancouver, sloten christenen uit de Verenigde Staten en Midden-Amerika een verbond waarin ze elkaar beloofden te strijden voor een vreedzame oplossing van de conflicten tussen hun respectieve landen. Twee jaar later verzoenden Engelsen zich met hun Argentijnse broeders en zusters tijdens de vergadering van het Centraal comite in Buenos Aires. De oorlog om de Falkland-Malvinas-eilanden had een diep spoor tussen beide landen achtergelaten.

Na Uppsala 1968 (Gerechtigheid), Nairobi 1975 (Bevrijding) en Vancouver 1983 (Vrede) leek Canberra de 'milieu'-Assemblee te worden. Het thema 'Kom Heilige Geest, vernieuw de hele schepping' bood daartoe veel aanknopingspunten.

SCHEPPINGSTHEOLOGIE

Subthema 1 speelt in op de ecologische en economische rampen. Modernisering en ontwikkeling worden steeds meer symbolen voor uitbuiting en verwoesting, aldus de studiegids voor Canberra. De theologie heeft daar in zoverre schuld aan doordat de schepping werd losgemaakt van de Schepper. Het resultaat was de rechtvaardiging van technologische machten die over de natuur gingen heersen.

Daarom is het volgens deze Wereldraaduitgave van wezenlijk belang dat er een nieuwe Scheppingstheologie komt die de heelheid, de integriteit en de waarde van de hele schepping onderstreept. Zo'n theologie, die uitgaat van de Heilige Geest, opent vele perspectieven. De vrouwenbeweging, die de aanwezigheid van God vooral in de Geest ziet; de Geest staat ook centraal in het geloof van de Pinksterkerken en charismatische bewegingen; in de dialoog met aanhangers van de wereldgodsdiensten speelt de Geest een grote rol; de Bevrijdingstheologie leeft uit de Geest die de onderdrukte mensen nieuwe kracht geeft; de orthodoxe kerken hebben altijd de dynamische rol van de Geest benadrukt.

RECHTVAARDIGER

"Als zuster aarde lijdt, lijden de vrouwen ook. Geweld tegen de natuur is geweld tegen vrouwen en omgekeerd." (...) "Moeder aarde, moeder natuur -- dit is de universele aanduiding die de belangrijke verhouding van de vrouwen tot de natuur aangeeft."

Verder moet er een nieuwe opvatting van een houdbare schepping komen. Sociale gerechtigheid en ecogerechtigheid behoren bij elkaar. Er kan geen herstel van de schepping -- biosfeer, atmosfeer, hydrosfeer -- plaatsvinden zolang aan de armen hun aandeel in de rijkdommen van de aarde wordt onthouden. Dat laatste houdt in dat de wereldeconomie op een rechtvaardiger leest moet worden geschoeid.

Subthema 2 behandelde de bevrijdende rol van de Geest. Terwijl in het studieboek enerzijds de positieve ontwikkelingen van de laatste jaren worden genoemd (einde van het IJzeren gordijn, vrede in Angola en Namibie, terugtrekking van Sovjettroepen uit Afghanistan), wordt anderzijds gewezen op de gevolgen van de economische politiek van het westen voor de Derde wereld. Monetarisme, gigantische schuldenlast, politieke instabiliteit in Libanon en de Filippijnen, Franse kernwapenproeven in de Stille Zuidzee, de Amerikaanse politiek inzake Panama en Nicaragua. Verder heeft de twee jaar durende "Intifada in Palestina" een oplossing niet dichterbij gebracht.

Het ineenstorten van het communisme roept de vraag op naar nieuwe waarden. De centraal geleide economie kon niet aan de behoeften van de mensen voldoen, maar de geest van de vrije markt staat in schril contrast tot de Heilige Geest. "De geest van de vrije markt berooft de armen van het leven, de Heilige Geest geeft iedereen leven."

BELANGRIJKE VRAAG

Sub-thema 3 hield zich vooral bezig met de eenheid der christenen, zending als dienst van verzoening, de ontmoeting met aanhangers van andere godsdiensten en ideologieen en tenslotte het gesprek met de evangelische, Pinkster- en charismatische bewegingen. Het inzicht dat de geest in de hele schepping actief is, roept vragen op over de werkzaamhewid van de Geest buiten de kerk. "Of christenen de Geest ook moeten zoeken op plaatsen waar Christus niet als Heer wordt erkend, is een belangrijke vraag geworden" aldus het voorbereidend document.

Sub-thema 4 ging vooral over de vernieuwende invloed van de spiritualiteit, bij voorbeeld in zelfgekozen armoede of de Sabbathtraditie (zevende dag, Sabbathsjaar en jubeljaar) die heilzaam is voor mens en schepping.

NAAST GOD

Het thema slaat een brug naar de Oosterse orthodoxie, de charismatische en evangelische bewegingen, de New age, de feministische beweging en de roep om spiritualiteit. "Vernieuwing, creativiteit en ontplooiing staan in onze cultuur sterk in het middelpunt, maar ze voeren wel tot verarming en verzuring" schreef Mady Thung naar aanleiding van Canberra. "Het thema van Canberra bood een opening voor het fundamentele gesprek waartoe dat alles leidt. Opdat wij geen scheppers-naast-God worden zonder enige kritische reflectie."

"We kunnen beter alles dat vantevoren op papier is gezet, weggooien en daar samen nieuwe woorden zoeken" zei De Gaay Fortman. Hij voegde er echter aan toe dat woorden geen eindproduct zijn. "Ze moeten de christenen inspireren tot daden."

KERKS

De Wereldraad had ditmaal geen inspirerende, althans 'beroemde' sprekers uitgenodigd, zoals in Vancouver met Dorothee Solle en Allan Boesak. Het was opvallend dat er veel uit eigen kring was geput: 'oudjes' als de vorige secretaris-generaal dr. Philip Potter en de vroeger vice-voorzitter van het Centraal comite Pauline Webb die beiden ook in Vancouver een rol speelden, en lie vier van de zeven presidenten: Marga buhrig, Da Nita Barrow, bisschop Wi liam Makhulu en patriarch Ignatios IV (allen de zesti reeds gepasseerd).

Deze tendens sluit aan bij de 'kerkse' instelling van de huidige secretaris-generaal Emilio Castro. Hij probeert zo veel mogelijk aansluiting bij de lidkerken te vinden en niet, zoals zijn profetisch ingestelde voorganger Philip Potter, bevrijdingsbewegingen of aktiegroepen als motor van de oecumenische beweging te gebruiken.

Een Duitse werkgroep maakte al eerdre duidelijk dat men van de Wereldraad een verplichtende keuze voor gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping verwcahtte. Dit initiatief, in het Vancouverrapport nog maar in de kleine lettertjes te vinden, heeft de laatste jaren de meeste aandacht getrokken. Na een goed verlopen Europese bijeenkomst in Basel 1989 kwam er een rommelige wereldwijde vergadering, vorig jaar in Seoul. De samenwerking met de Rooms-katholieke kerk leed onder een slordige voorbereiding aan Wereldraadkant en huiver bij Rome voor invloed van niet-kerkelijke bewegingen en groepen.

Door de Golfoorlog is meer dan ooit gebleken hoe actueel het conciliair proces is, zegt Blei. De aandacht voor schepping en milieu verwijst direkt naar de olie in de Perzische Golf. "En verder kunnen we in het licht van de Golfoorlog de vraag stellen wat onze verklaringen over ontwapening en vrede waard zijn."

...keuze voor sociale gerechtigheid...

Door Wereldraad erkend

Aborigines genegeerd

CANBERRA - Aborigines, de oorspronkelijke bewoners van Australie, hebben een belangrijke rol gespeeld tijdens de openingsplechtigheid van de Wereldraadvergadering in Canberra. Met een reinigingsrite begroetten zij namelijk de deelnemers bij het binnenkomen van de meditatietent. Zo werd er een verband gelegd tussen de cultuur van de Aborigines, christelijke reinigingsriten en het reinigende vuur van de Heilige Geest.

Verder vond er tijdens de openingsdienst nog een symbolische handeling plaats, waarbij de Wereldraad de Aborigines als de eerste bewoners van Australie toestemming vroeg de vergadering in dat land te houden. In de taal van de Aborigines betekent Canberra ontmoetingsplaats. Voor de komst van de kolonisten noemden de aborigines hun land "Het land van de Geest". De Wereldraad heeft Canberra als ontmoetingsplaats gekozen voor de zevende algemene vergadering, die het thema had 'Kom Heilige Geest, vernieuw de hele schepping'.

Ook tijdens de vorige algemene vergadering in Vancouver vroeg de Wereldraad de oorspronkelijke bewoners, in dit geval de indianen, om toestemming voor het houden van de vergadering. De campus van de University of British Columbia was ooit heilige grond van de indianen.

PAS IN 1988

Van de ruim zestien miljoen Australiers is 1,4 procent Aboriginal, 228.000 volgens de volkstelling van 1986. Toen in 1780 Australie door kapitein James Cook werd 'ontdekt', waren er naar schatting 750.000 Aborigines. 'Terra Nullius' - een leeg land zonder bewoners, was het oordeel van Cook, hoewel hij Aborigines had ontmoet. Omstreeks 1930 was hun aantal tot 30.000 gedaald, grotendeels het gevolg van massamoord en ziekten uit Europa.

Pas in 1988, toen het teehonderd-jarig bestaan van Australie werd gevierd, erkende de regering officieel het feit dat Aborigines reeds gedurende tienduizenden jaren in het land woonden voordat de Britse kolonisten arriveerden.

PROTEST

De gemiddelde leeftijd van Aborigines is twintig jaar lager dan die van de andere Australiers; het sterftecijfer onder Aborigineskinderen is driemaal hoger dan het landelijk gemiddelde; de werkloosheid onder de oorspronkelijke bevolking is driemaal hoger terwijl ze gemiddeld slechts de helft verdienen van wat de blanke Australiers beuren.

De kerken in Australie zetten zich steeds meer voor het lot van de Aborigines in. Het programma ter Bestrijding van het Racisme (PCR) van de Wereldraad van Kerken hield in 1988 een breed opgezette conferentie over racisme in Australie. Veel kerken en christenen weigerden in 1988 aan de festiviteiten ter gelegenheid van tweehonderd jaar Australie mee te doen. Zij schaarden zich achter het protest van de Aborigines, voor wie in de programma geen plaats was.

fotosuggesties: emilio castro, foto nu misschien boven water gekomen?
misschien foto van aborigines (vroeger aboriginals? uit australie
fotos van golfoorlog
beeld van pinkster groep (hiep hiep hoerakerkjes)
beeld van een minderheidsgroep (kaste india, of wat dan ook)

KOPPEN bij deze kerk en wereld aflevering: 4 kol: kap.VEEL AANDACHT VOOR MILIEU ~~curs Wereldraadbijeenkomst~~ staat in schaduw van Golfoorlog Roep om nieuwe theologie

curs:Wereldraad secretaris over oecumene: Gezamelijke houding tegenover de wereld

2 KOLKADER: curs:Door Wereldraad erkend Aborigines: genegeerd

Wereldraad secretaris over oecumene

Gezamelijke houding tegenover de wereld

GENEVE - Oecumene moet volgens dr. Emilio Castro niet langer als een interkerkelijke zaak worden gezien, maar als een "gemeenschappelijke houding tegenover de wereld". De kerken moeten de spelregels van de wereld veranderen, zo meent de secretaris-generaal van de Wereldraad van Kerken in een vraaggesprek met het Duitse persbureau EPD.

De 'tegenstander' van de protestanten is niet langer de Rooms-katholieke kerk, maar de samenleving die de kerk niet meer begrijpt. Met het oog op "de nieuwe missionaire situatie" in Europa staan protestanten en Roomskatholieken op schouder aan schouder, aldus Castro. Hij noemt het "tragi-komisch" en "een schande" dat de kerken proberen vijanden naar de onderhandelingstafel te brengen, maar tegelijkertijd niet in staat zijn gezamenlijk aan de Tafel des Heren het Avondmaal te vieren.

Emilio Castro

EIGEN GANG

Het gaat de kerken in hun onderlinge betrekkingen niet zozeer om theologische vragen maar om gezag en macht. Langs die weg komen ze echter geen stap verder, omdat de kerkleden toch hun eigen gang gaan, aldus Castro, die bijvoorbeeld denkt aan gemengde huwelijken tussen protestantse en Rooms-katholieke partners. De mensen aan de basis moeten door hun ongeduld de kerkelijke leiders ertoe dwingen sneller besluiten te nemen.

Castro hoopt dat de Assemblee in Canberra nieuwe initiatieven ten gunste van de onderdrukte minderheden tot gevolg heeft. Daarbij moeten niet alleen de christenen worden geholpen, maar ook mensen die in een kastenmaatschappij leven of de oorspronkelijke bewoners (Aborigines) van Australie.

Mozes en Aronkerk heropend:

Kasplantje goede relaties christenen, joden en Islam

AMSTERDAM - "Moslims, joden en christenen moeten er alles aan doen dat het kasplantje van hun goede onderlinge verstandhouding niet wordt vertrapt door de dreunende laarzen van de oorlog." Met deze openingswoorden maakte coordinator Jan Ruijter van het Mozeshuis in t Amsterdam duidelijk dat 'de Mozes' niet buiten de actualiteit wil staan.

Hij zei dit bij de feestelijke heropening van de ernaast gelegen 150 jaar oude Mozes en Aaronkerk, die grondig is gerestaureerd. De kerk is stijlvol geworden zonder deftig te zijn, aldus Ruijter, die de hoop uitsprak dat deze bereikbaar blijft voor eenieder die schuilen wil of wil samenscholen.

Aan het eind van de jaren '60, toen de stad op zoek was naar een maakbare samenleving, werd op de plaats van de pastorie het Mozeshuis gebouwd. De kerk, waar geen 'gewone' kerkdiensten meer worden gehouden, werd een plek van bezinning, aula en een vrijplaats, zo zei de toenmalige pastoor Th. Duindam.

WAO-ers, buitenlanders, etnische minderheden, mensen met AIDS, zwervers, vluchtelingen, zigeuners -- voor hen allen is er plaats in het Mozeshuis. Ruijter zei in dit verband dat onze democratie als eerste taak de bescherming van de minderheden heeft.

BEATRIX PRESENT

Koningin Beatrix, die de feestelijkheden bijwoonde, liet zich eind 1989 in het Mozeshuis over drugsproblemen voorlichten. Ditmaal maakte ze een optreden mee van het Vuilharmonisch orkest, samengesteld uit bewoners van de Walenburg I en II, tehuizen van de hulp voor onbehuisden. Een van de leden bood "onze lieve koningin" een video-band met "vele uren prachtige muziek" van dit door en door Amsterdamse orkest aan.

Zoals het klokje thuis tikt...

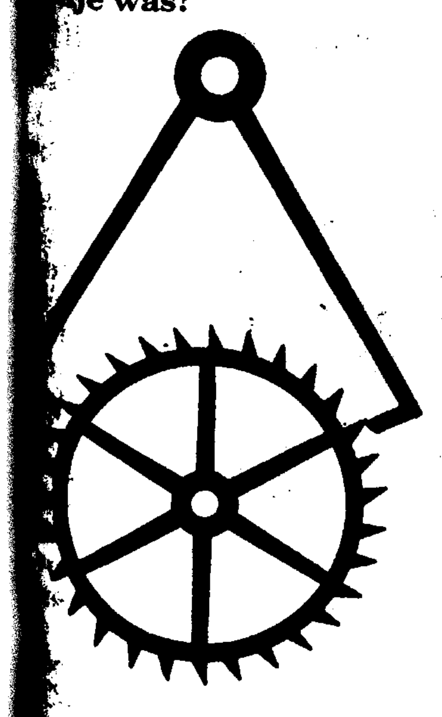
Expositie belicht fenomeen tijd op spectaculaire wijze

ZOALS HET klokje thuis tikt, tikt het nergens. t tijd komt raad. Er is een tijd van komen, er is tijd van gaan. Het gevecht tegen de tijd. Het zal tijd wel duren. Tijd is geld. Gezelligheid kent tijd. Dan vliegt de tijd. En zo kunnen we een e doorgaan.

n, dagen, maanden, jaren, vlieden als een schaduw n...

is tijd? Waarop is onze tijdmeting gebaseerd? rom herinneren we ons het verleden en niet de omst? Welke tijdscycli onderscheiden we in flora auna.

willen dat het klokje thuis anders tikt dan elders. gezegde met zo'n diepgang roept allerlei vragen Want hoe zat dat eigenlijk toen er thuis nog geen je was?

Wanneer de behuizingen vorsten en heersers, van enten en geleerden en beschouwing blijven, nen we stellen dat dat je pas vanaf het einde de 18de eeuw zijn cht begint te maken in woningen van de burgerij. duurt dan nog lang voor eiders en dagloners zich het bezit van een eigen werk kunnen beroepen. de landman klepte het lus in de verte, in de klonk de roep van de htwacht en aan boord van epen sloegen de glazen. e loop van de geschiedenis voegden fabrieksfluiten bij de kerkklokken. Zandrs bepaalden de werken in de 14de eeuwse strie, geavanceerde appaur registreert en erst thans de werktijden personeel in bedrijven.

INVALSHOEKEN

ens de tentoonstelling 'De e Tijd' welke onlangs in terdam opende, wordt fenomeen 'tijd' vanuit rdere invalshoeken cht en wordt een overgegeven van de ideeën rschillende culturen over ontstaan en de meting tijd in het verleden, n en toekomst.

zijn vier hoofdthema's: neting, tijd in fysica, tijd e natuur en tijd in de tschappelijke samen. Die vier thema's zijn er uitgewerkt in deelonstellingen.

moderne tijdmeting is eerd op atomaire ceastandaard en is daaronafhankelijk van urlijke' tijdsaanduien zoals dag, nacht, sei of jaar. Met andere den: 'tijd' is tegendig een produkt van de ine.

de mens voortdurend is geweest om 'grip' te n op het fenomeen 'tijd' t onderwerp van de 'historische tijdmeting'. eer we Stonehenge in land beschouwen als een de eerste zogenaamde dermegalieten', strekt oektocht zich uit over periode van ca. 8000 Hcewel er nog veel en overblijven, is gs vrij overtuigend aannd, dat Stonehenge ikt werd voor astronomische doeleinden en misschien ook voor het berekenen van een kalenderjaar van zestien maanden. Elf daarvan zouden uit 23 dagen, vier uit 22 en één uit 24 dagen bestaan: totaal 365 dagen, als nu.

De hoek van inval van het zonlicht bij de midzomer- en midwinter-zonnewende, was één van de middelen waarmee deze kalender werd berekend.

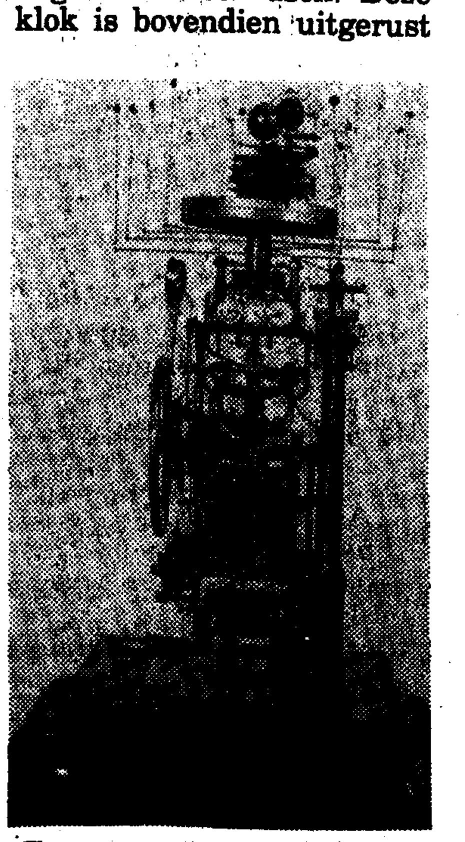
WATERKLOKKEN

De ontwikkeling van waterklokken vanaf de 16de eeuw v.Chr. is eveens een belangrijke fase in de geschiedenis van de tijdmeting. Deze instrumenten werden onder meer in Babylon en Egypte gebruikt tijdens bewolkte dagen en nachten wanneer het niet mogelijk was om de tijd te bepalen met behulp van zon en sterren.

Het toppunt in waterkloktechniek is wel de vier meter hoge kasteelwaterklok van Al-Jazari uit het eind van de 12de eeuw n.Chr., waarvan een reconstructie is gemaakt volgens beschrijving van de oorspronkelijke ontwerper.

Het overzicht vervolgt met kalenders en zonnewijzers uit culturen in Azië en de ontwikkeling van het mechanische uurwerk in Europa.

Reconstructies van de planetaire klok van Richard af Wallingford en van Giovanni dei Dondi's astrarium, beide 14de eeuwse klokkenmakers, waren voor het eerst in Nederland te zien. Verder een astronomische klok van de Fransman Paul Pouvillon, die niet alleen de officiële uren, minuten en seconden aangeeft, maar ook de ware zonnetijd, het tijdstip van zonsopgang en ondergang, maand, seizoen en het teken van de dierenriem, maandagen en maanfasen. Deze klok is bovendien uitgerust met een planetarium.

Een astronomische klok van Paul Pouvillon, die de officiële uren, minuten en seconden aangeeft, de ware zonnetijd, het tijdstip van zonsopgang en ondergang, maand, seizoen, het teken van de dierenriem, de maandagen en de maanfasen. De klok is tevens uitgerust met een planetarium (1930-1939).

In de laatste 150 jaar hebben tal van technologische en sociaal-economische ontwikkelingen het aanzien van de tijd en de meting ervan drastisch veranderd.

De verspreiding van de tijd kwam eerst goed op gang toen de telegrafie de mogelijkheid opende om signalen snel over grote afstand te verzenden. Daardoor konden in fabrieken, banken en stations systemen worden geïnstalleerd voor uniforme tijdaanwijzing. Deze ontwikkeling, die heeft geresulteerd in o.m. radiotijdseinen en de telefoontijddienst (160) is in de 19de eeuw begonnen met tijddiensten met tijdballen t.b.v. de navigatie.

De ontwikkeling van de industrie en de toenemende behoefte aan communicatie hebben in belangrijke mate standaardisatie nodig gemaakt. Telegraaf- en spoorwegmaatschappijen moesten werken met standaardtijden, eerst op nationaal niveau en later ook op internationaal niveau na de invoering van het tijdzonesysteem.

De reiziger naar verre streken kan de wereldtijden aflezen op de borden in de vertrekhallen van internationale vliegvelden. Maar in de dagen van de trekschuit had iedere stad zijn eigen tijd. Zelfs Nijmegen en Amsterdam verschilden.

KWARTSKLOK

Van de vele verbeteringen in de techniek van de tijdmeting spreekt de ontwikkeling van de kwartsklok in de jaren twintig van deze eeuw nog met meest tot de verbeelding. Deze ontwikkeling was oorspronkelijk het gevolg van de behoefte aan goede frequentiestandaarden voor de radiocommunicatie, maar heeft geleid tot betrouwbare klokken voor legio toepassingen en uiteindelijk tot de atoomklok die in nauwkeurigheid zijn weerga niet heeft. Een goede kwartsklok is ongeveer 10.000 maal zo nauwkeurig als het slingeruurwerk dat Christiaan Huygens in 1655 uitvond. En in de afgelopen vijftig jaar is die precisie door de ontwikkeling van de atoomklok nog eens 1000 maal vergroot.

Sinds Einstein weten we dat de tijd naast de drie dimensies van de ruimte, de vierde dimensie is van ons heelal. 'Tijd' staat op gelijke voet met 'ruimte'. Wij kunnen afstanden in tijd meten met precies dezelfde maat als afstanden in de ruimte. Een 'lichtjaar' noemen we de afstand die het licht in één jaar aflegt.

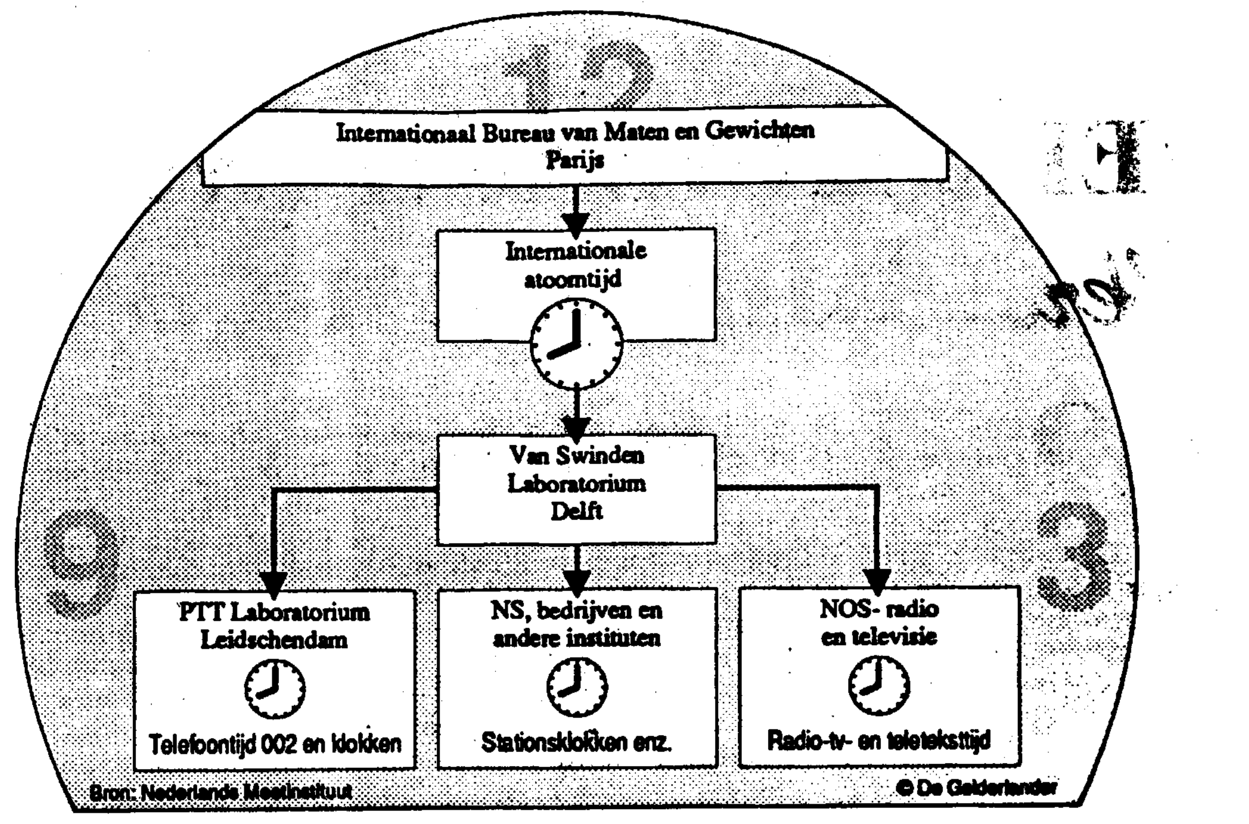
Een ander belangrijk aspect van 'tijd' is dat de tijd voor ons gevoel 'voorbijgaat'. Of zoals de oude Grieken zeggen, 'stroomt' (pantha rei:alles stroomt). Wij herinneren ons het verleden. Aan dat verleden kan niets meer worden veranderd. Wij hebben er geen invloed op. Dat geldt wel voor de dingen die komen gaan. De toekomst dus. Toch is er geen (natuur)wetmatigheid die zegt dat de tijd 'beweegt'.

In theorie is het mogelijk dat de tijd terugloopt, maar in de praktijk is het zo onwaarschijnlijk dat het in feite is uitgesloten. Het fenomeen kan worden gedemonstreerd met behulp van video's en computerdemonstraties.

'Tijdfossielen' zijn boodschappen van zeer vroege stadia van ons heelal, zoals de Glanerbrug meteoriet, ongeveer 4,6 miljard jaar oud en een waterstofkolom, afkomtig uit de tijd dat het heelal een tienmiljoenste seconde jong was.

Welke rol 'tijd' speelt in flora en fauna kan men zien in een opstelling waarbij planten op een langzaam lopende band beurtelings sterke lampen en donkere tunneltjes passeren. De planten ontwikkelen daardoor een dag-en-nacht ritme in het laten zakken (donker) en weer strekken (licht) van de bladeren. Wordt een tunneltje weggelaten, dan gaan de bladeren toch naar beneden. De plant lijkt te 'weten' wanneer het donker moet worden.

U ken toch ook het beeld uit de Bijbel, van een vogeltje dat één keer per eeuw zijn snavel scherpt aan een berg van tien kilometer hoog. Door het slijpen zal de berg op den duur geheel weggesleten zijn. Wanneer dat gebeurd is zijn er zo'n 10 tot de 34ste seconden verloren. U weet nu ongeveer hoe laat het is...

'Courseware' nieuw begrip in de computerwereld

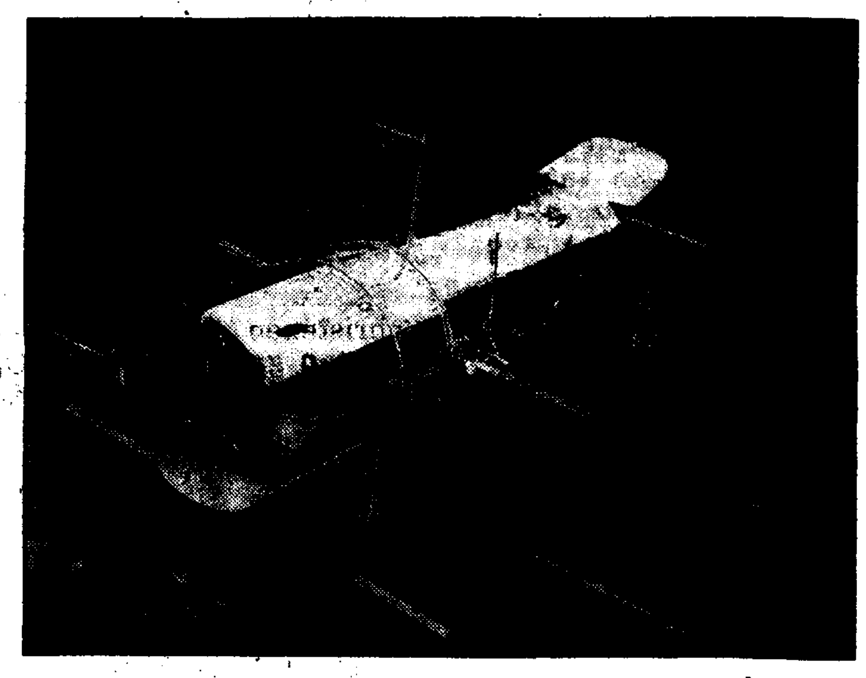
ER IS EEN nieuw begrip toegevoegd aan het toch al zo rijke vocabulaire van de computerwereld. Naast hardware (apparatuur) en software (programmatuur) bestaat er nu ook *courseware*. In de Van Dale staat het nog niet, maar het woord komt over enige tijd vast wel in de automatiserings vakboeken. Onder courseware wordt verstaan: computerprogrammatuur die bedoeld is voor onderwijskundige doeleinden. Er is zo langzamerhand aardig wat van die educatieve software. Daarbij moet zeker niet alleen worden gedacht aan programma's voor het basisonderwijs, maar ook aan software voor het middelbaar en hoger onderwijs. Computerondersteund onderwijs (COO) is in opmars, niet uit modernisme, maar omdat automatisering ook in het onderwijs zoveel uitstekende diensten kan verrichten. Een computer kan immers een uiterst geduldige repetitor zijn, die de leerling of student met grote nauwkeurigheid kan begeleiden bij het doorworstelen van de stof. Met die apparatuur alleen, de hardware, ben je er echter bij lange na niet. Het nut van computer ondersteund onderwijs valt of staat volledig met met de programmatuur; de courseware dus in dit geval. Een slecht onderwijspakket wordt er immers zeker niet beter van als het via een monitor aan de student wordt aangeboden.

HELE VRACHT

Voor diverse takken van onderwijs blijkt er een hele vracht aan educatieve software te bestaan. Een prima voorbeeld is het pakket 'Basis wiskunde' dat ontwikkeld is door docenten van de deeltijd heao van de Haagse Hogeschool, in samenwerking met de Universiteit Leiden. Dat pakket is bedoeld om hbostudenten die niet over voldoende voorkennis bezitten op het gebied van de wiskunde zelfstandig te laten oefenen met de basisstof. Een ander voorbeeld is het COO-programma 'Inleiding in het Privaatrecht', bedoeld voor heao- studenten. Maar ook computer-ondersteunendecursussen rond thema's als bedrijfsadministratie, industriële robots, plantaardige produktie, elektronica en elektriciteitsleer, dierproeven zonder proefdieren, sociale zekerheid, statistiek of efficiënte besluitvorming en nog heel wat andere zaken meer, worden in het pakket besproken.

De complete informatiekit, die te bestellen is bij Courseware Midden-Nederland in Utrecht kost 90 gulden (Ned.)

Astronauten gaan Hubble repareren

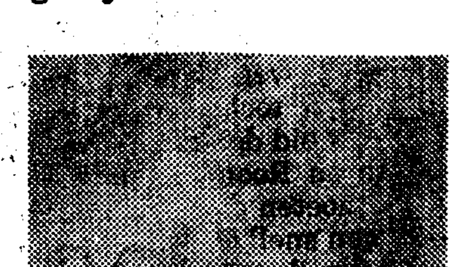

In '93 gaan ruimtevaarders met een space-shuttle omhoog om de ruimtetelescoop Hubble te repareren.

ONDER DE operatienaam COSTAR wil de NASA ruimtevaarders tijdens een shuttlemissie in 1993 correctiespiegeltjes laten aanbrengen in de Hubbel Ruimte Telescoop. De vooraf niet beproefde hoofdspiegel van dit instrument vertoont door een te vlakke montage afwijkingen, waardoor de beelden minder scherp zijn dan zou moeten. De correctieset bevat vijf paar postzegel-grote geslepen spiegeltjes, die de via hoofdspiegel en secundaire spiegel binnenkomende beelden onderscheppen en corrigeren voor ze de foto-apparatuur bereiken. Naar verwachting zal het scheidend vermogen van de zwakke objectencamera (de Europese bijdrag aan de Hubble) daardoor drie keer zo groot worden en ongeveer 95 procent van het haalbare bereiken. Ook gaan de ruimtevaarders de groothoekcamera van de Hubble vervangen door een nieuwere versie, die in staat is betere foto's te maken van bijvoorbeeld quasars en melkwegen in wording. Tenslotte moeten zij de zonneschermen, die voor de energievoorziening van de Hubble zorgen, vervangen of repareren. Deze schermen zetten uit en krimpen door hitte en kou, wat trillingen veroorzaakt die een ongunstige invloed hebben op de werking van de instrumenten. De NASA acht COSTAR de goedkoopste en doelmatigste aanpak van de Hubble-problemen. Er was ook voorgesteld de ruimtetelescoop voor reparatie terug te halen naar de aarde om ruimtevaarders een correctiespiegel van drie meter doorsnee te laten aanbrengen voor de hoofdspiegel.

Groen en water koelen Expo '92

GROEN EN water moeten zorgen voor natuurlijke koeling op de wereldtentoonstelling Expo '92 die volgend jaar van 20 april tot 12 oktober in Sevilla wordt gehouden. In deze Zuidspaanse stad kan het zomers knap heet zijn, maar de organisatoren verwachten dat de combinatie planten, bomen en irrigatie de temperatuur op zo'n zestien graden lager kan houden. Op de Isla de Cartuga is de inrichting van het expositieterrein inmiddels begonnen. De parkeergelegenheid wordt voorzien van pergola's met 27.000 klimplanten en op het terrein van Expo '92 komen 350.000 bomen en planten en 35 kilometer heg. De oppervlakte aan groenvoorziening wordt totaal vijftig hectare, wat evenveel is als de opstallen in beslag zullen nemen. De tentoonstelling krijgt verder twaalf koeltorens van dertig meter hoog en het terrein voor openbare evenementen wordt koel en vochtig gehouden via bodemirrigatie (onder- en bovengronds), verstuivers en watergordijnen.

Ontdekking in Brits hospitaal

Ultrageluid voor bestrijding tumoren

NAUWKEURIG gerichte stoten met gebundeld ultrageluid, die hitte in het getroffen weefsel veroorzaken, kunnen in ratten tumoren vernietigen. Onderzoekers van het Royal Masden Hospital in Londen hopen dat deze anti- kankertechniek over een jaar ook bij mensen toepasbaar is. Dit meldt het Britse wetenschappelijk blad New Scientist. Volgens de uitvinders kan worden volstaan met dagbehandeling van de patiënten. Er hoeft niet te worden gesneden en chemotherapie is onnodig. Zij verwachten dat deze nieuwe techniek zich zal lenen voor verwijdering van de meeste soorten tumoren.

Het geluidsapparaat is voorzien van een lens die de geluidsgolven in het brandpunt (te behandelen plaats) concentreert, net zoals een brandglas dat doet met zonlicht. Ook zijn experimenten gaande met een bolvormig apparaat waarbij geen aparte lens nodig is. Door het in beweging te brengen, wekt het gebundelde geluid in het tumorweefsel snel een temperatuur van 80 graden Celsius op. Een 'geluidsschot' duurt enkele seconden en kan net zo vaak worden toegediend tot het weefsel is vernietigd. Het kan zo precies worden gericht, dat omliggend weefsel geen enkele schade ondervindt. De onderzoekers bekijken thans of het mogelijk is leverkanker te bestrijden met ultrageluid. Zo ja, dan zou dat vooral een uitkomst kunnen zijn voor patiënten met uitzaaiingstumoren in de lever, die afkomstig zijn 20van gezwellen elders in het lichaam. Deze mensen zijn doorgaans zo ziek dat ze een zware operatie niet zouden overleven. Longkanker op deze wijze bestrijden gaat niet, want het ultrageluid dringt niet door lucht of bot. Bij hersentumoren zou de behandeling wat ingrijpender moeten zijn, omdat eerst het stuk schedeldak boven het gezwel moet worden weggehaald.

Korte metten met arme Amerikaan

Regilio Tuur kan zelfs King Kong aan

ROTTERDAM - Inmiddels is hij alweer thuis, arme Steve Whetstone uit Miami. Op stel en sprong was de 28-jarige Amerikaan daags voor het profboksgala in het Rotterdamse Ahoy ingehuurd als stand-in voor een partij tegen ene Regilio Tuur.

'Niks wist ik van die knul af', aldus Whetstone. 'Mijn manager vertelde mij niet meer dan dat ik een paar leuke centen kon pakken in Nederland. Die *son of a bitch*, het eerste wat ik doe is hem de laan uitsturen'. 'Hij wist mij zogenaamd niets te vertellen over mijn tegenstander. Ja, hij was snel, mar hij miste een eindstoot, zei-ie. Maar wat hij achterhield was dat het ging om een in New York geschoolde bokser die op de Olympische Spelen de wereldkampioen eruit had geslagen. Ik hoorde dat echter pas toen het al te laat was'. En aldus gebeurde het dat de tegen een bestaansminimum vechtende kleine huisschilder uit Miami, na eerder acht uur in het vliegtuig te hebben gezeten vanuit Florida, op zijn eerste dag in Nederland na vier minuten alweer volstrekt murw geslagen buiten de ring stond. Als kanonnevlees bleek hij ingehuurd, en als zodanig werd hij ook behandeld door zijn opponent.

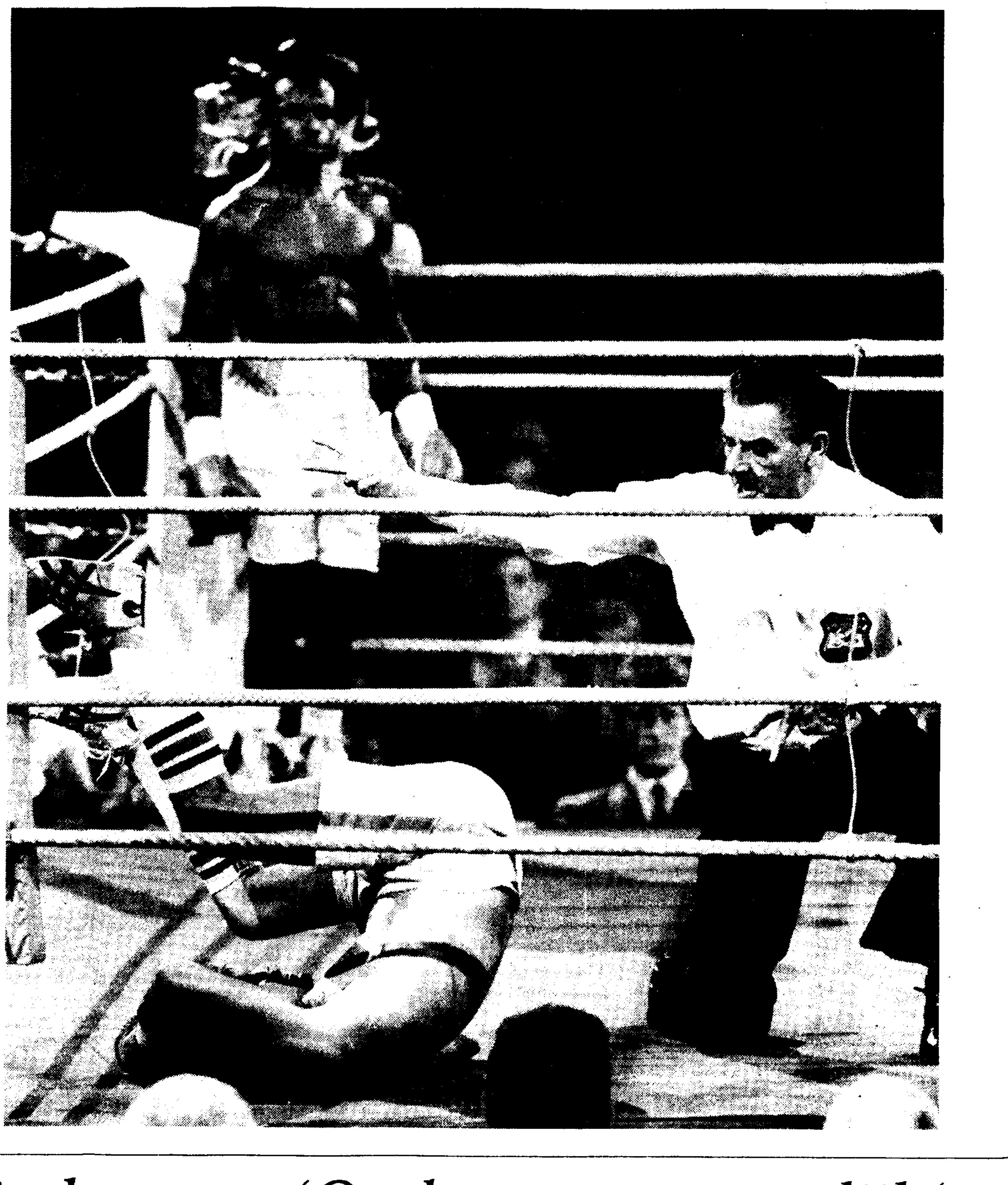
'Dokter, alstublieft, ik weet dat u uw werk moet doen, maar het doet zo verdomde pijn', klonk het vanuit het geteisterde gelaat van de kansarme Amerikaan. Maar ook de ringarts kende geen genade en duwde tot vervelens toe ijsblokjes in de ogen van de vedergewicht om de enorme zwellingen te doen slinken. 'Vanaf de eerste klap wist ik dat ik kansloos was. Die Tuur sloeg mij waar hij mij hebben wilde. Wat een killer. Maar nogmaals, mijn manager heeft mij willens en wetens belazerd. Nee, het gaf niets dat ik een paar kilo te zwaar was, zei hij. Dat boksen in Nederland stelt toch niets voor...'

Terwijl in de belendende kleedkamer de gebruikelijke vreugdetaferelen rond Tuur afspeelden, bleef het in de kleedkamer van Whetstone akelig stil. Of het 't wel waard was geweest om zo afgetuigd te worden door een tegenstander werd hem gevraagd. 'Luister, ik ben een grote jongen. Ik heb thuis vier monden te vullen, dus dan moet je wel eens een risico nemen voor wat extra vlees op tafel. Maar tegen deze jongen kon ik geen kant uit. Nog nooit kreeg ik zo'n pak slaag, en nog nooit leed ik zo'n pijn. Allemachtig wat kreeg ik op mijn duvel. Ik wist dat ik eruit geslagen zou worden. En op de verzorgers in mijn hoek hoefde ik ook al niet terug te vallen. Dat waren twee Fransen, die mannen kende ik niet eens. Bovendien verstond ik ze ook niet'.

Van enige passie t.a.v. zijn vernederde tegenstander bleek na afloop bij Tuur geen sprake. Natuurlijk had ook hij meteen na de entree in de ring van die trieste Amerikaan in die gekke flanellen onderbroek ("Thuis heb ik een echte kampioensbroek van glimmend rood satijn, maar ik wilde als underdog de ring in, om er als een kampioen uit te stappen', zou Whetstone zich later weten te herinneren) wel onderkend dat er iemand anders voor hem aantrad dan de Franse topper Jean Baptiste Mendy. Die tegenstander had op het laatste moment afgezegd. 'Maar geloof mij, ook die Mendy had ik er binnen een paar ronden uitgeslagen', aldus Tuur. 'Ik ben momenteel zo ongelooflijk sterk, dat ik het idee heb door niemand meer tegengehouden te kunnen worden. Het is heerlijk je zo te voelen. Mijn manater remt mij steeds af, maar zelf heb ik het gevoel dat het niet snel genoeg kan gaan'.

Dientengevolge blikte Tuur alvast vooruit naar de toekomst. 'Voor het einde van het jaar wil ik voor de Europese titel hebben gebokst of om de titel van de staat New York. Ik ben in korte tijd zoveel vooruit gegaan dat ik nu echt aan de top ga denken'. Anders dan zijn manager Bill Bikoff en coach Phil Borgia, bleek Tuur na zijn 21ste partij als prof (19 keer winst, waarvan 14 keer door knock out) allerminst onder de indruk van het fluitconcert waarmee het publiek blijk gaf van haar teleurstelling over de zo ongelijke partij. Bikoff: 'Waarom floten de mensen? In de eerste plaats had Reggie geen schuld aan die tegenstander, maar zagen de mensen bovendien niet dat die tegenstander echt niet verder kon met zijn kapot geslagen ogen'. En Borgia: 'Zes weken zijn wij keihard bezig geweest met Reggie voor deze avond. Als het nodig was geweest, had hij zelfs King Kong vermoord'.

'Logisch dat de mensen bloed wilden zien, daar betalen ze nu eenmaal voor', suste Tuur nadien de gemoederen in het Amerikaanse kamp. 'Maar ze hebben heus wel door dat ik geen schuld had aan deze tegenvallende Amerikaan. Ik had best over tien ronden willen boksen. Maar dat zat er dit keer niet in. Ik was zó sterk, ik moet het wel afmaken'. Wie volgt?

Limburger: 'Oorlog was vreselijk'

Scuds dreven trainer weg uit Saudiarabië

KERKRADE - Na de pakweg tiende Iraakse raketaanval hield Frans van Balkom het voor gezien in Dahran, Saudiarabië. Van Balkom, voetbaltrainer uit Kerkrade, sloeg voor de tweede keer in zijn loopbaan op de vlucht voor geweld.

Ruim tien jaar geleden was de revolutie in Iran gevaarlijk voor westerlingen. Vorige maand richtte buurland Irak Scud-raketten op onder meer Dahran, waar Van Balkom de plaatselijke voetbaltrots trainde.

De 51-jarige Limburger stond voor het kampioenschap met zijn club, al Nahda. Op 17 januari begon de oorlog, spoedig werden de eerste Scuds op Saudiarabië afgeschoten. Het voetbalveld van Dahran lag een kilometer van het internationale vliegveld, een van de doelwitten.

Van Balkom was niet bang, zegt hij. Na het zoveelste luchtalarm raakte hij zelfs gewend aan de nieuwe situatie, hoe vreemd dat ook klinkt. "Als het alarm ging, bleef ik rustig nog een paar minuten naar de televisie kijken, want het duurt een tijdje voor zo'n Scud zijn doel bereikt." vervolgens trok de trainer zijn gaspak aan en verschanste hij zich in de schuilkelder, waarna meestal bleek dat een Patriotraket het vijandelijke projectiel onschadelijk maakte. Op de 28ste januari verliet hij in een militair vliegtuig het land.

Frans van Balkom is in Nederland onbekend als trainer. Dat komt omdat hij sinds 1960 werkzaam is in het buitenland. Eerst als jonge voetballer in Australië, daarna als trainer in tal van voetbal-ontwikkelingslanden. Hij haalde zijn diploma aan de Sporthochschule in Keulen en deelde de schoolbanken met Berti Vogts en Wolfgang Overath. Van Balkom was bondscoach van Hongkong, Indonesië en Iran en werkte ook in Japan, de Verenigde Staten en Saudiarabië.

Als illustratie laat hij foto's, bladen en getuigschriften zien. Artikelen waarin hij wordt opgevoerd met Bobby Charlton en Mario Zagalo, die wereldkampioen werd met Brazilië als speler en later als trainer. Onlangs kreeg hij een kerstkaart van de bekende Braziliaan Carlos Alberto Parreira. Zes paspoorten staan barstensvol visa. In een Amerikaanse brief krijgt hij opdracht een trainerscursus op te zetten. Een van zijn drie assistenten is Bob Gansler, de huidige bondscoach van de Verenigde Staten.

Van Iran, dat een jaar eerder tijdens het wk in Argentinië van Nederland verloor (0-3), was hij slechts één wedstrijd bondscoach. Het werd 1-1 tegen de Sovjetunie. In 1979 brak de burgeroorlog uit. De westers georiënteerde sjah werd verdreven door fundamentalistische moslims onder leiding van Ayatollah Khomeiny. Van Balkom: "De burgeroorlog was vreselijk. De stad stond in brand, westerse doelen werden aangevallen, er waren handgevechten in de straten. Met het laatste vliegtuig verdween ik."

TWEEDE VLUCHT

Die situatie verschilde wezenlijk met zijn tweede vlucht, onlangs uit Dahran. Tot het uitbreken van de oorlog maakten weinig Arabieren zich zorgen, volgens Van Balkom. "In de haven van Dammam en op het vliegveld van Dahran zagen we dat een geweldige troepenmacht werd opgebouwd, maar bijna iedereen dacht dat het conflict met praten zou worden opgelost."

Dat gebeurde niet. "Mijn vrouw belde op uit Amerika", vertelt de limburger. "De oorlog is begonnen, zei ze. Je bent gek, antwoordde ik. De Amerikaanse media berichtten sneller dan de onze."

Het leven in Dahran ging nog een paar dagen "gewoon" door, hoewel op 15 januari de gaspakken waren uitgedeeld. Tot de 20ste trainde Al Nahda, de wedstrijd op de 22ste werd afgelast vanwege de oorlog. Een brokstuk van een Scud-raket sloeg een krater in het trainingsveld, spelers werden opgeroepen voor het leger. "Ik heb nooit aan gevaar voor mijn leven gedacht, maar veel mensen in de omgeving waren in paniek. Vooral buitenlandse arbeiders uit Pakistan en India. Een keer schrok ik, toen het luchtalarm ging terwijl ik op de autobaan reed. Ik had alleen mijn gasmasker bij me en ben snel naar huis gereden. Maar het was echt niet zo dat ik de hele dag zat te bibberen. Uiteindelijk ben ik op uitdrukkelijk verzoek van mijn familie naar Nederland teruggekeerd."

Van Balkom wil het werk bij Al Nahda afmaken, maar beseft dat het waarschijnlijk onmogelijk is. Voorlopig staan de Arabische hoofden niet naar voetbal, hoewel Van Balkom verwacht dat de oorlog spoedig is afgelopen. Irak verliest, dat is voor hem duidelijk. "Eigenlijk hebben de Irakezen nog niets te kunnen doen. Ze krijgen e pak slaag, voor hen is oorlog een fiasco."

De Kerkradenaar is no bang geweest dat Irak Kuwayt ook Saudiarabië z binnenvallen, want dat w zelfmoord geweest. Het co flict wordt verkeerd op lost, vindt Van Balkom. "D Amerikanen gaan meedoge loos door met bomme gooien. Duizenden mens zijn het slachtoffer. Dit geen oorlog, hier wordt e land gewoon totaal vernie Als ze zo doorgaan, wordt grondoorlog een kwestie v opruimen. Ik denk dat ze d van plan zijn."

Klare taal van een vo baltrainer, die voorlopig zijn ouders in Kerkra logeert. Zijn huis verhuur hij, omdat hij toch vrij constant in het buitenla vertoefde. Hij hoopt spoe weer aan de slag te ga eventueel in nederland. K hard werken met spelers zijn sterke kant. Opleide Hij is niet iemand die me met een stropdas om loo dan in de trainingsklof. H bracht twee jonge spelers u de Verenigde Staten ond bij Werder Bremen en is o zoek naar andere clubs d Amerikaanse jeugd wil laten rijpen in het Europ topvoetbal.

HERINNERINGEN

Aan Iran, met geweldige, tech nische voetballers, en de Ve enigde Staten bewaart hij d mooiste herinneringe Voetbal heeft een grote t komst in dat laatste lan verwacht hij. "Nergens wereld wordt zoveel geda aan de opleiding van jeugd. Er zijn zeker vijf mi joen spelers in de leeftijd va zes tot achttien jaar die i clubverband elke week vo ballen."

Na dertig jaar zwerve over de wereld weet Fran van Balkom van zichzelf da hij het vak van oefenmeester ook in Nederland of Belg aankan. "Want geen enke Nederlandse trainer heef zoveel internationale erva ring als ik."

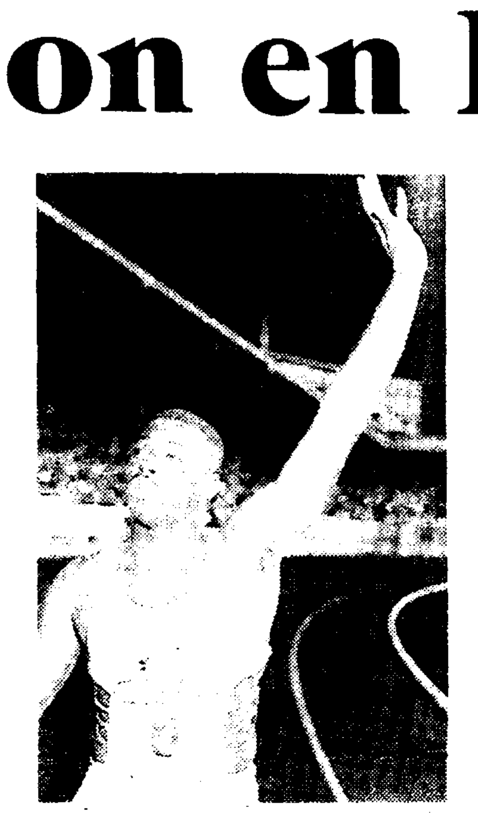
Topsprinter raast door Europa

Burell beter dan Johnson en Lewis

LONDEN - De lang verwachte confrontatie tussen Carl Lewis en Ben Johnson dreigt overschaduwd te worden door een andere supersprinter. Leroy Burrell, een trainingsmaat van Lewis op de Santa Monica Track club, raasde de afgelopen weken door de hallen van Europa op jacht naar toptijden en zakken vol dollars.

Vorige week bracht Burrell in Madrid het wereldrecord 60 meter op 6,48 seconden, afgelopen weekeinde vernederde hij de Brit Linford Christie in Cosford.

Na afloop van die race gingen Linford en Burrell bijna op de vuist. De Brit was woedend omdat Burrell tijdens de loop een arrogante blik op hem had geworpen. "Als je dat nog een keer doet 'kill' ik je", schreeuwde Christie. Waarop Burrell lakoniek reageerde met: "Doe het dan nu maar meteen".

• Burrell.

REVANCHE

Lewis en Johnson zullen elkaar deze zomer 'ergens in Europa' tegenkomen op een 100 meter, die als revanche van de Olympische Spelen in Seoul wordt aangekondigd. Johnson won toen, maar werd later gediskwalificeerd wegens het gebruik van verboden stimulerende middelen. De Canadees stond vervolgens wegens een schorsing twee jaar buitenspel. Inmiddels heeft hij vijf indoorwedstrijden gelopen over 50 en 60 meter. De eerste twee keer werd Johnson tweede, de laatste drie races won hij, zij het twee keer na een fotofinish.

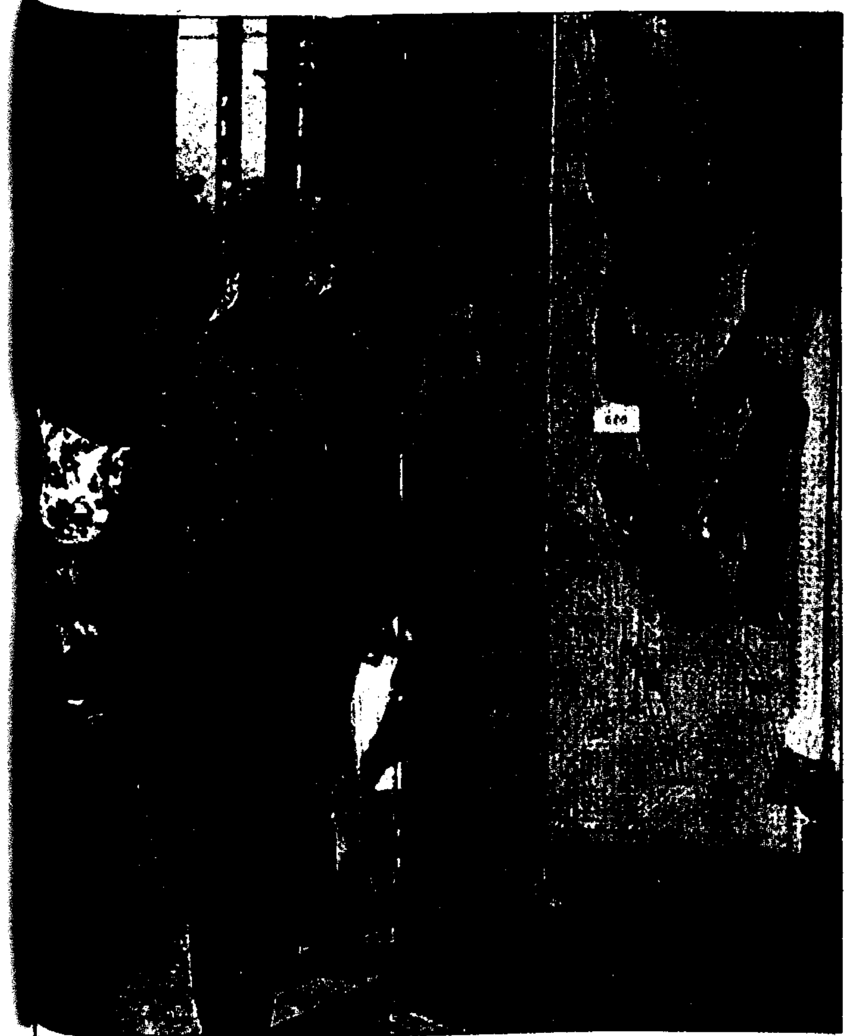
Joe Douglas, manager van Lewis en Burrell, bevestigde onlangs dat deze twee sprinters 30 mei in Sevilla aan de start zullen verschijnen. De Spaanse organisatoren hopen ook ben Johnson voor deze race te interesseren. Zij zouden daarvoor een bedrag van 1,6 miljoen gulden over hebben.

TWEEDE PLAATS

Maar als Burrell zijn huidige indoorvorm ook in de openlucht kan handhaven, zal het treffen tussen Lewis en Johnson hooguit gaan om de tweede plaats. Vorig jaar al versloeg Burrell Lewis drie keer. Zijn beste tijd op de 100 meter was 9,96 seconden. Burrell was ook het sterkst in de finale van de Goodwill Games in Seattle.

De Amerikaan doet overigens niet mee aan de wereldtitelstrijd indoor van 8 tot en met 10 maart in Sevilla.

Burrell heeft zijn zinnen gezet op de 100 meter van de wereldkampioenschappen in Tokyo in augustus. Zijn argumentatie luidt: "De mensen zullen zich later van Sevilla niets herinneren. Het draait om de echte wereldkampioenschappen en die zijn in Japan."

Luxe artikelen zijn onbereikbaar voor de minder bemiddelde Cubanen.

Er is geen woningnood, maar de kwaliteit van het dak boven het hoofd van de Cubanen loopt nogal uiteen.

De harige helden van de revolutie worden nog oprecht geëerd.

ECONOMISCHE CRISIS BEDREIGT POSITIE REGIME

Fidel wil niets van Perestrojka weten

Cuba snakt naar een beetje meer vrijheid

= door Pieter van Lierop, GPD =

r drie maanden besluit het Cubaanse partijcon- of het socialistische model aanpassing behoeft Oosteuropees voorbeeld. De kans dat er veel zal nderen is minimaal, want Fidel Castro's positie is altijd onaantastbaar en hij moet niets hebben van letse fratsen'. De 'progressieve' opiniebladen ou Nieuws en Spoetnik mogen op Cuba al niet verspreid worden. Intussen staan als gevolg van el verslechterende economie de Cubanen in de oor brood, rum, ijsjes en schuimspanen. Maar ze en gek op Fidel...

e in hotel Havana Libre uba libre bestelt, krijgt ste rum van de wereld veerd: Havana Club. En nks de al dertig jaar nde Amerikaanse t van Cuba, wordt er echte Coca Cola onken.

ba libre, Havana Libre. erg veel 'libre' voor de nlander die voldoende s heeft meegebracht.

de vrijheid valt tegen de normale Cubaan die eens dollars op zak mag en en al gauw een rij vijftig wachtenden voor heeft als hij op straat ijsje wil kopen. Het zijn alleen ijsjes waarvoor banen massaal in de rij en. Op sommige dagen op dit suikereiland-bij- ek, de slijter zelf geen meer te kunnen en. Wat er in een ans warenhuis te koop edt een nauwelijks vro- aanblik dan de voor- van Oosteuropese win- En de meeste artikelen op de bon. Tot schuim- n toe... Cuba verkeert n economische crisis. ormt eigenlijk de enige eiging voor Fidel o's positie. Zijn land is, orbeeld wat het graan- uik betreft, voor 70 pro- afhankelijk van import e Sovjetunie. Die afhan- kheid breekt de nen nu op, want de ts weten niet hoe ze voedsel binnenslands tribueerd moeten n. Dus staan er in na lange rijen bij de r. Cuba kende grote t van o.m. bananen, vruchten, rietsuiker en , maar de voornaamste markt waren de Sovjet- en de andere landen Oost Europa. En die zijn meer zo goed van n.

FRONTLINIE

o heeft niet helemaal ijk met zijn stelling dat rde Wereld de klappen ngt van de gewijzigde oudingen binnen pa en dat Cuba opnieuw n frontlinie ligt. In na met zijn twee mil- inwoners, bestaat nog woningnood. De stad fraaie, oude buurten beeldschone, eeuwe- paleisjes in koloniale Maar het woongenot aanmerkelijk getemperd als men er met zestien families in wordt gehuisvest. Er zijn geen daklozen op Cuba, maar de kwaliteit van de beschikbare woningen is matig.

Het land kent het fenomeen van 'marginales'; mensen die naast de maatschappij terecht zijn gekomen en heel weinig kans hebben om ooit weg te komen. Dat zijn geen toestanden waar men mee te koop loopt, maar er is een documentaire over gemaakt waarin je een man hoort klagen: 'Mijn vader heeft geholpen bij het binnenbrengen van 27 suikeroogsten, maar hij kon geen lid worden van de partij, omdat mijn moeder praktiserend katholiek bleef.

En daarom kan ook ik geen lid worden van de partij en omdat ik geen lid ben van de partij, kan ik geen betere woonruimte krijgen.' Waarmee je meteen komt op een ander knelpunt van de socialistische samenleving op Cuba: religie. De repressie is op dit punt vooral in de jaren zestig en zeventig buitengewoon rigide geweest. Nu doet zich een duidelijke kentering voor. De kerkgang neemt weer toe. De San Cristobalkathedraal is als gebedshuis volop in gebruik.

Op 26 juli 1990 zei Castro dat Cubaanse burgers voortaan vrij het land mochten verlaten als ze dat wensten. Maar daar is nog steeds geen sprake van. Alleen mannen van boven de 65 en vrouwen van boven de 60 jaar mogen weg, om bij voorbeeld hun familie in Miami op te zoeken. Als ze terugkomen, moeten ook bejaarden er rekening mee houden zeer vernederend te worden gevisiteerd door de douaneambtenaren.

Fidel Castro is een begaafd retoricus, maar ook een ster in het doen van loze beloften. Zijn belangrijkste belofte deed hij tijdens het begin van zijn bewind: hij zou Cuba economisch self-supporting maken. Hij heeft heel wat voor elkaar gekregen op Cuba, maar dat nou juist niet. En dat zal hem ook nooit lukken. De kansen om de welvaart op Cuba verder te verhogen zijn minimaal geworden.

PARTIJCONGRES

Over drie maanden zal in Havana het vierde Partijcongres plaatsvinden, waarbij ter discussie zal worden gesteld in hoeverre het socialistische model aanpassing behoeft. In andere woorden: wel of geen glasnost en perestrojka op Cuba? Ik heb tal van Cubanen ontmoet die snakken naar een beetje liberalisering, maar 'el Comandante' zelf moet er absoluut niets van hebben.

En toch, en toch: Ik hoor op zeker moment opgewonden vertellen dat in *Bohemia* (het enige overgebleven Cubaanse weekblad) een interview heeft gestaan met de ballade-zanger Pablo Milanès die erop zou hebben gezinspeeld dat het zoetjesaan tijd wordt dat Fidel opstapt. Alleen al het feit dat Bohemia die zinspeling afdrukt is bijzonder.

Het is met de Cubaanse revolutie gegaan als met de chanson van de eens zo door de revolutie begeesterde

Revolutionaire grafitti: een trouwbelofte aan Fidel Castro.

Cubaanse troubadour Silvio Rodriguez: het klinkt nog steeds allemaal prachtig, maar de fut is eruit. Er zijn trucs toegepast die één keer werken, maar niet voor herhaling vatbaar zijn. Zoals de truc met de 'microbrigades'. In het eerste postrevolutionaire decennium werd de woningbouw ter hand genomen door groepen van 35 woningzoekenden die gezamenlijk hun eigen woonblok mochten bouwen onder deskundige leiding, maar dan tevens verplicht werden ook een evenredig aandeel te leveren aan het creëren van de infrastructuur: de bijbehorende scholen, winkels en sportcentra.

MICROBRIGADE

'Drie en een half jaar heb ik in een 'microbrigade' gewerkt en het is de zwaarste tijd van mijn leven geweest', zegt Alejandro, een 37-jarige letterkundige. 'Bouwvakken in die zon is nog erger dan suikerriet kappen. Maar toen had ik dus een eigen huis. En daar woont nu mijn ex-vrouw met mijn 16-jarige zoon. Kort daarna liep ons huwelijk op de klippen. Ik ben inmiddels opnieuw getrouwd en woon bij mijn schoonfamilie in. Dat is verre van ideaal, maar ik zal het nooit meer kunnen opbrengen om opnieuw met een 'microbrigade' een huis te bouwen.'

Ritselen kunnen Cubanen goed. Het is een klein kunstje om via op straat opgelopen contacten een kist Havana-sigaren (van topmerken zoals Davidoff, Monte Christo of Rey del Mundo) op de kop te tikken. In een dollar-shop wordt er het drievoudige voor gevraagd en in een Europese speciaalzaak het achtvoudige. Zwarte handel en piraterij zijn zaken waar de Cubaanse overheid het voorbeeld in geeft. Eén curieus voorbeeld: Cuba kan officieel geen zaken doen met de VS en daardoor ook geen Amerikaanse films voor vertoning aankopen. Maar het bedrijf Omnivideo pikt in de VS films op van de kabel-tv en stuurt die naar Cuba. Daar worden ze gecopieerd en in het spaans ondertiteld voor de videodistributie op het eiland (na strenge keuring uiteraard), maar bovendien voor illegale export naar geheel Latijns-Amerika.

Cubanen zijn tot zeer veel bereid om aan dollars te komen. Een mogelijke uitkomst voor hun in het slop geraakte economie wordt momenteel gezocht in het toerisme. Het Caraïbische eiland heeft veel aantrekkelijks te bieden en in samenwerking met Spaanse en Duitse concerns worden in ijltempo betere faciliteiten ontwikkeld. Tegelijkertijd boort men daarmee behalve een bron voor harde valuta, ook een bron aan voor binnenlandse onvrede. Er wordt nu met een schuin oog gekeken naar alles wat er uitsluitend in de voor toeristen bestemde harde-valuta winkels te koop is.

José Rodriguez Feo, een 70-jarige literator voelt zich ongelukkig met het internationale isolement waarin zijn land terecht is gekomen. De economische gevolgen daarvan zitten hem hoog.

'Het leven begint ondraaglijk te worden. Het is toch nogal schokkend als je ziet wat buitenlanders op Cuba allemaal te eten kunnen krijgen en wat voor de Cubanen zelf onbereikbaar blijft. Het is niet goed dat we afgescheept worden met een rantsoen van één fles rum, plus 26 flesjes bier, per gezin per twee maanden.

Ik zie hoe deze bejaarde schrijver twee van het koud buffet meegepikte banaantjes in zijn plastic tas wegmoffelt en grinnikend verzucht dat ook zijn intellectuele honger steeds moeilijker valt te stillen: 'Tot voor kort kon je hier tenminste nog Spaanstalige edities krijgen van Moskou *Nieuws* en *Spoetnik*, twee kritische tijdschriften uit de Sovjetunie waar vaak heel interessante beschouwingen in te lezen waren. Zelfs die bladen mogen op Cuba niet meer verspreid worden.'

MINDER SCHICHTIG

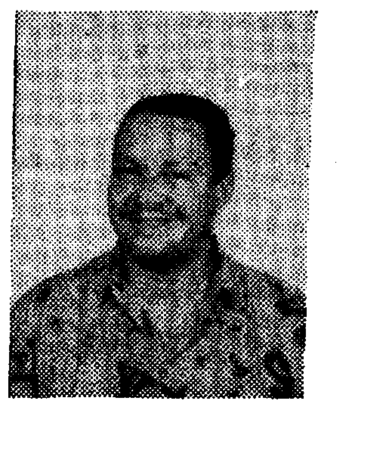
Er is onvrede op Cuba en daar is aller reden voor. En toch lijkt het niet op de frustraties die ik ken uit Oost Europa. Het maakt ook wat uit: wie hier bij de bakker in de rij staat, die staat in de zon en niet tot aan zijn knieën in de smeltsneeuw. De mensen zijn hier onnoemlijk veel opener en minder schichtig dan de Tjechen onder Husak. Alcoholschaarste ben ik in Hongarije nooit tegengekomen, maar daar heb ik ook nooit een algemene vrolijkheid meegemaakt als tijdens een 'drooggelegd', zeer massaal nachtelijk salsafestijn op een binnenplaats in Havana. De stugheid, botheid en soms regelrechte grofheid van Moskovieten onder elkaar heb ik onder Habaneros niet waargenomen.

Als je hier in een groentenwinkel, een apotheek of het kleedhok van hotelpersoneel foto's aan de muur ziet hangen van Guevara, Cienfuegos of de gebroeders Castro, dan krijg je niet de indruk dat de mensen daarmee een schijn ophouden. Die harige helden van de revolutie worden oprecht geëerd.

Er bestaat op Cuba allerwege een trots op wat er intussen is gerealiseerd. De Cubanen zijn in hun zelfbewustzijn gestaald door het feit dat ze zich al dertig jaar lang niet klein hebben laten krijgen door die arrogante Yankees en hun handelsembargo. Pablo is een biochemicus die als klein kind door zijn familie was meegenomen naar de VS en daar enige jaren heeft gewoond. Een deel van zijn familie kwam terug naar Cuba, een ander deel is achtergebleven. Pablo weet hoe de rest van de wereld er uitziet. Zijn mening: 'Ik zou graag zien dat we hier zoiets als glasnost meemaken; meer openheid, minder benauwdheid voor andere visies en andere meningen. Dat het Cubanen toegestaan zou worden om vrij te reizen en dat we in staat gesteld worden te lezen wat we willen. Ik geloof er ook heilig in dat op Cuba de socialistische partij heel weinig risico zou lopen als ze ook andere politieke partijen zouden toelaten, want de steun voor Fidel heeft nog altijd een zeer breed draagvlak. Ondanks de hekel die ik aan het leger heb, voel ik me nog steeds revolutionair.

Natuurlijk beter worden

Ook dieren kan met met homeopathie behandelen

= door Rudolf de Wit =

BIJ EENVOUDIGE aandoeningen is het goed mogelijk dat u uw huisdieren met homeopathie kunt behandelen. De homeopathie kan ook gebruikt worden ter ondersteuning indien uw huisdier een aandoening heeft waarvoor het al behandeld wordt met medicijnen. De moeilijkheid bij het toedienen van de homeopathie is allereerst de keuze van het juiste middel. Daarnaast moet u ook de potentie goed kiezen wilt u duidelijk effect hebben. Soms kunnen de klachten verergeren bij het geven van het een homeopatisch middel.

Dit betekent vaak dat u wel het juiste geneesmiddel gebruikt, maar dat de dosering anders moet zijn of dat u een andere potentie moet kiezen.

Omdat de keuze van wel of niet homeopathie vaak net zo moeilijk is als de keuze welk homeopatisch geneesmiddel, en de potentiekeuze en de verklaring van de reactie van de individuele dierpatient op een toegediend homeopatisch geneesmiddel veelal grondige kennis vereisen van de veterinaire arts en de homeopaat, doet u er goed aan tijdig een homeopatisch werkend dierenarts (of een samenwerkend dierenarts en homeopaat) te raadplegen.

Er zijn verschillende geneesmiddelvormen: Voor inwendig gebruik zijn er druppels (met 50, 70, of 90% alcohol), tabletten (met melksuiker) en korrels (met rietsuiker). Voor uitwendig gebruik is er zalf, gelei, emulsie en tinctuur. Daarnaast is er nog onderscheid tussen enkelvoudige middelen, die slechts een homeopatisch middel bevatten en de samengestelde of complex-middelen, waarbij een beperkt aantal zorgvuldig op elkaar afgestemde homeopatische middelen is samengevoegd.

POTENTIE

Het getal achter de letter D geeft aan hoe sterk een middel is gepotentieerd (=trapsgewijs verdund onder krachtig schudden of verwrijven). D1 betekent dat de oorspronkelijke stof (de oerstof zegt men in de homeopatie) gepotentieerd is in de verhouding 1:10 (dus een druppel van de oerstof op 10 druppels alcohol).

D3 betekent een potentiëring van achtereenvolgens 3 keer 1:10 en bijvoorbeeld D6 van 6 keer 1:10.

In de homeopathie wordt niet gesproken van verdunning maar van potentie, omdat tijdens het potentiëren de werkzaamheden van het middel niet wordt verdund (verminderd) maar juist ontsloten of geactiveerd, meer potent gemaakt.

Een homeopatisch middel met de potentie D30 werkt sterker op het lichaam dan een middel met de potentie D2.

Lage potenties (D1 tot en met D6) geeft u 4 maal per dag een dosis. Middelhoge potentie D12- D30 1 tot 2 maal per dag een dosis.

Hogere potenties worden gegeven 1x per week of langere periode gegeven. Hogere potenties mogen eigenlijk allen gegeven worden door een vakbekwaam homeopaat.

Hoe acuter de ziekte is, hoe vaker u het middel moet geven. Hoe chronischer de ziekte hoe minder frequent u het middel moet geven. Zodra de klachten minder worden, doet u goed aan het aantal malen per dag toedienen te verminderen of te stoppen met de medicatie.

druppels: hond 5-10; kat/konijn 3-5; pony/schaap/geit/kalf 10-15; paard/rund 15-20.

tabletten: hond 1-2; kat/konijn 1; pony/schaap/geit/kalf 2-3; paard/rund 3-4.

korrels: hond 5-10; kat/konijn 3-5; pony/schaap/geit/kalf 10-20; paard/rund 10-20.

Huidproblemen zijn een van de eerste aandoeningen waarvoor ik u enkele middelen wil geven.

Taratula Cubensis D6: Bij pijnlijke abcessen die tot rijping gebracht moeten worden; ook bij steeds terugkerende steenpuisten.

Hepar Sulfuris D12: Om een abces te doen rijpen en ter genezing van het geopend abces, ook bij etterende weefselfistels.

Apis Mellifica D6: Bij enorme onderhuidse vochtzwelling.

Silicea D6: Bij chronisch etterende, slecht genezende wonden/abcessen. Fistels, die doordringen tot de diepere lagen, zoals bot en peesweefsel. Klauwzeer bij de koe. Zuurstinkend, waterigetterig, wondmakend ontstekingsvocht in de lipplooien van de onderkaak (Cocker Spaniel).

Mezereum D4: Bij acuut, nat-etterend bijt-eczeem. Bij last van jeuk.

Ledum D30: Bij insectenbeten; bij een wondje door een roestige spijker of doorn.

Calemi gelei: Bij bloedende wonden.

Graphiet zalf: Bij nat eczeem.

Calendula zalf: Bij slechtgenezende wonden.

Enchinaceazalf: Ter voorkoming van ontstekingen.

Hamaelis zalf: Bij ontstekingen waarbij de doorbloeding slecht is.

Creme Bioforce: Bij droge schrale huid.

Enkele middelen voor de teef: Als de loopsheid te lang uitblijft kunt u **Pulsatilla D3** gebruiken. Wilt u zeker zijn van een vruchtbare loopsheid dan moet u **Cimicifuga D3** gebruiken. Bij schijnzwangerschap zijn er ook enkele geschikte middelen: **Pulsatilla D30.** Als er een enorme melkproduktie is bij de niet drachtige, niet zogende teef. Ook als hierbij de eetlust afwezig is en de teef niet of nauwelijks drinkt.

Sabina D6: Als de nageboorte te lang op zich laat wachten. Kan in combinatie gegeven worden met **Secale Cornutum D6** en **Apis Mellifica D6.** Bij weeënzwakte kan er (ter versoepeling van de baarmoedermond) **Caulophyllum thalictoides D30** gegeven worden. Indien u de baarmoederweeën wilt versterken dan kunt u **Sabina D6** druppels geven.

Bij onzindelijkheid, bij emotionele opwinding (vreugdeplasjes) kunt u **Pulsatilla D30** geven. Als de hond zijn plasjes juist doet omdat hij alleen is (dit uiteraard voor honden die in huis gehouden worden) is **Stramonium D30** geschikt. Dit middel is trouwens ook geschikt bij vernielzucht.

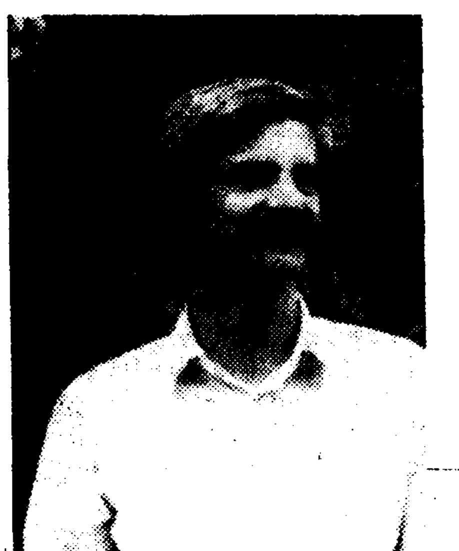
ACUPUNCTUUR

Het is ook leuk om te weten dat het ook mogelijk is om acupunctuur te doen bij dieren. Velen zullen zich afvragen of acupunctuur bij dieren niet iets erg moeilijk is. Dieren hebben immers een dikke huid en het zou erg moeilijk kunnen zijn om de punten te vinden. Dat is vaak waar: daarom moeten bij flink uit de kluiten gewassen dieren zoals runderen, paarden en kamelen (ja, ook kamelen worden behandeld door middel van acupunctuur!) zeer lange naalden gebruikt worden. Dit geldt echter niet voor onze kleinere huisdieren zoals de hond, de kat of vogels, die een naar verhouding een dunne huid hebben en die dan ook op dezelfde manier kunnen worden behandeld als de mens. Een van die manieren is de stimulatie die uitgaat van een simpele druk met een vinger.

In een volgend artikel zal ik u enkele punten leren die u gemakkelijk kunt behandelen met drukpunt massage.

Op Curaçao is er nog geen enkel dierenarts die acupunctuur uitoefent. In Nederland wordt deze methode al veel meer toegepast. Enkele jaren geleden heb ik samen met een dierenarts op het eiland enkele dieren waaronder honden en paarden met acupunctuur behandeld. Een goede samenwerking tussen dierenarts en acupuncturist is dan de eerste vereiste, want alleen een dierenarts kan de juiste diagnose stellen en bepalen hoe het dier behandeld dient te worden. Ik wil de naalden er wel insteken...... als hij het dier maar vasthoudt.

Schaken

John Nunn prolongeert zege Hoogoventoernooi

= door Jules Welling =

DE ENGELSMAN John Nunn heeft het 53-ste Hoogovenstoernooi in Wijk aan Zee op zijn naam geschreven. Daarmee prolongeerde hij zijn zege van vorig jaar. Eerder al won hij het toernooi in 1982, zij het toen gedeeld met de Sovjet-grootmeester Yuri Balashov.

Lange tijd zag het ernaar uit dat de jonge Nederlandse grootmeester Jeroen Piket het toernooi zou gaan winnen, maar twee opeenvolgende nederlagen wierpen hem terug naar de middennoot. Het toernooi toonde aan, dat er sprake is van een nieuwe generatie grootmeesters. Nunn was met 35 jaar de oudste deelnemer.

Tot Nunns achtervolgers behoorde onder anderen zijn landgenoot Michael Adams, die nog geen twintig is. Hij was voortdurend vooraan te vinden en eindigde op slechts een half puntje van de winnaar. Hij moest de tweede plaats overigens delen met de Russen Alexander Chernin en Alexander Khalifman, alsmede met de Deen Curt Hansen.

WONDERKIND

Veel werd er ook verwacht van het Franse wonderkind Joel Lautier, maar hij stelde teleur. Hij liep tegen vier nederlagen op en kon geen moment echt imponeren. Zijn uitspraken in de pers — hij acht zichzelf in staat wereldkampioen te worden — houden nog geen gelijke tred met zijn daden op het bord.

In de grootmeestergroep B ging de eindzege naar de Spanjaard Alfonso Romero Holmes, die niet alleen de hoofdprijs — en daarmee promotie naar de A-groep van het volgend jaar — voor zich opeiste, maar ook de prijs voor de spectaculairste partij. Bovendien scoorde hij zijn tweede grootmeesterresultaat. Dat ging de Nederlander Friso Nijboer, die met een half punt achterstand tweede werd, aan de neus voorbij.

SPECIAALS

Het Hoogovenstoernooi had dit keer iets speciaals te bieden in de vorm van twee matches voor het kandidatentoernooi: Korchnoi-Sax en Dolmatov-Yusupov. In de reguliere speeltijd van acht partijen stond in beide gevallen een gelijkspel op het scorebord: 4-4. Iedereen had één partij gewonnen. De overige eindigden in remise. Daardoor werden barrages met een speeltempo van 60 zetten in 45 minuten noodzakelijk. In de eerste partij sloeg Korchnoi toe met wit. Sax kreeg in de tweede voldoende kansen om de score opnieuw gelijk te trekken, maar faalde. In de andere tweekamp, die tussen Dolmatov en Yusupov, wonnen beiden hun partij met wit, zodat een nieuwe barrageronde noodzakelijk werd.

Vrijwel tegelijkertijd werden de andere kandidatenmatches gehouden. Het snelste klaar was de Rus Vassily Ivanchuk, die slechts vijf partijen nodig had om zijn landgenoot Leonid Yudasin te verpletteren. Na vier achtereenvolgende overwinningnen gaf hij in Riga de vijfde remise, waardoor de stand $4^1/_2$-$^1/_2$ werd.

In het Indiase Madras had de Indiër Viswanathan Anand één partij meer nodig om met de Rus Dreev af te rekenen. Hier werd het $4^1/_2$-$1^1/_2$.

TIMMAN

Ook de Nederlander Jan Timman plaatste zich voor de volgende ronde. In het Joegoslavische Serajevo had hij opvallend weinig moeite met de Duitser Robert Hübner. De Amsterdammer won de derde en de vijfde partij, waarna de Duitser niet meer aandrong. De laatste twee partijen werden remise: $4^1/_2$-$2^1/_2$.

In Serajevo vond ook de tweekamp tussen de Joegoslaaf Predrag Nikolic en de Rus Boris Gelfand plaats. Dit werd een gevecht op leven en dood, dat uiteindelijk in een gelijkspel (4-4) eindigde. Beide spelers wonnen twee partijen, vier partijen werden remise. Hierdoor moet ook in deze tweekamp een barrage beslissen wie zich plaatst voor de kwartfinale.

De laatste match, die tussen de Engelsen Jonathan Speelman en Nigel Short in Londen, kent een dergelijk spannend verloop. Na zeven partijen is de stand gelijk, $3^1/_2$-$3^1/_2$, en lijkt ook hier een verlenging in de lucht te hangen.

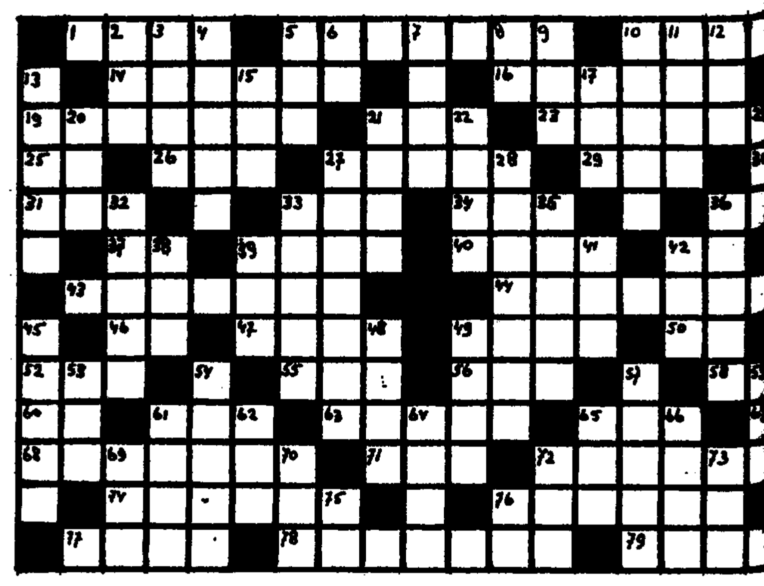
De zeven winnaars plaatsen zich voor de kwartfinales, die op 10 augustus in Brussel beginnen. Oud-wereldkampioen Anatoli Karpov zal zich dan bij hen voegen. Uiteindelijk moet het toernooi de uitdager van wereldkampioen Gary Kasparov voor 1993 opleveren.

UITSLAGEN

Uitslagen Hoogovenstoernooi, grootmeestergroep A: 1. Nunn (Eng) $8^1/_2$, 2/5 Adams (Eng), Chermin (Sov), Khalifman (Sov), Hansen (Den) 8, 6/8. Piket (Ned), Salov (Sov), Seirawan (VS) $7^1/_2$, 9. Van der Wiel (Ned) $5^1/_2$. 10/12. Lautier (Fra), Fedoroqicz (VS), Kozul (Joe) 5, 13. Sokolov (Joe) $4^1/_2$ en 14. Olafsson (IJs) 3.

Grootmeestergroep B. 1. Romero (Soa) 8, 2. Nijboer (Ned) $7^1/_2$, 3. Cifuentes (Chi) 7, 4/5. Barbero (Arg), Tukmakov (Sov) 6, 6/8. Finegold (VS), Van der Sterren (Ned), Kuif (Ned) $5^1/_2$, 9. Bosboom (ned) 5, 10. Winants (Bel) $4^1/_2$, 11. Frias (VS) 3, 12. Martens (ned) $2^1/_2$.

KRUISWOORD PUZZ

HORIZONTAAL: 1. Onderhuids vet; 5. Plaat Duitsland; 10. Bijbelse figuur; 14. Sportman; Kleine komkommer; 19. Onbeschaafd mens; Vervoermiddel; 23. Romeins legerkorps; 25. On inziens; 26. Moment; 27. Tamelijk; 29. Goedzak; Voorzetsel; 31. Kledingstuk; 33. Voorzetsel; Bittere vloeistof; 36. Mannetjesdier; 37. Milit rang; 39. Bakmiddel; 40. Voorteken; 42. Muz noot; 43. Vogel; 44. Snoepgoed; 46. Uitroep; Nauwe steeg; 49. Opschik; 50. Uitgave; 52. Ins 55. Speelgoed; 56. Vat; 58. Bijbelse figuur; Persoonlijk voornaamwoord; 61. Scharnier; 63. Kl 65. Bedrag; 67. Waarmerk; 68. Nood; 71. Hok; Zoogdier; 74. Loogzout; 76. Woord achteraf; Afzonderlijk beeld bij film; 78. Hal; 79. Familielid.

VERTIKAAL: 2. Voor; 3. Verharde huid; 4. Ku greep; 5. Lidwoord; 6. Slee; 7. Oeververbinding; Rondhout; 9. Vrijgevig; 10. Vogelwichelaar; 11. 12. Krantenverkopers; 13. Vrijetijdsbeoefening; Troefkaart; 17. Muziekterm; 18. Bits woord; Havenstad; 21. Onderpand; 22. Palmmergmeel; Een zekere; 27. Humeurig mens; 28. Feestverl ting; 32. Gereed; 33. Verbouw; 35. Onderwijzen; Patrouille; 38. Oplosmiddel; 39. Tafel; 41. Zot; Aanwijzend voornaamwoord; 45. Nauwgezet; Vlak; 49. Schrijftrant; 51. Bediende; 53. In orde; Handelsplaats; 57. Graan; 59. Getal; 61. Kring de maan; 62. Meisjesnaam; 64. Stof; 65. Engels ti 66. Larf; 69. Kom; 70. Ivoor; 72. Bittere vloeistof; Sprookjesfiguur; 75. In oprichting; 76. Voorzetsel

WINNAAR VORIGE WEE

Uit het grote aantal inzendingen van dez Ami kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Adriaan J. Arendsz
Cumana 85
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag dag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 11
Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Lin

OPLOSSING VORIGE WE

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. Spatel; 6. Plaats; 11. Tas; Donau; 13. Fit; 14. Op; 15. Gis; 16. Sik; 18. Pa; Dek; 21. Tap; 23. Asem; 25. Pré; 27. Roet; Seladon; 32. Bob; 34. Leges; 35. Pok; 37. Elan; Kol; 40. Naga; 41. Laren; 43. Kerel; 44. Oder; Papa; 46. Genet; 49. Nabob; 51. Eter; 52. Met; Lena; 55. Ras; 56. Later; 58. Les; 59. Wartaal; Rede; 63. Sem; 64. Enak; 67. Eem; 69. Via; Bekken; 73. Nestel; 75. Ode; 76. Degen; 77. Are; Tengel; 79. Stelen.

VERTIKAAL: 1. Stoma; 2. Pap; 3. As; 4. Edik; 5. L 6. Pas; 7. Luit; 8. Af; 9. Tip; 10. Start; 15. Gems; Karn; 19. De; 20. Dragon; 22. Po; 24. Stola; 25. P 26. Edel; 28. Eloge; 30. El; 31. Os; 32. Belager; Barones; 35. Parabal; 36. Kalebas; 38. Neder; Nepal; 42. Net; 43. Kan; 47. Etage; 48. Letter; Onera; 52. Mars; 53. Team; 56. La; 57. Ra; Week; 60. Leis; 61. Robot; 62. Deken; 65. Natal; Kolen; 68. Mede; 69. Vent; 71. Ede; 72. Nel; 73. N 74. Ere.